

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun:
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
insorate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Nesreča treh malih narodov

Usoda baltičkih držav nam je v najnovejši dobi, rekli bi, klasičen zgled, kako sodelovanje mnogih političnih oziroma diplomatskih in geografskih činiteljev more v danem zgodovinskem trenutku male narode dovesti do tega, da so nujno prisiljeni žrtvovati svojo neodvisnost radi ali neradi. Baltičske države s Finsko vred so bile nekako od leta 1720 teritorij carske Rusije; današnja Estonija in Latvija sta bili takrat guberniji Estland, Līvland in Kurland (tako so se imenovali tudi v ruski državni terminologiji), dočim je dobila Litvo ob tretji delitvi poljskega kraljestva velika carica Katari-na leta 1795. Danes po 220 oziroma 145 letih je vse to ozemlje zopet pripadlo ruski državi pod Sovjeti. V tem je neka logika, ki je ni težko zaslediti.

Začelo se je s pogajanj, ki so se vršila v poletju 1939 med Anglijo in Francijo na eni ter Sovjeti na drugi strani. Zapadni veldemokraciji nista hoteli zvezi z rusko veselo žrtvovati baltičskih držav, čeprav bi bili za tako ceno lahko osamili Nemčijo; bilo bi napačno ju zaradi tega obsojati, ker sta pač hoteli ohraniti neodvisnost estonskega, latviškega in litovskega naroda, ki so se pod Rusijo borili tako zoper porušenje kakor zoper kulturno in gospodarsko nadvlado nemških baltičskih baronov za svojo lastno narodno bit. S stališča diplomacije seveda, ki se ne ozira na pravstvene činitelje, sta obe veldemokraciji s tem same sebi hudo otežili zmago, ako nista s tem zapečatili naravnost svojega poraza. Na vsak način nista pokazali daljnega pogleda za to, kar se je baltičkim državam samim moralo zaradi njunega stališča nujno zgoditi. Ali je bilo tako težko predvideti, da bo posledica sledečega sporazuma med Nemčijo in Rusijo zopetna vzpostavitev stare ruske državne meje, kakor je bila od Petra Velikega oziroma Aleksandra I. dalje, to je, da se bo razvil mednarodni položaj, potem ko si je Nemčija zavarovala svoj hrbet in dobila proste roke proti Angliji in Franciji tako, da si bodo Rusi, predvidevajoč premoč Nemčije v Evropi, na vsak način zasigurali svojo varnost od Botniškega zaliva na norveško-švedsko-finski meji, na Riškem zalivu pa po Visli do izliva Pruta, od kamor je pot skozi morske ožine na Sredozemsko morje? Proracun, ki so ga napravili Sovjeti, se je izkazal kot popolnoma pravilen, če pomislimo, da sega danes nemški vpliv od norveške obale, objemajoč vso Švedsko do Donave, kjer je danes vključena v politično gospodarsko območje obeh avtoritarnih držav Romunija ob Črnem morju. V tej luči bo vsak videl, kako zelo težko bi si bili misliti, da bodo mogle tri baltičske države spričo tega ohraniti svojo neodvisnost, čeprav moramo z načelnega stališča hudo obžalovati, da je mednarodna politika zahtevala tako žrtve, ki je tem bolj tragična za te narode, ker so proti svoji volji pripadli Rusiji pod sovjetskimi režimom, kar hudo nasprotuje njihovi narodni in kulturni miselnosti.

Sovjetska ka režija, pod katero se je posrečilo napraviti konec neodvisnosti baltičskih držav, je bila jako spretna. Namen moskovske vlade je bil, da pride v posest Estonije, Latvije in Litve popolnoma legalno. Junija meseca so, kakor vemo, vkorakale čete sovjetske armade v vse tri baltičske države, v katerih so bile po pogodbi s Sovjeti že od začetka letošnjega leta ruske garnizije zaradi zaščite teh držav pred možnostjo tujega napada. Pretveza za popolno vojaško zasedbo baltičskih držav je bila ta, da se niso lojalno držale svojih obvez do Sovjetske Rusije. Moskovska vlada pa ni hotela sama izreči aneksije Baltika, ampak se je poslužila boljševiskih strank v teh deželah, ki naj bi potem, ko bi prišle na oblast, prošle vrhovni sovjet v Moskvi, da sprejme Estonijo, Latvijo in Litvo v skupnost sovjetskih republik. V Litvi je Sovjetom olajšal delo predsednik Smetona sam, ki je zbežal. Estonski predsednik Päts in latviški predsednik Ulmanis sta sicer ostala na svojih mestih, sta pa morala imenovati v vlado predstavnike komunistične stranke. Estonška duma, kakor tudi latviški in litovski sejm, so se morali razpustiti in bile so razpisane volitve. Sedaj je začel delovati aparat mednarodne komunistične centrale v Moskvi z vso paro. Volitve so bile popolnoma v rokah komunistov, ki so začeli hudo agitacijo proti vlepseststvu ali »kulakom« in proti kapitalizmu. Vrh tega so morale vse tri vlade pod pritiskom tovarišev praktično onemogočiti volilno agitacijo vsem protikomunističnim elementom, ki so v vseh treh baltičskih državah brez dvoma v večini. Ogromno večino 90 odstotkov so komunisti dobili samo s pomočjo brezobzirnega terorja ter so vsakemu, ki bi volil nasprotno, že v naprej zabičali, da ne sme računati v bodočnosti na delo ali namestitev. Med kmeti pa so komunisti agitirali s tem, da se ne bo uvedla kolektivizacija zemlje po ruskem zgledu. Izid volitev torej ni mogel presenetiti nikogar.

1. avgusta se zbere v Moskvi vrhovni sovjet, ki bo sprejel delegacije novo izvoljenih baltičskih parlamentov, ki bodo prošle za sprejem v Zvezo sovjetskih republik in bodo seveda takoj in slovesno uslišane. Potem se bo videlo, koliko so bile vredne obljube, da bo ostal baltički kmet gospodar svoje zemlje, ki je pa bila med tem od komunističnih parlamentov že proglašena kot državna last, in da bodo imele baltičske republike svojo avtonomijo.

Usoda baltičkih držav, naj je še tako nujno sledila iz mednarodnega položaja, vzbujala v vsakem kulturnem človeku nevesela čustva, ker je vsak tem malim narodom, ki so se dve stoletji borili za svojo svobodo, tako proti caristični birokraciji, kakor proti baltičskemu plenu iz časov nemškega viteškega reda, privoščil njihov neodvisni položaj, pa saj so tudi v kulturnem oziru dosegli visoko stopnjo in se dostojno uvrstili v vrste demokratičnih narodov. Vemo tudi, da Anglija in Amerika prikrile aneksije baltičskih držav nočeta priznati, kar je zaenkrat seveda samo platoničnega pomena. Vsi trije baltičski narodi se niso mogli komunizmu tudi zategadelj uspešno upirati, ker so

Nove meje na jugovzhodu šele po zaključku vojne z Anglijo

Zanimivo pojasnilo madžarskih listov o nadaljnjem postopku pri preurejevanju razmer na Balkanu in v Podonavju

Budimpešta, 30. julija. I. Madžarski listi, med njimi poslužbeni list »Pester Lloyd« objavljajo zelo obsežne razlage k razgovorom v Solnogradu in v Rimu, kjer so romunski, bolgarski in slovaški državniki iz ust voditelja Nemčije in voditelja Italije slišali pametne nasvete glede nujnosti, da uredijo vse sporne točke, ki jih imajo med seboj, odnosno z Madžarsko. Madžarski listi v glavnem takole označujejo uspeh solnograških in rimskih posvetovanj.

Sporazumno z Madžari

1. Nemčija in Italija sta svoje sklepe glede preureditve južnovzhodne Evrope sprejeli sporazumno z madžarsko vlado, kar se je zgodilo ob priliki obiska madžarskih ministrov pri Hitlerju v Monakovem, kjer je bil takrat tudi italijanski zunanji minister grof Ciano. Ti sklepi so, v kolikor tiče njihove vsebine, nespremenljivi, le glede postopka pri njihovem uresničevanju so dovoljeni neki roki in glede načina, kako naj se izvedejo, je dana prednost mirnemu in prijateljskemu sporazumevanju med dotičnimi državami samimi.

Nasveti Romuniji

2. Nemčija in Italija sta te svoje sklepe sporočili romunskim, bolgarskim in slovaškim državnikom, ki so razumeli dobrohotnost nemške in italijanske vlade, kakor tudi trdno željo obeh, da se ohrani mir. Rumunskim državnikom je bil sporočen nasvet, naj do določene dneva gledajo, da pridejo z Madžarsko in Bolgarijo do sporazuma, ker bi sicer Nemčija in Italija morali posredovati.

3. O vsebini nemško-italijanskih načrtov ni uradno nič znanega. Zelo verjetno pa je, da je bil Rumunom sporočen nasvet, naj odstopijo Bolgarom južni del Dobruže, Madžarom pa nekatere predele Transilvanije, vsaj tiste, ki v njih prebivajo zgolj Madžari. Glede preostale Transilvanije, ki bi štela še 2 in pol milijona prebivalcev in kjer prebivajo tudi zelo močna nemška manjšina, pa stoji menda nemška vlada na stališču, da bi bilo najbolje, ako ostane avtonomna dežela, nad katero pa bi s posebno budnostjo bdela Nemčija kot njen varuh. To domnevo potrjuje tudi dejstvo, da Hitler pri svojih velikih preseljalnih načrtih romunske nemške manjšine ni vzel v račun, kar naj bi pomenilo, da preselitev za njo ne prihaja v poštev, ampak da bo živela zaščito na drugi način.

Konferenca še le po vojni

4. Glavna in dokončna ureditev južnovzhodnih vprašanj pa bi bila predmet večje konference, ki bi se sestala še le po zaključku nemško-italijanske vojne z Anglijo. Takrat bi bile dokončno potegnjene nove meje na jugovzhodu in bi Nemčija in Italija za ohranitev teh novih meja prevzeli slovesno jamstvo. Takrat bi bil urejen tudi gospodarski položaj južnovzhodne Evrope s tem, da bi bil organično vključen v nemško-italijanski gospodarski načrt, o katerem je nedavno govoril nemški gospodarski minister Walther Funk.

Slovaki

5. Glede Slovaške pa se v madžarski prestolnici trmasto vzdržujejo mnenja, da bo tudi njej nasvetovano, da se prilagodi novim razmeram. Nekateri trdijo, da bi se Slovaška kot popolnoma avtonomna enotica vključila v madžarsko državo. Toda Madžarska bi morala nekatere predele, ki jih je lani dobila od Slovaške, vrniti avtonomni Slovaški, češ, da so takrat madžarski državniki svoj uspeh dosegli, ker da so predložili zgodovinske zemljevide, medtem, ko bi bili morali predložiti narodnostne. V madžarski prestolnici menijo, da so spremembe v slovaški vladi s tem v zvezi. Zunanji minister Durčanski da je odstopil zaradi tega, ker da se je protivil proti vsaki nadaljni okrnitvi slovaške neodvisnosti, najbolj pa proti okrnitvam v korist madžarski državi, med tem ko sta predsednik vlade dr. Tuka in novi notranji minister Šanjo Mach miselnostno bolj razpoložena za spremembe v zgoraj nakazani smeri. Državni predsednik dr. Tiso bi pa itak ohranil svoj položaj.

Vse zadovoljno ...

Tako iz Romunije, kakor iz Bolgarije in iz Slovaške prihajajo izjave zadovoljnosti glede razgovorov v Solnogradu in v Rimu. Rumunski državniki so zadovoljni, ker so dobili rok in možnost prijateljske ureditve na podlagi dvostranskih pogajanj s sosedi, Bolgari, ker so dobili zagotovila, da bodo

bili baltičski nemški kmetje, kakor vemo, že od začetka letošnjega leta preseljeni nazaj v Nemčijo. Estonsko, latviško in litovsko kmetovstvo in malo ter srednje meščanstvo brez naslona na nemškega posestnika ni imelo več zadostne odporne sile proti revolucionarnim tendencam boljševisma. Na drugi strani pa v Baltiku sploh ni več pravega veleposestva, saj je bil maksimum zemljiške posesti komaj nekaj nad 30 ali 40 ha, 50 ha po agrarni reformi ni posedoval prav nihče več. Če se ne bodo uvedli kolhozi, potem bi se v poljedelskem pogledu stvari veliko ne spremenile, toda, kdor pozna Moskvo, nima nobenega upanja, da bi se moglo to preprečiti. Veliko pa je zlasti v Latviji zagrešil

vse njihove težnje s časom uresničene. Slovaki pa, ker so po Machovih besedah dobili od Nemčije nove dokaze za iskreno zanimanje nemške vlade za dobrobit Slovakov.

Francoski službeni list razglablja o nadaljnjem preurejanju jugovzhoda

Vichy, 30. julija t. »Petit Dauphinois«, ki je službeno glasilo nove francoske vlade, objavlja dopis iz Budimpešte, ki pravi, da so posvetovanja, ki sta jih Nemčija in Italija dosedaj imeli z Madžarsko (na sestanku v Monakovem), z Romunijo (v Solnogradu in v Rimu) ter z Bolgarijo (v Solnogradu) samo prvi, začetni pojavi večjega političnega delovanja za preureditev južnovzhodne Ev-

Nemški službeni list:

„Ne diktat, ampak priporočilo za sporazum“

Berlin, 30. julija. AA. DNB: »Korespondenca« ugotavlja, da so v Berlinu zadovoljni z izidom razgovorov v Salzburgu. V Berlinu prevladuje mnenje, da je teren v jugovzhodni Evropi zdaj toliko pripravljen, da države južne Evrope lahko začno med seboj reševati nerešena vprašanja in je možno računati z neposrednimi pogajanj med Madžarsko, Bolgarijo in Romunijo.

»Korespondenca« dalje piše, da razgovori v Solnogradu dajejo vse upanje in da se zde upravičena pričakovanja, da se bodo pogajanja med balkanskimi državami razvijala v ozračju medsebojnega razumevanja. Smatra, da so se jugovzhodne države same prav tako kakor države osiŕka prepričale, da mora biti nova ureditev, ki jo je treba doseči, takšna, da bi pomenila trajen pogoj ne samo za mir, pač pa tudi za ureditev gospodarskih in kulturnih razmer med balkanskimi narodi. Zaradi tega se lahko pričakuje, da bodo jugovzhodne evropske države v zaupanju do držav osiŕka izdelale v medsebojnem sporazumu vse potrebno za obnovo tega dela Evrope. Pri razgovorih z državniiki jugovzhodnih držav je prišla do izraza tudi volja Nemčije in Italije, da se izogneta vsakemu diktatu in da se priporoči jugovzhodnim državam neposredno medsebojno sporazumevanje. Italija in Nemčija se omejujeta na prijateljske nasvete in na to, da se prepreči tuji vpliv na tem prostoru, vpliv tistih, držav, ki bi mogle biti zainteresirane na tem, da bi med balkanskimi državami obstojale razlike.

Najprej z Bolgari, nato z Romuni

Budimpešta, 30. julija. m. Za nemškim in italijanskim časopisjem tudi madžarski časopisje poudarja, da se bodo v najkrajšem času pričela pogajanja med Romunijo in Bolgarijo in takoj nato med Romunijo in Madžarsko. Najprej se bodo pričela pogajanja med Romunijo in Bolgarijo, takoj nato pa med Romunijo in Madžarsko. Pogajanja se bodo vodila v Aradu.

Bukarešta, 30. julija. b. »United Press« poroča iz Bukarešte, da je romunska vlada davi objavila uradno svoj sklep o neposrednih pogajanjih z Madžarsko in Bolgarijo za ureditev vseh vprašanj Erdelija in Dobruže. Dopisnik »United Pressa« poroča, da je Romunija pripravljena odstopiti le majhen del Erdelija, v glavnem pa želi doseči sporazum z izmenjavo prebivalstva. Romunski

rope. Državi osiŕka Rim—Berlin želita biti vsestransko informirani, da bosta potem lažje sprejeli potrebne sklepe in da nikdo ne bo mogel reči, da prizadete države niso bile vprašane. Za dosedanjimi posvetovanji bodo prišla še nadaljna posvetovanja tudi z ostalimi balkanskimi državami, nakar bosta nemška in italijanska vlada verjetno preučevanje južnovzhodnega vprašanja zaključili in predložili svojo razsodbo, ako bi se prizadete države same prej ne pogodile med seboj. Dokončna rešitev pa prav gotovo ne bo padla predno ne bo zmagovalno končana vojna Nemčije in Italije proti Angliji. O bodočem obzoru južnovzhodne Evrope je težko govoriti. Mislijo pa, da jo hočeta Nemčija in Italija po doseženi balkanski spravi povezati v neko več ali manj organično zavezniško enoto pokrajinskega značaja.

Izjava Bolgarov

»Z zaupanjem pričakujemo nadaljni razvoj dogodkov — Pod globokim vtisom Hitlerjevega čuta za pravičnost«

Sofija, 30. julija. AA. DNB: Predsednik bolgarske vlade Filov je dal po vrnitvi v Sofijo predstavnikom tiska tole izjavo:

Sporočilo, ki je bilo izdano o priliki razgovorov, ki smo jih imeli z vodjo Nemčije, dokazuje, v kakem duhu so se ti razgovori vodili. To je bil duh prisrčnosti in prijateljstva ter duh medsebojnega razumevanja. Mi stojimo pod globokim vtisom realizma vodje Nemčije in njegovega globokega čuta za pravičnost. Zato smatramo, da so razgovori, ki so se vodili v Solnogradu v največji meri koristni za mir in red v Podonavju. Bolgarski narod z zaupanjem pričakuje nadaljni razvoj dogodkov.

Romunija bi odstopila tudi Arad in Temišvar?

Bukarešta 30. julija. Dopisnik »United Pressa« je izjavil visoki osebnosti, da je položaj romunske vlade po razgovorih v Solnogradu in Rimu znatno okrepljen, kar se je zahvaliti predvsem odločnemu stališču romunske vlade, da se morajo vsa sporna vprašanja rešiti diplomatskim potom in brez uporabe oborožene sile. Kar se tiče samih področij, ki bi jih morala Romunija odstopiti Madžarski, se čuje, da spadata med ta področja tudi Arad in Temišvar. Romunsko prebivalstvo iz teh krajev bi se preselilo v Romunijo, prav tako pa bi se morali Romuni, ki prebivajo na madžarskem področju, preseliti v Romunijo.

„Turčija se resno pripravlja na velike dogodke ...“

Poročila o sovjetskih zahtevah napram Turčiji

Carigrad, 30. julija. b. Tukajšnji dobro obveščeni politični krogi zatrjujejo, da bo Sovjetska Rusija postavila svoje zahteve v tistem trenutku, ko bo Nemčija napadla Anglijo.

Predsednik turške vlade Rafik Seidam se je včeraj vrnil v Ankaru, je imel dolg razgovor s predsednikom republike Inenijem, ki je na dopustu na svoji jahti v bližini Carigrada. Dobro poučeni krogi trdijo, da je Rafik Seidam zaradi naglega razvoja dogodkov zahteval odločitev predsednika republike.

Nepriistranski opazovalci trdijo, da se Turčija resno pripravlja na velike dogodke. Zadnje dni se v velikem številu pozivajo pod orožje novi rezervisti, ki se naglo pošiljajo v področje Erzeruma. Turčija ima danes pod orožjem 800.000 vojakov kar predstavlja dve tretjini vse oborožene sile. Politični krogi smatrajo, da se bodo ruske zahteve predvsem nanašale na novo ureditev kontrole v Dardanelah.

Washington, 30. julija. b. »United Press« poroča iz Berlina: Sovjetski poslanik Škvarcev je obiskal danes nemško zunanje ministrstvo, kjer ga je sprejel tajnik zunanjega ministrstva Weizsäcker. Oba diplomata sta se dolgo časa razgovarjala. Namen obiskov ni znan.

Zagreška vremenska napoved: Spremenljivo.

Zemunska vremenska napoved. V severni polovici države po večini jasno. Zjastnitev se bo raztegnila tudi na južno polovico, kjer pa bo ponekod nekaj časa še oblačno. V Bosni in Sloveniji utegne biti jutraj megla. V popoldanskih urah so možne manjše nevihte. Temperatura bo narasla, ponoči pa bo nekoliko hladneje.

Politični zapiski

Nesrečna Behmenova »Pravda«

Iz Bosanskega Novog poročja »Narodna pravda«, da so muslimani Bosanske Krajine obsodili način, kako bi viši minister dr. Behmen v svoji »Pravdi« opisuje politične prilike muslimanov. Muslimanska mladina, da se je odločila, da bo obračunala s »Pravdo« in je v jugoslovanskem mladinskem klubu imela sestanek ter protestirala proti tistim, ki rušijo edinstvo med muslimani. V znak protesta je mladina potem na javnem trgu zažgala cel kup Behmenove »Pravde«, med obredom pa vzklikala dr. Kulenovič in proti dr. Behmenu. Nato je bila oglašena resolucija, v kateri mladina obsoja delovanje dr. Behmena in »njegove maloštevilne družine«.

To je samo en prikaz vne, s katero med muslimani trebijo vpliv bivšega ministra dr. Behmena, ki mu počijo odpušiti, da se je postavil proti pokojnemu Spahu, ki ga je svoje dni takorekno proti volji volivcev uvedel v vodstvo muslimanske stranke.

Masoni v Jugoslaviji

O ukrepu proti jugoslovanskim framasonom piše »Posavska Hrvatska«, ki glede framasonov v banovini Hrvatski med drugim piše tudi sledeče: »Zadnje čase se najavlja ostri ukrepi proti masonom. Mi od svoje strani v te ukrepe mnogo ne verujemo, ker vemo, kako globoko se je masonerija zakoreninila na položajih, od koder se uveljavlja. Toda pri Hrvatih bo masonstvo zatrito na drug način in to morda zelo hitro. Takrat se bo narod začudil, ko bo zvedel, kdo vse so bili člani masonskih lož, in ki so ljudstvo vlekli za nos, ko so eno govorili, drugo pa delali.«

»Slavenski jug« pa piše o istem vprašanju med drugim naslednje: »Masoni so naravnost zastupili našo tako imenovano višjo družbo. Njihovi krogi so zajeli nalik jekleni žici vse naše prosvetno, finančno in politično življenje. Oni se povsod nahajajo, a nikdo jih ne pozna. Masoni so brez izjeme podpirali vse protizakone, organizacije, predvsem pa komunistično mladino, plačevali so demonstracije, organizirali manifestacije, ustanavljali razna navidezno naivna združenja, delili med dijake, ki so jih sami zbrali, večino vseh inozemskih stipendij in podpor, snovali razna tako imenovana »priateljska društva« v korist teh ali onih, leta in leta so držali v šahu vso našo notranjo in zunanjo politiko, vlekli so za ušesa naše velike in male politike kot jagnjeta, kadar pa so začutili, da se jim kje majo pod nogami tla, so začeli z najbolj edurno sabotažo vsega našega javnega življenja, in to v korist inozemskih držav. Zakaj se masoni ne potegne krinka z obraza? Kdo so masoni? Hočemo jih spoznati in vedeti za njihova imena. Hočemo jim pogledati ne samo v obraz, ampak tudi v dušo, da bomo vedeli čemu se skrivajo v temi. Mi namreč ne moremo verjeti, da bi se tisti, ki želijo dobrobit svojemu bližnjemu, morali pri nas skrivati.

»Tatov sin, mamina hčerka«

Belgrajski list »Privredni pregled« posveča en članek vprašanju, kako je treba skrbeti za uradništvo v državi in v samoupravnih edinicah. List pravi, da je bilo doslej pač tako, da se je za otroke premožnih vedno našla zaposlitev, bilo tako, bilo tako. »Tatovnega sina in mamino hčerko je država sprejemala v službo brez ozira na njihovo kvalifikacijo, samo zato, da bi tat sinček dobil nek poklic, mamina hčerka pa da bi imela nekaj za svoje toaletne in tako lažje našla moža.« Med tem ko si manj premožnih in tisti, ki nimajo »veze« pritrjujejo od ust, da bi svoje otroke izsolali, da bi prišli do kruha, sedi množica gmotno preskrbljenih in pogostokrat šolsko nedovršanih ljudi v državni službi, sprejema plačo, si nabira službena leta ter se sola z »zabušanjem« v službi na škodo države in drugov, ki so v državni službi, ali izven nje. Tako ne more dalje, pravi list. To se mora razčistiti. Državne in samoupravne službe so za dijake, ki so s šolami končali, za one, ki so socialno slabši in ki se odkljujejo s strokovnim znanjem, s svojim znanjem in s svojim obnašanjem. Vse ono, kar šol ni dokončalo, kar se v v državni službi še le šola, vse tisto, kar služi za to, da bi bilo nekaj za toaletne potrebe, vse tisto, ki jim starši lahko tudi izven državne službe priskrbe primeren poklic, to mora ven iz državnih in samoupravnih služb. Merilo za sprejem v državno službo da ne sme biti, kdo in kaj je oče, ampak, kdo in kaj je njegov sin.

Sokolski znaki po 5 din

Ljubljansko »Jutro« sporoča članom Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, da je vodstvo Saveza sklenilo, da bo odslej sokolske znake prodajalo po nižji ceni, in sicer po 5 din znak. List misli, da je sedaj cena znaku tako nizka, da jo lahko vsakdo premore in da bodo odslej člani Saveza kraljevine Jugoslavije mogli znak pridno nositi, kajti, tako pravi, razmere so danes takšne, da je potrebno in prav, če vsak Sokol javno manifestira svojo pripadnost k tej organizaciji.

Od sokolstvu naklonjene strani pa smo dobili pojasnilo, da je Savez Sokola kraljevine Jugoslavije to dobrodelno akcijo v prid nošenju znakov in javnega manifestiranja pripadnosti k sokolski organizaciji pokrenil ali za to, ker do sedaj člani Sokola niso vsi kazali prevelikega navdušenja za javno natanje tega znaka, ali pa tudi zaradi tega, da bi kljub zares nizki, vsakemu žepu pristopni ceni poiskal nove gmotne virov, odkar so dohodki iz drugih virov začeli usihati.

»Zamrznjeni sokolski zleti«

Splitski »Novi list« se v članku, kjer govori o sokolstvu, pritožuje, da so sokolski zleti letos nekam zamrznili. Druga leta da je bilo v poletnem času vse polno sokolskih dnevo, toda letos je nastopilo leto, a sokolskih zletov ni. Toda, meni list, zleti morajo biti kajti dokler bodo Sokoli, bodo tudi zleti. Sokol da je kakor ptica, ki neha biti ptica, kadar ne leta več. List potem tolaži sokola, da sedaj sicer časi niso prikladni za telesno zlete, a da bo že bolje. Vse se bo obrnilo na bolje in »fizični« zleti bodo spet prišli. Toda, tako jih poziva, dokler bodo »fizični« zleti zamrznjeni, naj se Sokoli nikar ne vdajajo lenarjenju, ampak naj napravljajo »duhovne poletje«, ki da so »bolj čisti, mnogo lažji, mnogo bolj prodorni in tudi bolj daleč zanesljivi.« Tako razmotriva, kakor smo že omenili, splitski »Novi list«.

Vprašanja in odgovori v angleškem spodnjem domu

Ministri govore o blokadi in o napetosti z Japonsko

Bern, 30. jul. t. (švic. ag.) Iz Londona poročajo, da je na današnji seji spodnjega doma govorilo več ministrov, med njimi minister za blokado Dalton, zunanji minister lord Halifax in ministrski predsednik Churchill. Odgovarjali so na vprašanja, ki so jim bila postavljena.

Minister za blokado Dalton je v svojem odgovoru omenil, da je angleška vlada sklenila, da raztegne nadzorstvo nad pomorsko plovbo tudi na vse evropske države ter na nekatera pristanišča v Severni Afriki. Angleško pomorsko nadzorstvo bo od vsake ladje, ki potuje v evropsko pristanišče, zahtevalo posebne listine o tovoru, ki pa morajo biti podpisane od angleških konzulatov. Te listine pa se bodo nevturalnim ladjam, ki plovejo v evropska pristanišča ali od tam prihajajo, izdajale samo za tisto količino blaga, ki ga dotična država sama zase potrebuje. Vsa plovba v Francijo in vse njene kolonije, ki mejijo na Sredozemsko morje, je odslej pod kontrollo angleške mornarice. S tem je povedano, da je angleška blokada raztegnjena sedaj na vso evropsko celino in da bodo pregledane vse ladje, ki tvorijo iz katerega koli drugega kontinenta

v evropska pristanišča, izvenšči za blago, ki ga bodo nevturalne države zauživale same.

Zunanji minister Halifax je govoril o odnosih z Japonsko ter v zvezi s tem z najnovejšimi dogodki. Pod pretvezo, da špijonirajo v prid Anglije, je japonska vlada odredila aretacijo 12 uglednih zastopnikov angleškega gospodarstva. Reuterjev dopisnik Knox pa je našel emrt. Japonska oblast trdi, da je skotil skozi okno. Vlada Nj. Velikanstva te trditve ne more sprejeti brez dokazov preiskave. Angleška vlada je v Tokiu vložila protest. Tudi jaz sam sem sprejel danes japonskega veleposlanika in njegovi čestencem nisem prikrival, da bi nastopil resen položaj, ako se zadeva ne razčisti. Za enkrat pa bi želel, da se o tem vprašanju ne govori več.

Ministrski predsednik Churchill je na vprašanje, kakšen je trenutni vojni in zunanje-politični položaj Anglije, odgovoril, da naj spodnja zbornica sama odloči, če se naj debata o zunanji politiki razvije javno, ali pa, če se naj zbornica zapre in debato posluša na tajni seji. Nato se je zbornica zbrala na tajni seji, da odloči, če naj bo zunanje-politična debata tajna ali javna.

Amerika postopno uvaja obvezno splošno vojaško službo

Washington, 30. jul. AA. Stefani: Medtem ko se kongres pripravlja na razpravo o predlogu zakona o splošni vojaški obveznosti, zahteva predsednik Roosevelt pooblastilo, da pokliče na vaje nacionalno gardo. Šef zveze industrijskih delavcev Davis je izjavil, da se bodo organizacije te zveze borile proti vojaški službi v mirni dobi. Ženski odbor za mir je poslal prošnjo z 200.000 podpisi in v njej nastopa proti obvezni vojaški službi.

Roosevelt je od kongresa zahteval pooblastilo, da lahko rezervne častnike pokličejo na orožne vaje. Roosevelt zahteva, da trajajo te pooblastilo do konca junija 1942. Osebe, ki bodo poklicane na vaje, bodo te vaje morale opraviti temeljito. V zvezi z uvedbo vojaške obveznosti se izve, da naj bi vojaška doba trajala leto dni. Republikanski senator Heler je izjavil in večrajši seji senata, da bi uvedba vojaške obveznosti v Ameriki samo približala ameriški kontinent evropski vojni. Predlagal je, naj se uvede najprej prostovoljna služba, ki naj bi trajala leto dni in šele nato naj se eventualno uvede obvezna vojaška služba.

Stališče do Kitajske

Washington, 30. jul. AA. DNB: Zastopnik zunanjega ministra Welles je izjavil, da so Združene države vsak čas pripravljene odreči se svo-

jih eksteritorialnih pravic na Kitajskem, vendar pa vlada naglašja stališče Združenih držav, sprejeto že l. 1931, da se lahko pogajajo o tem samo s polnopravno priznano kitajsko vlado. Dalje je Welles izjavil, da smatra, da se bo ameriški veleposlanik v Rimu Phillips septembra ponovno vrnil v Rim.

Sovjetski prikaz napetosti med Ameriko in Japonsko

Moskva, 30. julija. AA. DNB: Časopis kažejo mnogo zanimanja za odnose med Združenimi ameriškim državam in Japonsko. »Pravda« objavlja članek, v katerem govori o posledicah, ki jih bo za japonsko gospodarstvo imela prepoved izvoza petroleja in starega železa iz USA. V zvezi s tem moskovski list piše o globljih vzrokih ameriško-japonske napetosti na Daljnem vzhodu. List pravi, da je boj med USA in Japonsko za trg na Daljnem vzhodu v polnem teku in da se zdaj Washington že poslužuje sredstev, s katerimi misli, da bi mogel v zadostni meri pritisniti na Japonsko. Pisec tega članka poudarja, da je ponedeljski korak Japonske, predvsem pa nedavna sprememba japonske vlade, povzročila v Washingtonu vtis, da zdaj nastaja odločilno razdobje v boju za načelost na Tihem oceanu.

Italijanski tisk obtožuje vlado maršala Petaina in Lavala

Belgrajsko »Vreme« objavlja naslednjo brzojavko svojega dopisnika v Rimu:

Rim, 30. jul. t. Virginio Gayda je v »Giornale d'Italia« napisal kratek članek, v katerem govori o sedanjem položaju v Franciji. Gayda meni, da obnašanje sedanje francoske vlade ni takšno, da bi zaslužilo zaupanje. Sedanja francoska vlada, ki ji načelujeta maršal Petain in Laval, da »delata razne manevre, da bi se izognila hudim posledicam svojega poraza. Namen sedanje vlade da je, piše Gayda, da bi si nadejala za enkrat neki novi obraz, da bi mogla dočakati zaključek vojne in podpis mi-

rovne pogodbe, nakar bi se takoj povrnila nazaj k svojim starim simpatijam. Gayda zaključuje svoj članek, da se spremembe v Franciji, ako jih zares želijo, ne dosežejo z dekreti, glasovanji in s parlamentom.

Berlin, 30. julija. b. »Völkischer Beobachter« ponovno piše o francoski vladi v Vichyju in popolnoma odkrito izjavlja, da jo ne smatra za resno. To, kar je storila doslej vlada maršala Petaina, so bili samo poskusi, da se ovrže odgovornost. To pot pa poskus te vlade ne bo imel onega efekta, ki ga hoče maršal Petain doseči.

Belgrajske novice

Belgrad, 30. julija. m. Belgrajska radijska postaja bo jutri ob 14 prenašala Wagnerjevo opero »Somrak bogov« iz Bayreutha. Ob 13.50 bo razložna vsebina te glasbene drame.

Belgrad, 30. julija. m. Podružnica Jugorasa v Petrovgradu (Vel. Bečkerek) je imela danes plenarno sejo, ki so se je udeležili zastopniki vseh strok. Na seji so sprejeli daljšo resolucijo.

Belgrad, 30. julija. m. Danes opoldne je 60 letni kmet Šima Mišković v Kralja Zvonimira ulici iz velikega revolverja štirikrat ustrelil na ... Milana Kabalića ter ga hudo ranil. Mišković je v prepričanju, da je Kabalić ubil pred šestnajstimi leti tri njegove brate, ves ta čas nosil pri sebi revolver, da bi se maščeval. Hudo ranjenega ... so odpeljali v bolnišnico.

Belgrad, 30. julija. m. Državna hipotekarna banka je odobrila mestni občini v Skoplju 50 milijonov din posojila za razna občinska javna dela. Posojilo bo občina dobivala do leta 1944 v petih obrokih. Prvi obrok v znesku 5 milijonov din bo izplačan 1. avgusta letos.

Belgrad, 30. julija. m. Na občnem zboru Obrtnega društva v Skoplju so sprejeli tri resolucije, v katerih se pritožujejo proti konkurenci delavnic po jetnišnicah in proti sušmarstvu. Obrtniki naprošajo bana, naj ne dovoli nabavljalnim zadrugam izvrševati obrtne posle.

»Zmaga orožja – zmaga jezika«

Nemški časopis o širjenju nemščine po jugovzhodu

Pod gornjim naslovom objavlja »Völkischer Beobachter« članek dr. Franz Thierfelderja o posledicah zmag nemškega orožja na jugovzhodu Evrope. Članek opisuje, kako se je začel nemški jezik širiti po teh krajih, kakor hitro je nemško orožje odneslo svoje velike zmage na zahodu.

Kot dokaz za to navaja, da je v Bolgariji začel izhajati nemški list »Bulgarische Wochenschau«, ki je službenega značaja ter prihaja na mesto uklenjenega francoskega dnevnika »La Parole bulgare«. S tem je Bolgarija izbrala nemški jezik da tolmači bolgarske prilike inozemskemu svetu. S tem je dokončno tudi zmagovalno izvojevan boj nemško-bolgarskega prijateljstva. Na Madžarskem izhaja »Pester Lloyd« kot tolmač nemškega kulturnega življenja.

V Grčiji, v Carigradu, v Bukarešti in v Belgradu pa so v tujem jeziku napisani službeni listi posameznih vlad še vedno v francoskem jeziku. Tudi v teh državah pričakuje pisatelji, da bodo prišle spremembe, kakor so se dogodile v Bolgariji. Potreba po učenju nemškega jezika po

Z Bleda

Bled, 30. julija.

Danes dopoldne se je pripeljal z belgrajskim brzovlakom na Bled minister pri predsedstvu dr. Mehmed Konstatinović v spremstvu šefa kabineta Vučkovića. Takoj po prihodu se je sestal z finančnim ministrom dr. Šutejem. Nato se je odpeljal z Bleda. Popoldne se je vrnil na Bled ter imel konferenco z bivšim ministrom Miloradom Djordjevičem. Finančni minister dr. Šutej se je popoldne odpeljal na izlet na Pokljuko. Minister dr. Šutej bo za danes napovedano izjavo častnikarjem dal jutri, pri kateri priliki bo spregovoril po radiu.

Predsednik vlade Dragiša Cvetković, ki se mudi par dni na Bledu, je danes popoldne odpotoval v Ljubljano.

Predsednik vlade v Ljubljani

Ljubljana, 30. julija.

V torek popoldne je prispel v Ljubljano predsednik ministrskega sveta g. Dragiša Cvetković. G. predsednik je obiskal ob pol 3. zdravilišče Leonišče, kjer je konzultiral univ. prof. dr. Lavriča in dr. Kosanovića iz Belgrada. Kmalu za tem je g. predsednik z letalom odpotoval iz Ljubljane.

Novice iz banovine Hrvatske Masoni v SUZOR-ju

Zagreb, 30. julija. b. Današnja številka »Zagrebskega lista« objavlja uvodni članek o nadoblasti masonov v SUZOR-ju. V članku poudarjajo, da so se vse delavske zbornice z izjemo sarajevske izrazile za razdelitev SUZOR-ja. Medtem pa neka tajna roka preprečuje to delo, ker so se nekateri gospodje utrdili v dobičkanosnih sinekurah.

Iz avtentičnega popisa masonov se vidi, da so oni prevzeli vodstvo v SUZOR-ju. Tako je bil predsednik SUZOR-ja mason, generalni direktor spet mason, vrhovni zdravnik zopet mason. Cela legija odločilnih zdravnikov direktorjev, pomočnikov itd. so bili bratje zagrebske lože Maksimiljan Vrhovec, Libertas itd. Eden je bil celo narodni poslanec za mesto Zagreb na režimski listi in je skušal igrati važno vlogo. Ravno v SUZOR-ju se vidijo zveze med prostozidarji in marksisti, ki so si razdelili dobičkanosne položaje, medtem ko naj vsi drugi delajo kukul.

Ze danes je treba opozoriti vse merodajne činitelje v banovini Hrvatski, da o teh dejstvih vodijo računa pri bližnji reorganizaciji SUZOR-ja in da razneženo podružnico prostozidarske lože, ki je dovolj dolgo uživala zemeljske dobrote v skupnosti z marksisti v tej socialni ustanovi.

Split, 30. jul. m. Danes dopoldne je prispelo v Split okrog 30 slovenskih županov, ki so obiskali Kašteljsko riviero. Jutri nadaljujejo pot po Dalmaciji.

Sarajevo, 30. jul. m. V Sarajevu je zasedal svet Kmetijske zbornice za drinsko banovino, ki je razpravljal v glavnem o verifikaciji 17 novo izvoljenih zborničnih svetnikov.

Zagreb, 30. jul. b. Včeraj popoldne so se pričela posvetovanja komisije za sestavo načrta splošne uredbe o univerzah. Seji je prisostvoval tudi predstavnik visoke ekonomske šole. V začetku je bil navzoč tudi sam ban dr. Šubašić, ki je dal smernice za delo, nakar je komisija nadaljevala delo pod predsedstvom podbana dr. Krbeka. V komisiji so predstavniki vseh fakultet.

Zagreb, 30. jul. b. Davi je odpotoval iz Zagreba v Kupinec dr. Šubašić ter je obiskal predsednika HSS in podpredsednika vlade dr. Mačka, ki je na svojem posestvu na odhodu. Razgovarjala sta se tri ure, na kar se je ban vrnil v Zagreb.

Zagreb, 30. jul. b. Snoci ob 9.15 je potoval skozi Zagreb pravosodni minister dr. Marković. Odpotoval je v Split. Ob 0.30 je potoval skozi Zagreb tudi prosvetni minister in predsednik senata dr. Anton Korošec, ki se je vračal iz Ljubljane v Belgrad. Ob 1.45 pa je potoval skozi Zagreb gradbeni minister dr. Miha Krek, ki je potoval prav tako v Belgrad.

Osebnosti

Belgrad, 30. julija. m. S kr. ukazom so premešeni naslednji učitelji (učiteljice) v Sloveniji: Bučar Vinka, iz Adlešičev v Dragatuša; Erker Milan iz Petiševcev na Selu (Ptuj); Jerele Zofija iz Vodie v Šmartno (Kamnik); Lunaček Franc iz Mirne v Adlešiče; Lahačner Jula iz Stare Cerkev v Leskovce; Pečur Ema iz Makol v Pišce; Pečnik Angela iz Dolnje Lendave v Sv. Pavel pri Preboldu; Pečnik Drago iz Dolnje Lendave v Griže; Pipa Rudi in soproga iz Zablnice v Trebnje; Sabo Ana iz Srednje Bistrice v Bahovec (Murska Sobota); Setna Marija iz Šmartnega v Jarenino; Zagar Elza iz Ločne v Novo Cerkev pri Celju; Vrhovnik Olga iz Prevalj v Radmirje (Gor. Grad).

Upokojeni so: Vlastimila Levstik v Ljubljani, Ivan Cegnar v Ljubljani, Josip Zajc, Trebnje, Avgustin Kopriva, Sp. Poljskava, Zofija Grundner iz Tržiča.

Napredovale so v 8. skup. učiteljice ženskih ročnih del: Ivanka Potrata, Krtna, Karla Frelj, Ljubljana, Stana Juvance, Sevnica, Albina Omerzel, Metlika, v 9. skup. Julijana Fabijan, otroška vrtničarka v Celju.

Belgrad, 30. jul. m. Z odlokom poštnega ministra je prestavljen na III. p. t. t. sekcijo v Ljubljano Miro Cerkovnik, tehnik. Z odlokom pravosodnega ministra je imenovan za preiskovalnega sodnika pri drž. sodišču za zaščito države Alojz Rant.

Velikanske bitke v zraku

Nemška letala napadajo v vedno večjih skupinah, vedno bolj gostih poletih — Hude angleške izgube v Rokavu

Nemška poročila

Berlin, 30. julija. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo poroča:

Eskadrile nemških letal vrste »Stuka« so izvedle napad na pristanišče Dover. Štiri ladje, ki so bile tam zasidrane in katerih skupna tonaža znaša 32.000 ton, so bile tako težko poškodovane, da jih je treba smatrati za izgubljene. Pri tem napadu je prišlo do srditih bojov v zraku z eskadrilami sovražnih letal vrste »Spitfire« kakor tudi s tremi aparati tipa »Hurricane«. Pri ogledniških poletih nad Rokavskim prelivom in vzhodno angleško obalo se je nemškimi letalcem posrečilo potopiti približno 10.000 tonsko križarko, trgovsko tisoč-tonsko ladjo kakor tudi težko poškodovati še neko drugo trgovsko ladjo.

Angleški letalski oddelki so leteli v noči od 29. na 30. julij nad severno in zahodno Nemčijo. Njihove bombe so zadele same nevojske cilje. Tako je bilo v Düsseldorfu težko poškodovanih pet hiš. Požare, ki so izbruhnili na hišah, je bilo možno hitro pogasiti, kar so storiili oddelki za obrambo pred napadi iz zraka. Pri Offenbachu ob Meni sta bili poškodovani dve hiši težje, drugi dve pa lažje.

Nemci zanikajo Reuterja

Bern, 30. julija. AA. DNB: Z ozirom na Reuterjevo poročilo, ki pravi, da je bilo v ponedeljek dopoldne pri nekem nemškem napadu na angleško pristanišče sesterljenih osem nemških bombnikov in sedem nemških lovskih letal, na pristojnem mestu pravijo naslednje:

Ob priliki napada, ki so ga nemške letalske sile izvedle večeraj dopoldne na pristanišče Dover, pri čemer je sodelovalo 50 nemških letal, so lovška letala, ki so spremljala nemške bombnike, sestrelila 17 angleških letal tipa »Spitfire« in »Hurricane«. V tem boju so zginila tri nemška letala. Po poročilu, ki so ga podale posadke nemških letal, je ugotovljeno, da so bombe zadele devet ladij v dovorskem pristanišču. Ugotovljeno je bilo tudi, da so

Kaj je res?

Politika, ki združuje ruski imperializem bivših carjev z idejo socialne revolucije — podobno kakor so Jakobinci oživali imperialistično politiko štirinajstega Ludovika — se predstavlja v komunističnih listih kot politika, ki prinaša razen pravičnosti in svobode tudi svobode vsake vere...

To ima seveda namen, da bi boljšešiška revolucionarna propaganda na zapadu, ki meni, da je tukaj žetev že zrela, ne naletela med ljudstvom na odpor radi protiverskega stališča Sovjetov, ki ga ta propaganda hoče utajiti. Ali je temu res tako? »La Liberté«, ki izhaja v Fribourgu, navaja dobesedno navodila moskovskega komisariata za narodno prosveto od 27. februarja 1940, ki so jo dobili vsi učitelji Sovjetske Rusije. Ta instrukcija je natisnjena tudi v znanem »Brezbožniku«. V njej pravi ljudski komisar, da je brezverska propaganda v šolah preveč površna. Učitelji se zadosti ne poslužujejo velikih možnosti, katere jim nujna zgodovina, biologija in astronomija ter druge prirodoslovne znanosti, da bi se v učenjih in učenkah izoblikovala materialistična miselnost in da bi se pokazalo nazadnjaštvo vsake vere. Pa tudi če kakšen učitelj to stori, pa dela to bolj mehanično kakor življenjsko, učinkovito. Bolj zabavljajo zoper pravoslavne cerkev in njene duhovnike kakor da bi učence prepričevali, da je vsaka vera kot taka nazadnjaška, škodljiva in golo praznoverje, ki nasprotuje znanosti in prosvetljenosti. Potem pravi ljudski komisar za prosveto, da si učitelji skoraj nič ne prizadevajo za protiversko propagando izven šole in da se tudi ne potrudijo zadosti, da bi se po njih osebno pa po vplivu in delovanju učencev ter na sestankih vršili učinkovit vpliv na starše, pa na vaško in mestno prebivalstvo sploh v smislu borbe proti veri in njenega izkoreninjenja. Celo med učenci samimi je del, ki ima verske predsodke in praznoverske navade ter se udeležuje cerkvenih obredov. V instrukciji je nadalje rečeno, da to seveda ne velja za vse šole, ampak da je v nekem delu šol protiverska propaganda zadostno in ponekod tudi vzorno organizirana. Toda treba je priznati, da so take šole v manjšini, do čim je večina šol v tem oziru preveč nemarna in celo brezbrizna. Temu stanju — pravi ljudski komisar za prosveto — je treba napraviti hitri konec. 18. kongres komunistične stranke Rusije je zabilal vsem članom stranke, predvsem pa učiteljem, strogo dolžnost, da se hkrati z borbo zoper ostanke kapitalistične miselnosti vrši ne samo borba zoper vero, ampak tudi pozitivno oblikovanje narodnega naraščanja v smislu brezverstva. V šolskem letu 1940-41 mora učiteljsko protireligiozno delo bolj organizirati. Ljudski komisar opozarja tudi osrednje glasilo učiteljev, »Učiteljsko gazeto«, da se mora sistematično pečati s protireligioznim delom v šoli in nuditi tvarino zanj ter pokazati najbolj uspešne metode. Učiteljski zbori, ki bodo meseca avgusta, morajo postaviti to stvar na odlično mesto dnevnega reda. V tem smislu bo treba tudi izpopolniti učbenike, da bo učitelj ob naznačenih datih lažje razvijal protiversko propagando v šoli pa tudi med starši. Šolski organi morajo sodelovati z »Zvezo brezbožnikov« in s »Komsomolom«, da se bo brezverska vzgoja čim bolj organizirala.

Ta navodila povedo veliko; ne samo, da je brezverska vzgoja mladine in ljudstva sploh pod Sovjeti obvezna, da torej ob taki sili odzgoraj ni mogoča nobena prava svoboda veroizpovedanja — ampak tudi, da Sovjeti ne odnehajo od tega dela, čeprav je njegov rezultat, kakor pravijo, precej skromen. To je tisti fanatizem, ki po pravici zbujajo odpor vsakega resnično demokratičnega kulturnega človeka. Kaj vedo povedati na to prijatelji Sovjetske Rusije?

se nekatere teh zadetih ladij začele potapljati. Skupno je bilo pri tem poletu vrženih na pristaniške naprave okoli 1500 bomb velikega kalibra.

Nemški admiral o napadu na Anglijo

Berlin, 30. julija. AA. DNB: »Berliner Börsen Zeitung« objavlja članek generala Quade, ki razpravlja o bodočem napadu na Anglijo in pravi, da bo letalstvo igralo prvo vlogo pri tem napadu in mogoče tako odločilno, kakršno do sedaj ni odigralo. V članku se ugotavlja, da se angleški narod zaveda moči nemškega letalstva ter se zaradi tega boji zračnih napadov. V svojem nadaljnjem članku navaja general Quade podrobnosti o moči in organizaciji nemškega letalstva in naglašajo njegove odlične zmage in zasluge v toku dosedanjih operacij. V članku se posebno naglašajo udarna moč nemškega letalstva.

Washington, 30. julija. b. Dopisnik »United Press« je poslal v Ameriko obširno poročilo o pripravah Nemčije za napad na Anglijo. V tem poročilu pravi, da se nemška vojska zbira med Brestom in Dunquerquem, torej na črti, dolgi 160 km, kjer postavlja težko topništvo ter izvaja druge vojne priprave. Prav tako je nagradila tukaj ogromno število vojaštva. Priprave za napad na Anglijo se vrše od zore do mraka. Tudi ustavitve železniškega prometa v omenjenem področju je dokaz, da Nemčija resno misli izvesti odločilen napad na Anglijo.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 30. julija. AA. Uradno poročilo št. 51 se glasi:

Včeraj so številni letalski oddelki bombardirali večkrat v vzhodnem delu Sredozemskega morja sovražne konvoje in vojne ladje. Bombardirana je bila tudi ladja nosilka letal. Nekaj vojnih ladij je resno poškodovanih in je bilo opaziti na njih požare. Pri neki priliki je prišlo tudi do spopada v zraku in je bilo sestreljeno eno angleško lovsko letalo. Eno naše letalo se ni vrnilo.

V vzhodni Afriki se italijanska akcija po zavzetju Kuruna nadaljuje. Zajeta je bila cela kolona ter zaplenjene precej municije in živil. Italijanska letala so bombardirala Aden. Zadata je bila ena ladja.

Angleške težave s francoskimi ladjami

San Sebastian, 30. julija. AA. Stefani: Po poročilih, ki so prispele iz zanesljivih virov, imajo

Sporazum na Havani

Ameriške države so prevzele varstvo nad kolonijami evropskih držav na ameriški polovici sveta

New York, 30. jul. t. (Columbia BC.) Konferenca na Havani je v glavnem zaključila svoje zasedanje. Dosežen je bil sporazum v glavnih vprašanjih, ki so bile predložene v razmatranje. Konferenca je zasedanje zaključila z dolgo diplomatično listino, pogodbo imenovano, kjer so našteje vse točke glede katerih je bil dosežen sporazum.

Glavne točke te pogodbe so naslednje:

Spričo usode kolonij neameriških držav v tej polovici sveta, kakor tudi spričo dejstva, da bi se lahko razvil položaj, ko bi kdo mogel tem državam odvzeti nadoblast nad temi kolonijami ali jo samo okrniti, ameriške republike obsojajo vsako nasilno postopanje.

Ameriške republike smatrajo, da bi bil prenos oblasti nad temi kolonijami proti ameriškim čuvstvom, kakor tudi proti pravicam, ki jih imajo ameriške države, da pazijo na svojo lastno varnost in politično neodvisnost.

Ameriške države so sklenile, da ne bodo dovolile nobenega prenosa lastništva nad temi kolonijami, da ga ne bodo priznale ali sprejele, naj bi se zgodil pod katerokoli obliko. Ameriške države si pridržijo pravico, da same presodijo, če in kdaj nastopa prenos ali poskus prenosa lastništva, ter če in kdaj nastopa nevarnost za okrnitev politične svobode kolonij, ki jih imajo evropske države v Ameriki.

Ameriške države so sklenile, da bodo za evropske kolonije v ameriški polovici sveta ustanovile posebne režime, ki bodo veljavni tako dolgo, dokler ne bodo ustanovljene lastne vlade s pomočjo svobodne odločitve ljudstva samega.

Ameriške republike imajo brez vsakega dvoma pravico, da takšne dežele sprejmejo pod svojo varuštvo in pod svojo upravo, ter da se pobrigajo o njihovi usodi, s čemer pa se ameriške države niso odrekale načelu nevmešavanja, ki je osnova njihove zunanje politike.

V primeru, da bi ameriške države sklenile, da v evropskih kolonijah uvedejo začasno upravo, bo uprava v rokah ene ali več ameriških republik. Uprava bo takšne narave, da bo v interesu varnosti ameriške celine, kakor tudi v dobrobit prebivalstva kolonije.

Na to konvencija v podrobnostih našteva vse osebne pravice ki bi jih morala nova uprava spoštovati ter nadaljuje, da bodo ameriške republike poskrbele za to, da ostanejo gospodarske zveze odprte vsem ameriškim republikam na podlagi načela enakopravnosti.

Prva uprava bi trajala samo 3 leta, nakar bi se lahko obnovila, toda ne dalje kot za 10 let.

Upravo kolonij bi vzdrževali z domačimi denarnimi viri.

Na koncu pravi konvencija, da je ustanovljena mednarodna komisija, v katero pošilja po enega člana vsaka država, ki je to konvencijo podpisala. Vsaka podpisnica ima pravico zahtevati, da se ta komisija takoj sestane. Komisija sklepa z dvotretjinsko večino.

Značilno je, da konvencija ne našteva niti enega ozemlja, glede katerega obstojata spori med kakšno evropsko in ameriško državo.

Konvencija bo stopila v veljavo, kadar jo bo podpisalo dve tretjini ameriških republik.

Konvencijo so takoj podpisale naslednje države: Združene države severne Amerike, Brazilija, Venezuela, Ecuador, Panama, San Domingo in

Tudi tukaj sem nujno potrebna!

Pri športu in pri igri, na zraku in na soncu, vedno je potrebno, da si krepite kožo z NIVEO! Nivea zmanjšuje nevarnost sončnih opeklin in povzroča, da porjavite hitro in lepo. Ker vsebuje EUCERIT, koža popolnoma vsrka NIVEO. Zato se ne prehladite zlahka tudi pri nagli vremenski ohladitvi.

220

angleške pomorske oblasti še dalje večje težave kar se tiče francoskih ladij, ki so bile zaplenjene v angleških vodah. Tako je bilo v Blakehuru ugotovljeno, da nek rušilec ni mogel odpluti zaradi tega, ker so bili motorji polni peska. Neka križarka ni mogla na pot zato, ker je bil del strojev demonstiran. Doznavajo se, da so angleške oblasti sklenile odločno nastopiti proti francoskim inženirjem, častnikom in mornarjem, ki so krivi te sabotaže. Del teh so že internirali v Anglijo.

Angleška poročila

London, 30. julija. t. Reuter: Admiraliteta poroča, da je bila kraljevska jahta »Gulzar« od letal potopljena. »Gulzar« je imela posadko 19 moških. (To je tista jahta, v kateri sta se vojvoda in vojvodinja Windsorska vozila po Sredozemskem morju 1938.)

London, 30. julija. AA. Reuter: Vojno ministrstvo poroča: Davi na vse zgodaj je sovražno letalo metalo bombe na neko mesto v jugovzhodni Angliji. Bombe so povzročile nekaj škode. Bilo je tudi nekaj človeških žrtev. Več ljudi pa je bilo ranjenih.

London, 30. julija. AA. Reuter: Mornariško ministrstvo poroča, da so izgube v trgovski mornarici, ki jih je sovražnik prizadejal v tednu do 21. julija, znašale skupno 11 angleških ladij (36.577 ton). Razen tega je bila uničena ena zavezniška ladja (2088 ton) in šest nevtralnih ladij s skupno tonažo 10.192 ton. Do 18. julija so nemške izgube znašale približno 908.000 ton, italijanske pa 254 tisoč ton. Sovražne izgube znašajo torej skupno 1 milijon 162.000 ton. Razen tega je bilo za približno 20.000 ton nekdanjih nevtralnih ladij, ki so zdaj pod sovražnim nadzorom, tudi potopljenih.

Gibraltar, 30. julija. AA. Reuter: Vojne oblasti so objavile davi naslednje poročilo:

Včeraj ob 11 dopoldne je prišlo do eksplozije v bližini mornariške radiotelegrafске postaje. Ob priliki te nesreče so izgubili življenje trije vojaki. Vzroki nesreče niso znani.

London, 30. julija. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo in ministrstvo za notranjo varnost sporočata, da so nemška letala tudi minulo noč letela nad nekaterimi kraji Anglije. V severovzhodni Angliji je bilo vrženih več bomb, ki so napravile škodo na nekem posestvu. Nekaj bomb je padlo tudi v jugovzhodni Angliji. Človeških žrtev ni bilo. Protiletalsko topništvo je stopilo v akcijo ter zabilo eno sovražno letalo. Nemška letala so letela v minuli noči tudi nad Walesom. Napadi so trajali tri ure. Vrženih je bilo mnogo bomb. Število človeških žrtev še ni znano.

Sredstvo proti motornim čolnom

London, 30. julija. t. Reuter: Pomorski strokovnjak piše v »Daily Telegraph« da je admiraliteta že našla sredstvo proti delovanju nemških motornih čolnov, na katere nemška admiraliteta stavlja velike upe v boju proti Angliji. Angleški strokovnjak pravi, da so nemški motorni čolni nastopili že na Norveškem, nadalje v bitki za izpraznitev Dunquerquea in v najnovejšem času v napadih na angleške trgovske ladje ter v Kanalu in ustju reke Temze. Angleška admiraliteta sme biti zadovoljna z uspehi proti tem edincem. Strokovnjak nato opisuje nemške motorne čolne in pravi, da so 30 do 40 m dolgi, da znaša njihova nosilnost 50 do 90 ton, da imajo brzino 30 do 40 vozlov ter da so oboroženi z avtomatičnimi topovi ter imajo 19 moških posadke. Goriva nesejo s seboj za potovanja do 600 milj.

Japonski pogoji za mir s Kitajsko

Hongkong, 30. jul. b. Krogi, ki so blizu čunkinški vladi poročajo da Kitajska odklanja japonski predlog za sklenitev miru. Japonska je stavila sledeči predlog:

1. Prepustitev 5 pokrajin severne Kitajske Japonski. Te pokrajine so: Hopei, Čahar, Šantung, Šansi in Suian.
2. Priznanje Vangčingveja za predsednika kitajske republike.
3. Ostale kitajske pokrajine, kakor tudi kitajska Burma in francoska Indokina se morajo gospodarsko ponovno zgraditi. Japonski pa na; se prizna v teh pokrajinah gospodarska prednost.
4. Statut Mandžurije se prepušča za poznejše čase in naj se preje prilagodi novemu stanju.

Novi obtoženci v Franciji

Bern, 30. julija. AA. Stefani: Po vesteh iz Vichya se bo v kratkem esetalo sodišče, ki ga je ustanovil ministrski svet in ki bo sodilo krivce napovedi vojne 1939 in tiste, ki so zagrešili neuspeh operacij francoske vojske. Glavni obtoženci so Dauladier, Gamelin, Paul Reynaud, Blum, Mandel, Cot in Guy la Chambre. Za predsednika državnega sodišča, ki naj ugotovi, kdo je kriv sedanje vojne, bo imenovan sedanjí predsednik kasacijskega sodišča, dočim bo državni tožilec pri kasacijskem sodišču prevzel isto funkcijo pri državnem sodišču. Državno sodišče bodo tvorili dalje en armijski general, en zastopnik starih bojevnikov, en član sveta častne legije in dva sodnika nižjih sodišč. Ministrski svet bo imenoval prihodnji mesec člane državnega sodišča in obenem določil kraj v zasedeni Franciji, kjer bo to sodišče zasedalo.

Rim, 30. jul. AA. DNB: Sv. oče Pij XII. je poslal italijanskemu kralju in cesarju Viktorju Emanuelu brozjavne čestitke k njegovi 40 letnici odkar je stopil na prestol.

Honolulu, 30. jul. AA. Reuter: Včeraj je priplulo v zaliv La Heaa šest ladij ameriškega brodogradnje, na čelu z admiralno ladjo »Pensilvania«.

Nenapadalna pogodba med Spanijo in Portugalsko

Madrid, 30. julija. AA. DNB. Uradno sporočajo, da so bili v Lizboni podpisani dopolnilni sporazumi k špansko-portugalskemu paktu o nenapadanj. Spise sta podpisala portugalski zunanji minister in španski veleposlanik. Dopolnilni protokoli se nanašajo na način sodelovanja v primeru, da bi bila neodvisnost ene podpisnice ogrožena.

Madrid, 30. julija. AA. Stefani: Dodatek k protokolu o prijateljski in nenapadalni pogodbi med Spanijo in Portugalsko, ki je bila včeraj podpisana, se glasi: Obe državi se zavezujejo, da bošta sporazumno reševali vprašanja obrambe njihovih interesov v vsakem primeru, kadarkoli bi se pripetili dogodki, ki bi lahko ogrozili varnost in neodvisnost ene ali druge države podpisnice. Ta protokol bo veljal za vse čase, dokler bo trajala pogodba o prijateljstvu

in nenapadanj. Obe državi izjavljata, da se nobena pogodba ali sporazum, ki sta ga podpisali s tretjimi državami ni v nasprotju z omenjenim protokolom.

Nov nemški poslanik na Slovaškem

Berlin, 30. julija. AA. DNB. Za novega nemškega poslanika na Slovaškem je imenovan Killinger. Dosedanji poslanik v Bratislavi Bernard je bil dodeljen ministrstvu za zunanje zadeve v Berlinu.

Tokio, 30. jul. b. Japonske oblasti so sporočile, da bo odpuščenih 500 tujih učiteljev. Ta svoj sklep razlagajo s tem, da se bojijo vohunstva.

Gospodarstvo

Varčevanje s pšenico in kruhom

Gotovo dejstvo je, da bo letošnja žetev pšenice dala slab uspeh. Računati je treba s slabim pridelkom, ki bo samo približno kril domačo potrebo, tako da ne bo preostalo dejanske nič za izvoz. Boljše kaže koruza in tako je pričakovati, da bomo s koruzo nekoliko napolnili luknje v prehrani, tako da nam bo nekaj pšenice ostalo.

Toda vsekakor je gotovo, da bo za našo pšenico v inozemstvu znatno povpraševanje. Poleg tega je treba misliti, da smo tudi pogodbeno vezani na dobave večjih količin pšenice inozemstvu deloma še iz prejšnje kampanje.

Zaradi tega se je pojavila tudi zamisel vpeljave enotne moke, kar proučujejo sedaj tudi merodajni faktorji v naši državi. V zvezi s tem predlaga g. dr. Emil Palič, tajnik Združenja mlinarske industrije, v »Vremenu« naslednje:

Eventualno reglementiranje potrošnje predelkov iz pšenice z odrejanjem odstotka moke in otrobov ter s predpisovanjem tipov in moke mora upoštevati dosedanja kupno možnost širokih slojev prebivalstva, ki si služi s težkim telesnim naporom svoj kruh. To ljudstvo je glavni potrošnik kruha. Zato je treba proizvodnjo moke odrediti tako, da se dobi čim več krušne moke po cenah, ki odgovarjajo današnjim cenam. Proizvodnja samo ene vrste moke iz pšenice nesorazmerno podražuje moko in kruh kot osnovno hrano delavstva v mestih in v deficitnih krajih države. Tako odredba bi bilo neracionalna in antisocialna v času, ko se apelira na solidarnost ljudstva. Uvedba dvojne proizvodnje moke bi odprla vrata neprilikom, katere bi težko premagala tudi najsolidnejša strokovna kontrola, kaj šele kontrola, katero bi bilo

treba organizirati s premalo strokovnega in solidnega osebja. Če bi manjše število mlinov izdelovalo tri vrste moke? luksuzno moko, kruh pa peko in ljudsko moko, ostali mlini pa samo eno vrsto kakor ga n. pr. troši vojska, kje je sigurnost, da bomo prišli do cenene kruha?

Pozivljanje na sisteme standardiziranja moke in kruha v inozemstvu v svrhu varčevanja more biti opravičeno samo v tem primeru, če se sistemi prevzamejo v celoti k nam, to pa pomeni popolno kontrolo počenši s proizvodnjo pšenice pa do trgovine in vsega konzuma moke, otrobov in kruha. Vse ostalo je posnemanje, ki ne kaže, da bo imelo uspeh. Eventualno mešanje pšenične moke s koruzo zahteva instalacije v mlinih za predelavo koruze v moke, ki se more porabiti po 2—3 mesecih. Današnji način izdelave moke iz koruze daje koruze, ki se zaradi vsebine masti pokvari po 8 dneh. Predpisovanje mešanja take koruzne moke s pšenično moko bi uničilo vse ono pšenično moko, ki bi se mešala s koruzno.

Zaradi tega predlaga g. dr. Palič, da bi se preprovala peka kruha 3 dni v tednu zapored, kot to velja za klanje svinj, goved in telet. Na ta način bi se dosegla prihranitev v potrošnji pšenične moke in kruha. To je bil primer v velikem številu držav za časa svetovne vojne. Tako odredba se more spravili v življenje in nadzorovati bolj kot bi se dalo s predpisovanjem ene ali treh vrst moke, za kar bi bilo potrebno odrediti razne delovne vrste mlinov in odrediti količino potrošnje na 1 prebivalca in 1 glavo živine ali s predpisovanjem prislilnega mešanja pšenične moke s slabo koruzno moko in krompirjem.

Bučno olje je zdravo

Že nekaj mesecev so gospodinje po deželi v skrbeh, kaj bo z jedilnim oljem. Zelo se je podražilo in ponekod je olja pričelo tudi primanjkovati, da so ga trgovci svojim odjemalcem jeli deliti po četrti litra in še manjše količine. V Ljubljani je pravi naval na mestni magistrat, na zaščitni oddelek, predvsem pa seveda na mestni prehranjevalni odsek, ki je pozimi med rezervno hrano kupil tudi vagon olja. Vsi bi sedaj to olje radi imeli, vendar je pa mestna občina morala pri razdelitvi tega olja dati prednost raznim socialnim ustanovam, predvsem pa seveda bolnišnicam in drugim zdravstvenim in socialnim zavodom. Med trgovce pa tega olja ni bilo mogoče razdeliti, ker v Ljubljani toliko trgovcev prodaja olje, da bi na vsakega trgovca prišlo le po nekaj litrov in bi se ta množina olja pri vsej Ljubljani komaj poznala in porazgubila.

Trgovci nam zagotavljajo, da se stiska za olje ne bo več povečala, saj v kratkem dobimo letos predelano olje. Pri naraščanju cen zlasti uvoženega blaga se pa pač ne smemo čuditi, če so tudi olju zrasle cene. Poraba olja se je zaradi vojne v Evropi silno povečala in pomnožila predvsem za tehnične namene, ker tehnika izkorišča tudi za jedilno olje namenjene surovine; na drugi strani pa pri pomanjkanju mineralnega olja išče nadomestila v rastlinskih oljih.

Slovenci smo pač med zadnjimi narodi v Evropi, ki se bi upravičeno pritoževali zaradi pomanjkanja olja. Izvažamo namreč samo iz Slovenije na leto za čez 3 milijone din bučnega olja in semen. Zato pa uvažemo jedilno olje in varčujemo z njim kakor s čudodelnimi kapljicami. Dočim si drugi narodi pritrjujejo od ust vsakdanjo preprosto hrano, predvsem pa maslo, smo pa Kranjci še vedno gospodski sladokusci in se zmrdujemo nad odličnim domačim bučnim oljem. Branimos se celo najfinejšim in najdelikatnejšemu dalmatinskemu olivnemu olju, čeprav slovi tudi med najzbičnejšimi sladokusci za delikateso. Ker je pa bučno olje domače in ker so cene razmeroma nizke, menda domače olje iz bučnih pešk sploh ne sme na mizo pravega Ljubljančana, ali pristnega Kranjca. Drugje bi nam servirali nezabeljeno solato, pri nas pa zahtevamo uvoženo ali vsaj v glavnem iz uvoženih surovin pridelano jedilno olje ter zabavljamo na vse pretege na vso našo gospodarsko politiko, na naše oblasti in na naše trgovce, ker nam v teh težkih časih ne morejo ustreči z oljem, kakršnega zahtevamo.

Bučno olje je bolj mastno od navadnega, v Ljubljani in po Kranjskem priljubljenega tovarniškega olja. Naše domače, na štajerskem in v Prekmurju pridelano zeleno bučno olje iz domačih buč, »golic« imenovanih, smo prej izvažali v Avstrijo, kjer so ga tudi na gospodskih mizah cenili za najbolj zdravo in najbolj okusno jedilno olje, hkrati pa tudi za najbolj izdatno in najbolj mastno olje, torej za najboljšo in najbolj ekonomično olje. Olje je pridelano iz peška buč »golic«, ki bi tudi na Kranjskem dobro uspevale, gotovo pa odlično obrodile v vinorodnih krajih nekdanje Kranjske.

Bankovci po 100 dinarjev so vsi veljavni!

Belgrad, 30. jul. AA. Narodni banki je bilo z več strani sporočeno, da posamezniki ne marajo sprejeti 100 dinarskih bankovcev z napisom: »Narodna banka kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev« in z datumom 30. novembra 1920, ker smatrajo, da je ta denar zastarela. Z ozirom na to Narodna banka obvešča javnost, da omenjeni denar ni bil umaknjen iz prometa in da ima prav tako kot 100 dinarski bankovci z napisom »Narodna banka kraljevine Jugoslavije«, z datumom 1. decembra 1929 še vedno popolno veljavo zakonitega plačilnega sredstva.

(iz Narodne banke kr. Jugoslavije)

Gradba žitnih skladišč v naši državi

V nizu raznih načinov, kako bi država najbolj oskrbela prebivalstvo z zadostno količino hrane, je brez dvoma najučinkovitejši ta, da gradi žitna skladišča, kamor bo spravljala rezervno hrano, in sicer v vseh pasivnih krajih naše države.

Ta skladišča, ki bodo imela kapaciteto do 500 vagonov so postavljena po mestih s sedežem okrajnega načelstva po naši državi. Ta skladišča gradi Privilegirana a. d. za silose na račun Ravnateljstva za proučevanje in organizacijo kmetijstva v svrhu prehrane. Privilegirano a. d. za silose je poslalo v začetku tega meseca po državi sedem komisij, ki imajo naloge, da izberejo in odkupijo potrebna zemljišča, kjer naj bi postavili žitna skladišča.

Ta skladišča bodo zgrajena iz kamna ali opeke z notranjo leseno konstrukcijo in bodo dela oddana

Peške teh buč imajo tanko in mehko lupino ter dajo od vseh naših buč največji odstotek olja. Naši kmetje naj sade te vrste buč, ki prav tako lahko z njimi krmijo živino, a z olinimi pogajanci bodo pomnožili mlečnost svojih krav. Sedaj oljne pogače kupujejo pri raznih oljnih industrijah, ko bi lahko skoraj po vsej Sloveniji sami pridelali vse potrebno olje in pospeševali tudi živino s krepkimi krmili, kakršne so oljne pogače.

Sicer pa Slovenija porabi samo toliko olja, da nam skoraj ni treba saditi več buč »golic«, kolikor jih sadimo že sedaj, saj smo prej videli, da prodamo za 3 milijone olja in bučnih pešk v inozemstvo. Danes je cena in izvoz seveda mnogo večji.

Kar se pa okusa tiče, ima bučno olje navadno res svoj aroma, ki se ga človek v nekaj dneh tako privadi in mu tudi tako ugaja, da bučnega olja ne more več pogrešati. Zato naj pa tudi izbirni in razvijeni Ljubljančani poskusijo z izvrstnim domačim bučnim oljem in gotovo jim že v kratkem ne bo več žal za dosedanjim jedilnim oljem, ki ga bo morda res pričelo primanjkovati. Najbolj bomo pa dobro bučno olje občutili pri svojem zdravju in opazili prav kmalu na rdečih licah svojih otrok. Da bo pa naša sladokusna gospoda še bolj zadovoljna z bučnim oljem, naj to domače olje priporoči tudi znanost z učeniimi izrazi in modernimi vitamini. Ker že moda tako zahteva in priporoča vitamine, moramo vso našo javnost opozoriti, da naše bučno olje spada med najkrepkejšo vitaminsko hrano.

Večkrat iščemo in splošno poudarjamo prizadevanja za samosvojitev na vseh poljih. Na tem polju se lahko osamosvojimo in postavimo popolnoma na svoje noge ter izvajamo najstrožjo avtar-kijo kar — čez noč. Zelo radi pa obkujemo tudi usodo naših obmejnih rojakov, revnih štajerskih kmetov, ki jim prav lahko pomagamo s kratkim naročilom, da mora na našo mizo štajersko bučno olje.

Tudi v okolici Ljubljane smo že občudovali nekaj njiv cvetočih sončnic, ki jih ne manjka na nobenem vrtu. Prav je, da s peskami sončnic pozimi skrbimo in hranimo pitke, ki nam hvaljevo preganjajo najraznovrstnejše zajedalce in škodljivce naših vrtov in sadovnjakov. Znano nam je pa tudi, da tudi iz pešk sončnic lahko napravimo prav dobro in okusno jedilno olje. Čitali smo tudi o pripravah uredbe za povečanje sejanja oljaric, torej repice, buč, lanu, konoplje, sezama, ricina, sončnic itd. Vsa oljna semena, imajo danes zelo veliko veljavo, zato imajo pa po svetu velik ugled tudi tisti narodi, ki pridelajo čim največ teh semen. Tolstimi svinjam in špehatim prašičem raste slava od dneva v dan, hkrati se pa dviga tudi sloves dežel in držav, bogatih na oljaricah. Prizadevanja za našo gospodarsko osamosvojitev teko res kakor po olju!

H kraju pa pričakujemo, da bomo kmalu zvedeli za močnejšo propagando in za tečaje, kako pridelujemo okusno bučno olje, tudi po takih krajih, kjer doslej še ne sade buč »golic«.

krajevnim gradbenikom, ki bodo vso delovno silo in ves gradbeni material dobili iz svoje neposredne okolice, v kateri se bo gradilo skladišče. Tako bo poleg velikega pomena, ki ga bo imelo skladišče za prehrano okoliškega ljudstva, moglo koristiti tudi okoliškim ljudem, ki bodo dobili delo v času gradnje.

Zaradi svoje pomembnosti in po odloku višjih oblasti morajo biti vsa ta skladišča (po številu jih bo do 90) zgrajena in sposobna za sprejem žita tega leta že do konca meseca septembra letos.

Dovoljeno zvišanje cen

Kr. banska uprava je odobrila tvrdki »Našička tvornica tanina« v Dolnji Lendavi, da sme prodajati drva, za katera so bila odobrena prodajne cene z odločbo z dne 23. julija 1940, VIII (K. št. 5781) I, franko stanovanje potrošnika do določitve cen drv na lokalnem tržišču po upravni oblasti I. stopnje v smislu uredbe o maksimalnih cenah za drva po cenah, določenih v tej odločbi franko skladišče tvrdka v Dolnji Lendavi. — Tvrdki Vuga & Bačnar v Ptuj, da sme prodajati pri prodaji na veliko gros: sesalke za steklo 65 mm po din 175.—, sesalke za steklo z rdečim robom po din 300.—, sesalke z galatit rinko po din 235.—, Tsvrdki Leopold Gusel v Mariboru, da sme prodajati pri prodaji na debelo kilogram kave Maracaibo št. 4619 z din 68.2; kave Matagalpa št. 7833 z din 74.8; kave Matagalpa št. 7422 z din 74.8. — Tvrdki Čakovački paromlin d. d. v Čakovcu, da sme prodajati pri prodaji na veliko 100 kg pšeničnih otrobov debelih po din 155.—, pšeničnih otrobov drobnih po din 165.—, živinske krmilne moke št. Špo din 170.—. Cene se računajo franko postaja Čakovec, vključno skupni

davek brez vreč. — Tvrdki Karel Prelog v Ljubljani, da sme prodajati na debelo: kg Suzanna volne po din 178.—, kg Tatjana volne po din 190.—, kg Fiora in Drops volne po din 148.—.

Pojasnilo glede cen mesa. Kr. banska uprava je izdala odločbo: Mesarji, ki so prodajali pred določitvijo najvišjih cen mesa po odločbi z dne 21. maja 1940 goveje meso sprednji in zadnji del po enaki ceni, smejo prodajati goveje meso sprednji in zadnji del po enaki ceni, ki se dobi, ako se sešteje ceni, določeni po tej uredbi za goveje meso sprednji in zadnji del, ter deli ta vsota s številom dve.

Posestne izpromembe v Ljubljani in okolici

Skerjan Marija ml., posestnica Ljubljana, Zeljarska ulica, je prodala Nevenki Sokolovičevi, soprogji intend. kapetana, Ljubljana, Gajeva ul. 10 zemljišče vlož. Štev. 2020 k. o. Trnovsko predmestje (hiša št. 1 v Riharjevi ulici in vrt) za 530.000 din. Seemann Ema roj. Kosler, posestnica, Ljubljana, Cerkovni grad, je prodala nečakinji Gerti baronici Lazarini, soprogji posestnika v Smledniku, in Oskarju Koslerju, nečaku in posestniku v Ortnoku pri Ribnici 1 dvanajstino zemljišča vl. št. 869 k. o. Spodnja Šiška (gručasta z gospodarskimi poslopji Cerkinov grad in razne parcele) za 100.000 dinarjev.

Kunstel Vinko, lesni veleindustrijalec na Vrh-niki je prodal razne parcele, spadajoče pod k. o. Zgornja Šiška in sicer: Straklu Alojziju, zidarske-mu polirju in njegovi ženi Rozi, Ljubljana, Tržaška cesta parc. št. 1072/10 travnik v izmeri 1650 za 22.750 din in parc. št. 1072/8 v izmeri 790 m² za 20.000 din, dalje Francu Pirnatu, trgovskemu pomočniku Ljubljana, Tržaška cesta št. 107 parc. št. 1072/9 v izmeri 995 m² za 34.825 din in Gorjup Mariji, poslovođkinji Vič št. 71 parc. št. 1072/12 v izmeri 1.396 m² za 48.860 din.

Mestna občina Ljubljana je odstopila Stanku Zalarju, posestniku Ljubljana, Kolodvorska ul. 29 parcelo št. 506/1 k. o. Peterko predmestje I. del v izmeri 305 m² za 24.400 din.

Gärtner Viktor, posestnik v Ljubljani, Kolezijska ul. 4 je prodal Albinu Hamu, posestniku Trnovski pristan št. 8 parcelo št. 402 k. o. Trnovsko predmestje v izmeri 14.167 m² travnik za din 100.000 isti kupec je kupil od Dovča Ivana, posestnika iz Semberij št. 3 parcelo št. 921/2 iste k. o. v izmeri 3471 m² za 10.000 din.

Mišček Pija, soproga industrijalca in posest-nica, Ljubljana VII, Medvedova ul. 38, je prodala gdč. Aleš Veri in gdč. Aleš Mariji, zasebnicama, Ljubljana, Jegličeva c. 10 parcelo št. 355/2 k. o. Zgornja Šiška v izmeri 674 m² za 50.000 din.

Morel Terezija, zasebnica Št. Vid nad Ljubljano je prodala Alojziju Grebencu, trgovcu v Ljubljani, Velika oljarska ul. 15, zemljišče vl. št. 462 k. o. št. Vid (hiša št. 31 v Št. Vidu in vrt) za 45.000 din.

Skrbine Marija, posestnica, Vižmarje št. 39, je prodala Angeli Kramarjevi, Ljubljana, Celovška c. 80, parc. št. 1262/2 k. o. Vižmarje v izmeri 3213 m² in parcelo št. 596/1 iste k. o. v izmeri 3607 m² za 31.700 din.

Fugina Gabrijela, zasebna uradnica Poljane št. 54, je prodala Kristini Saterjevi, učiteljici v Št. Vidu nad Ljubljano zemljišče vl. št. 714 k. o. Št. Vid (hiša št. 54 v Poljanah) za 72.000 din.

Vladni komisar pri Priv. agrarni banki. Za vladnega komisarja pri Priv. agrarni banki je postavljen g. Paja Trivunović, svetnik finančnega ministrstva.

Izpromembe v upravnem odboru Drž. hip. banke. Razrešen je dolžnost člana upravnega odbora Drž. hip. banke Rudolf Sardelič, drž. svetnik v pokoju in je za člana postavljen g. dr. Zlatan Ružič, docent Gospodarsko-trgovske šole v Zagrebu, znani gospodarski pisec in glavni urednik »Jugoslovanskega Lloyd« v Zagrebu, katere-mu k imenovanju čestitam.

Zigovanje delnic petrolejskih družb iz Romu-nije. Kr. romunsko poslanstvo v Belgradu sporo-ča vsem jugoslovanskim lastnikom delnic petrolej-skih družb iz Romunije, da morajo predložiti del-nice pisarnam poslanstva zaradi vpisa in zigo-sanja, ker bi bile drugače razveljavljene. Ko bo do delnice vidrane, se bo ugotovil datum in naslov izvora delnic ali pravica lombarda. Vsa ostala pojasnila se lahko dobe pri trgovinskem atašeju omenjenega poslanstva.

Gospodarska hranilnica v Splitu izplačuje vse stare vloge do 12.000 din.

Borze

30. julij.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 4.855.935, na belgrajski pa 3.980.000 din. V efekti-h je bilo prometa na belgrajski borzi 24.000 din.

Ljubljana — uradni tečaji

London 1 funt 170.69—173.89
Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov 1008.51—1018.51

Ljubljana — svobodno tržišče

London 1 funt 211.11—214.31
Newyork 100 dolarjev 5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov 1246.25—1256.25

Ljubljana — zasebni kliring

Berlin 1 marka 14.70—14.90

Zagreb — zasebni kliring

Solun 100 drohem 40 denar

Belgrad — zasebni kliring

Solun 100 drahem 39 denar
Sofija 100 din 90.20—91.80

Curih. Belgrad 10, Pariz 9.75, bankovci 6.50, London 17.50, bankovci 12.25, Newyork 440, ban-kovci 455, Milan 22.20, Madrid 40.00, Berlin 175.75, register marke 51.25, trgovske marke 18.50, Bue-nos Aires 96.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 436—441

v Zagrebu 438—440

v Belgradu 440 denar

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. posojilo 96.50—97.50, agrarji 50—51, voj. škoda prompna 436—441, begl. obv. 76.50—77.50, dalm. agrarji 70 do 71, 8% Bler. pos. 97.50—99, 7% Bler. pos. 92.50 do 93.50, 7% pos. DHB 98—100, 7% stab. posojilo 98—100. — Delnice: Narodna banka 7.800—7.900, Trbovijska 300—305, Kranjska industrijska dru-žba 148 cenar.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 96 den., agrarji 50—50.50, vojna škoda prompna 438—440, begl. obv. 77 bl. dalm. agrarji (70.50), 6% šum-ske obveznice 69 den., 4% sev. agrarji 50 den., 8% Bler. pos. 97.50 den., 7% Bler. pos. 93.50 den., 7% pos. DHB 100 den. — Delnice: Priv. agrarna banka 192 bl., Trboveljska 300—308, Gutman 53 blago. Slak. tov. Osijek 245—250, Osj. livarna 185 den., Isis 32 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 97.50 do 98, vojna škoda prompna 440 den. (442), beg-luške obveznice 77—77.50, dalm. agrarji 69.50—70 (69.75), 6% šum. obv. 70 den., 4% sev. agrarji 51.50—52.50. — Delnice: Narodna banka 7.900 bl., Priv. agr. banka 190—191.50 (drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Vse je nespremenjeno. — Promet majhen.

Sombor. Vse je nespremenjeno. — Promet majhen.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Kr-škem dne 25. julija 1940: voli I. vrste 8—9 din, voli II. vrste 7—8 din, voli III. vrste 6.50 din, telice I. vrste 7.50 din, telice II. vrste 7 din, telice III. vrste 6.50 din, krave I. vrste 7 din, krave II. vrste 6.50 din, krave III. vrste 5—6 din, teleta I. vrste 9 din, teleta II. vrste 5—6 din, prašiči špeharji 11.50 din, prašiči pršutarji 10 din za kilogram žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 14 din, zadnji del 14 din, goveje meso II. vrste prednji del 14 din, zadnji del 14 din, goveje meso III. vrste prednji del 12 din, svinjina 16—18 din, svinjska mast 24 din, čisti med 18 din, goveje surove kože 12 din, teleče surove kože 16 din, svinjske surove kože 10 din za kilogram. — Pšenica 275 din ječmen 250 din, rž 275 din, oves 300 din, koruza 250 din, fižol 600 din, krompir 200 din, lucerna 0.60 din, seno 0.50 din, slama 0.25 din, pšenična moka 425 do 475 din, koruzna moka 300—400 din, ajdova moka 500 din za 100 kg. — Trda drva 110 din za m³, jaseca 0.75 din za komad, mleko 2 din za liter, surovo maslo 40 din za kilogram. — Navadno mešno vino pri vinogradnikih 4—4.50 din za liter, finejše sor-tirano vino pri vinogradnikih 5—6 din za liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Šmarju pri Jelšah 22. julija 1940. Voli I. vrste din 9.50, voli II. vrste din 8, voli III. vrste din 6.50, telice I. vrste din 9, telice II. vrste din 7.50, telice III. vrste din 6, krave I. vrste din 6.50, krave II. vrste din 5.50, krave III. vrste din 5, teleta I. vrste din 9, teleta II. vrste din 7, prašiči špeharji din 12, prašiči pršutarji din 10, za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 14—16, zadnji del 14—16, goveje meso II. vrste prednji del 12—14, zadnji del 12—14, goveje meso III. vrste prednji del 10, zadnji del 10, svinjina din 16—18, slanina din 18—20, svinjska mast din 20 do 24, čisti med din 20, goveje surove kože din 12, teleče surove kože din 16, svinjske surove kože din 8 za 1 kg. — Pšenica din 300, ječmen din 275, rž din 270—290, oves din 275, koruza din 260, fižol din 600—800, krompir din 200, lucerna din 150, seno din 125—130, slama din 20, pšenična moka din 450—475, koruzna moka din 300, ajdova din 500—600 za 100 kg. — Trda drva din 90—100 za 1 m³, jaseca din 0.60—0.70 za komad, mleko din 1.50—2 za liter, surovo maslo din 36—40 za 1 kg. Navadno mešno vino pri vinogradnikih din 4 za liter, finejše sortirano vino pri vinogradnikih din 7—8 za liter.

Cene kmetijskim pridelkom

Cene kmetijskim pridelkom v Trbovljah dne 25. julija: Moka bela 4.75, črna 4.25, govedina 14, teletina 20—16, svinjina 16—20, ovčje meso 12, mast 22, sveža slanina 19—20, prekajena slanina 28, leča 12 din za kg; mleko 2.50 din za liter, jaseca 1 din za kos.

Cene kmetijskim pridelkom Maribor-mesto dne 27. julija: Moka bela 4.25—4.50, črna 3.50 do 3.75, govedina 12—16, teletina 12—16, svinjina 15 do 20, svinjska mast 20—22, sveža slanina 18 do 19.50, prekajena slanina 19—25, fižol 6—7, grah suh 14, leča 17—18, krompir 2—2.25 za kg; mleko 2—2.50 za liter, jaseca 10 kosov 6—10 din.

Cene kmetijskim pridelkom v Ptuj 27. julija: Moka bela 4.50, črna 3—4, govedina 16—16, teletina 12.16, svinjina 16—18, mast 22—23, slanina 16—18, fižol 5—6, krompir 2, seno 0.75, slama 0.45, slanina prekajena 28 din kg; mleko 2 din liter, jaseca 10 komadov 7.50 din.

Prvenstvo poedincev SAZ

Slovenska atletska zveza razpisuje za dne 3. in 4. avgusta 1940 t. t. (soboto in nedeljo) prvenstvo poedincev Slovenske atletske zveze. Tekmo-vanje se bo začelo v soboto ob 16. v nedeljo pa ob 15. uri. Kraj prireditve objavimo pravčasno. Tekmovanje se vrši v naslednjih disciplinah: v soboto: 200 m, 800 m, 5.000 m, 400 m zapreke, skok v višino, skok v daljavo, met krogla in met diska, v nedeljo: 100 m, 400 m, 1500 m, 10.000 m, 110 m zapreke, skok s palico, troskok, štafeta 4×100 m, met kopja in met kladiva.

Prijave se bodo sprejemale samo pol ure pred pričetkom tekmovanja. Pravico nastopa imajo vsi verificirani atleti. — Atleti, ki imajo zabrano prehoda ali so kaznovani, nima jo pravice nastopa-ti. Tekmovanje se vrši po pravilih in pravilni-kih AZKJ.

Orodne tekme

zasavskega okrožja ZFO

Končane so prve orodne tekme posameznikov našega okrožja. Vršile so se v dveh delih. Prvi del v Dolskem na letnem telovadišču F. O. Sv. Helene, dne 21. julija

Nj. Vis. kneginja Olga med našimi malčki

Včeraj smo poročali, da je Nj. kralj. Vis. kneginja Olga obiskala počitniško kolonijo v Zgornjem Tuhinju, kamor je kamniška občina poslala 50 dečkov in deklic. Na levi sliki vidimo kneginjo Olgo, ko s svojim spremstvom zapuša šolsko poslopje, v katerem so nastanjeni otroci. Desna slika nam pa kaže, kako deklice kneginji, ki se je z njimi prijazno pogovarjala, poklanjajo šopke lepih cvetlic.

Ne uničujemo naših gozdnih bogastev

Gozdovi — edini kapital naše zemlje — V povojni dobi so bili gozdovi že hudo izropani
Varčujemo vsaj z zadnjimi ostanki!

Ni treba posebej poudarjati, da je Slovenija v mnogih poljedelskih panogah pasivna in da porabi več kakor pridelava. V splošnem moramo reči, da je Slovenija bogata le na gozdovih. In v resnici je 45% ali okrog 700.000 ha ozemlja dravske banovine pokritih z gozdovi. Že velika lesna industrija, še bolj pa veliko število lesnih veletrgovin najbolje dokazuje, da v Sloveniji letno pridelamo precej več lesa kakor pa ga porabimo doma. To se pravi, izvažamo les in za protivrednost uvažamo druge dobrine, ki jih pri nas primanjkuje ali jih sploh ni.

Edino kmetovo premoženje

Gozdno bogastvo Slovenije je torej kapital, ki nam pomaga kriti primanjkljaje v drugih panogah poljedelske produkcije in ki nam v veliki meri pomaga, da ostanemo v našem notranjem narodnem gospodarstvu v ravnotežju. Gospodarski svetnik, ki se je bolj globoko poglobil v slovenske gospodarske razmere, bo upravičeno lahko trdil, da sta gozd in les edini slovenski kapital, ki vzdržujeta gospodarsko moč našega ljudstva. Vsa druga kmetijska produkcija se namreč porabi doma. Les pa bo lahko ostal vedno glavni pridelek slovenske zemlje, ki ga bomo mogli trajno izvažati. To pa bo seveda veljalo le, če bomo ohranili naše gozdno bogastvo in ga ne bomo z nepremišljenim gospodarstvom izropali.

Stotisoči žive od gozda

Pomen gozda za Slovenijo ni le upoštevanja vreden pri izvozu, ampak še prav posebno glede na velikansko število ljudi, zaposlenih pri pridelavi in predelovanju lesa. Za gozdna dela, tako sekanje, izdelavo, spravljane in podobno gre po statistiki vsak dan v letu povprečno po 25.000 do 30.000 din. Toliko delovnih moči dela torej leto in dan v gozdovih in živi od dela v gozdovih. Ti delavci štejejo seveda s svojimi družinami skupaj najmanj 100.000 prebivalcev. S predelavo lesa na žagah dobi svoj kruh še drugih 100.000 prebivalcev. Končno moramo prističi še najmanj 50.000 prebivalcev, katerim dajeta življenjski obstoj gozd in les neposredno. Vsega skupaj živi torej v Sloveniji od gozda in lesa okrog 250.000 prebivalcev, to se pravi, več kakor ena petina vsega prebivalstva živi izključno od našega gozdnega bogastva. Poleg tega pa lahko z mirno vestjo trdimo, da je posredno z bogastvom našega gozda vezano tudi v veliki meri življenje vseh drugih prebivalcev. Gozd je torej v resnici podlaga slovenske civilizacije in kulture. Gozd je tudi edina na videz neizčrpna hranilnica, iz katere črpamo bogate obresti, tako da lahko malo ublažimo revščino, ki bi sicer nastopila. Brez gozda bi namreč

Slovenija živela v velikem siromaštvu, kakršnega si sedaj skoraj niti zamisliti ne moremo, čeprav nočemo trditi, da smo sedaj bogati ali da se nam sedaj godi bogzna kako dobro.

Majhna gozdna posest prevladuje

Če pogledamo pri nas razdelitev gozdov, vidimo, da v splošnem prevladuje mali posestnik. 140.000 različnih posestnikov, večinoma kmetov, ima skoraj 70% gozdov vse banovine. Ti tisoči posestnikov imajo vsega skupaj okrog 550.000 ha, ostalih 150.000 ha pa imajo država, druge javno-pravne osebe in razne ustanove. Okrog 50.000 ha odpade na zasebne veleposestnike. Zanimiva je slika razdelitve gozdnih posestev. Tako ima 134.000 kmečkih posestnikov gozdove v velikosti od 0,1 do 5 ha, kar da okrog 400.000 ha. 5400 kmečkih posestnikov ima gozdna posestva v velikosti od 5 ha do 50 ha, kar da skupaj 90.000 ha. 600 kmečkih posestnikov ima pa gozdove v velikosti od 50 do 300 ha v skupni površini od okrog 60.000 ha. Iz teh števil lahko sklepamo, da ima 134.000 kmetij samo toliko gozda, da krijejo deloma ali popolnoma samo domačo potrebo lesa. 60% površine kmečkih gozdov moramo smatrati samo kot dopolnilno kmetije. Če pa take kmetije svoj les prodajajo, gre to na škodo trajnosti njihovega gospodarstva. 6000 kmetij pa je takih, ki lahko les tudi prodajajo. Prav te kmetije imajo v svojih bogatih gozdovih zaklad, iz katerega stalno lahko črpajo nove vire dohodkov.

Zadnja leta kar uničujemo gozdove

Toliko pove statistika, ki pa ve povedati še nekaj drugega, namreč to, da v Sloveniji zadnja leta brez usmiljenja krčimo gozdove in tako zmanjšujemo kapital, od katerega živimo. Je sicer v veljavi posebna gozdna zakonodaja, ki s svojimi predpisi omejuje nepravilno izsekavanje in posekavanje gozdov, vendar nadzorstva ni mogoče izpeljati tako strogo, da ne bi mali posestniki sami mogli teh predpisov obiti. In stvarno dandanes velikanska večina malih in srednjih gozdnih posestnikov pobira iz svojih gozdov več kakor bi smela. To žalostno dejstvo jasno dokazujejo cenitve zaloge lesa, ki je še ostala v naših gozdovih in primere z zalogi lesa v prejšnjih desetletjih. Pred svetovno vojno je bilo v slovenskih gozdovih lesa več kakor bi ga mogli računati po normalnem stanju gozdov. To se pravi, v mnogih gozdovih je stalo še drevje, ki je bilo že zrelo za sečnjo. Tedaj je zaloga naših gozdov bila še izredno bogata, bila je nad povprečjem. Po svetovni vojni pa je nastopila zlasti v letih od 1925 naprej doba

konjunktura, v kateri so mali in veliki posestniki začeli izsekavati gozdove. Les je šel dobro v denar in nihče ni mislil, da uničuje kapital, kateri mu bo kasneje nosil vedno manj. S krizo, ki je nastopila leta 1930, je izsekavanje gozdov nekoliko popustilo, saj so cene za les znatno padle. V zadnjih letih pa so se cene za les znatno dvignile in

Nova bolnišnica na Jesenicah

Blagoslovitev temeljnega kamna za moderen zdravstveni zavod
krajevne bratovske skladišnice v železarskem revirju

Jesenice, 30. julija.

V soboto popoldne je bila na Plavžu tiha, toda za vsa visoka Gorenjsko pomembna slovesnost. Mestni župnik in duhovnik g. Ant. Kastelic je blagoslovil temeljni kamen za novo bolnišnico, ki jo gradi krajevna bratovska skladišnica na Jesenicah; vzidana je bila tudi spominska listina.

Zgradba nove bolnišnice, ki bo imela okrog 130 postelj in bo urejena po načelih moderne zdravstvene službe, bo veljala nekaj nad 12 milijonov dinarjev. Pomen te zdravstvene ustanove v kraju bo neprecenljive vrednosti. V srca delovnega ljudstva in družin se bo naselil mir in naselila zavest, da bo za primer bolezni oskrbovano tako, kakor more to nuditi polna zdravniška znanost v modernu opremljeni zdravstveni ustanovi. Jeseniški delavski revir in visoka Gorenjska bosta dobili najmodernejšo bolnišnico v Sloveniji.

Ob tej priliki je treba omeniti tudi okolnost, da je upravni odbor krajevne bratovske skladišnice pristopil h graditvi prav v dobi, ko je bilo delo proti malodušju in za ureditev samozavesti najbolj važno. Na jeseniškem Plavžu so pričeli kopati temelje za novo bolnišnico v zgodnji spomladi. Danes je stavba zrasla že do prvega nadstropja v vsem obsegu. Do jeseni bo velika stavba pokrita.

Ako pomislimo, da gradi to bolnišnico vsaj 5000 članov Bratovske skladišnice na Jesenicah, potem vidimo uspeh in prednost tega dela še bolj. Tukaj 5000 članov in, kakor smo čitali ob otvoritvi modernega sanatorija šlajmarjev dom v Ljubljani, tudi 5000 članov ki gradijo zdravstvene ustanove in rešujejo važne probleme ljudstva in dežele. Tu se vidi, da le gre in da bi moralo iti tudi pri večjih skupnostih, pa bi bilo to pereče vprašanje kmalu rešeno.

Za slovesnost blagoslovitve temeljnega kamna so se na stavbi zbrali najožji zastopniki. Predsed-

nastopilo je ponovno neusmiljeno sekanje. Posledica tega je seveda velikanska. Že sedaj je ugotovljeno, da v slovenskih gozdovih priraste na leto okrog pol milijona kubičnih metrov lesa manj kakor pa bi ga lahko, če ne bi bili gozdovi preveč izsekani. V letih konjunktura se je namreč le vse preveč sekalo in premalo ali nič gozdovala. Sedaj se pa kažejo že posledice tega brezglavega gospodarjenja. Za normalne gozdove znaša prirastek na 1 ha okrog 4 kub. metre na leto. Danes pa ne prirastejo v Sloveniji na hektar gozda niti ne trije kubični metri lesa.

Ne pustimo se zapeljati — varčujemo!

Nepremišljeno izsekavanje je torej že zmanjšalo donos naših gozdov za dobro četrtino. Pravilno bi bilo, da bi sedaj omejili sekanje gozdov čimbolj in varčevali z lesom kar se le da, vse dotlej, da se naši gozdovi zopet popravijo. Na žalost pa vidimo, da prav letos zopet ljudje brez razsodnosti ropajo svoje gozdove. Les je poskočil v ceni in celo drva so postala tako draga, kakor še ne pomnimo. In kaj bo posledica? Vsi bodo skušali zaslužiti čim več, zlasti še zaradi tega, ker jih navajajo k temu številni prekupci, ki hodijo po deželi in ki ponujajo v resnici visoke cene za drva. Naj pomisli vsak kmet, ki ima še gozd, da mu bodo tisočaki, katere mu bo vrgel posekan gozd, mnogo manj hasnili, kakor pa dohodki, ki jih bo imel stalno od gozda, če ga bo pametno izsekaval. Če bo ves njegov gozd padel, najmanj trideset let ne bo dobil iz gozda ničesar; nasprotno: vložiti bo moral vanj še mnogo naporenega dela, preden se bo pokazal prvi hasek. Naj pomisli dalje vsak, da bodo prišli morda še bolj hudi časi in da bo morda takrat zanj gozd, če bo še stal, edina rešitev. Če pa tedaj gozda ne bo, bo pa šla kmetija in z njo kmečka družina na cesto. Dovolj takih žalostnih primerov smo že doživeli v zadnjih letih krize, ko se je bridko maščevalo izsekavanje gozdov in brezobzirna in včasih nesmiselna spekulacija z lesom. Zato naj danes vsak, ki ljubi svoj grunt in hoče tudi svojim otrokom prihraniti kosček zemlje, na katerem je zrasel, gospodari tako, da ne bo izčrpal iz njega do zadnje trske edino bogastvo, ki ga je dala slovenskemu kmetu naša zemlja.

— Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa, odstranjuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna uporaba »Franz-Josefove« vode izbornu urejuje delovanje črevesja.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. 8 br. 15.453, 25. V. 25.

nik upravnega odbora kr. bratovske skladišnice g. dr. M. Obersnel s celokupnim upravnim odborom, z zastopstvom delavstva in podjetja je pozdravil navzočega zastopnika oblasti okrajnega glavarstva g. dr. Vrečarja, zastopnika rudarskega glavarstva višjega svetnika g. inž. J. Kubiasa, zastopnika Glavne bratovske skladišnice ravatelja g. Dularja, mestnega župnika in duha, svetnika g. Ant. Kastelica, mestnega župana Jesenic g. V. Markeža, zastopnika občine Koroška Bela, zbor skladiščnih zdravnikov, oba projektanta gg. arh. inž. Kosa in inž. Platnerja, ki so se odzvali k tej tihi slovesnosti. Posebej je pozdravil navzočega upravnega svetnika KID g. J. Pfeifferja in tehn. ravatelja g. dr. inž. Klinarja, katerih navzočnost priča, da uživa to novo delo vse priznanje od strani velike industrije. Predsednik g. dr. Obersnel je potem povedal zgodovino stare bolnišnice, zamisel in pristop k izvedbi te nove gradnje. Za tem je imel lep in pomemben nagovor mestni župnik g. Ant. Kastelic. Za njim pa še jeseniški župan.

Po blagoslovitvi zgradbe so še vsi navzoči z udarci na kamen izrekli pomembne želje rasti, koristi in plemeniti službi zavoda, ki se gradi. Na koncu je spregovoril teh. ravatelj dr. inž. Klinar za upravo in ravnanje KID in izrekel čestitke upravi skladišnice za pričetek tako važnega in koristnega dela za ljudstvo. Omenil je, da bo industrija to delo vedno podprla. Upravni svetnik g. J. Pfeifer je ob položitvi temeljnega kamna izrekel iskrene želje: »Naj Bog blagoslovi to zgradbo za dobro ljudstva.«

Vegetabilna parna kopel za obraz

„Salva“ dobi se v vseh strokovnih trgovinah

L I S T E K

Kartuzijani in kartuzija Pleterje

Dve knjigi »Kartuzijani in kartuzija Pleterje« in »Karmelski spomini«, sta pred nedavnim obogatili slovenski književni trg. Dva izključno kontemplativna redova sta se z njima predstavila naši javnosti, kateri sta bila doslej tako malo znana. Tako časopisna kritika kot sprejem od strani občinstva sta dokazala, da smisel za veliko in lepo med nami nikakor še ni ugasnil, saj je n. pr. neka revija ugotovila, da je knjiga »Kartuzijani in kartuzija Pleterje« ona ki jo ljudje danes največ bero. Delo, ki je v vsakem pogledu na višku, pa nam je tudi v resnici potrebno, ker če kdaj, potem je prav gotovo danes napoti čas, ko potrebujemo duša, ki sta jim molitev in žrtev življenjski poklic, z drugimi besedami kontemplativnih redov; potrebno, da more dati avtentichen odgovor marsikateri duši, ki čuti, da jo Gospod kliče med svoje posebne zapuščane, čisto v notranjosti svojega šotora, a takega odgovora doslej ni mogla dobiti. Zalostno dejstvo namreč je, da ta red, ki že toliko časa živi in deluje v naši sredi, še vedno tako malo poznamo, kar je eden izmed glavnih vzrokov, da zato že marsikatera mlada duša, ki je začutila v sebi klic božji, temu ni ostala zvesta, ker so ji oni, pri katerih je v tej zadevi iskala sveta, to odsvetovali. Človek se naravnost zgrozi ob misli na toliko mladih, ide-

alnih duš, ki so jim nasveti plitvih svetovalcev zaprli pot v višine, na katere jih je vabil Kristus. Kdo bo odgovorjal za nje? Človek ima samo en poklic — da mu sledi ali ne sledi, zato nikakor ne sme biti vzrok: tam je zate prestrogo, tu bi bilo veliko lažje, tu boš bolj prost, premlad si še, treba da preje izkušnj življenje in podobne modrosti. Razmerje: Bog — človek, stvarnik — stvar, ki bi moralo biti edina norma vsega našega dejanja in nehanja, nam je, žal, vse premalo jasno. Ne varajmo se! Kjer je veliko sence, tam je tudi veliko sonca: kljub vsem žalostnim razmeram je med našo mladino še vseeno mnogo, mnogo idealnih duš, vnetih za vse vzvišeno in plemenito in med njimi marsikatera taka, ki bi mogla prav v kartuzijski tišini najti svojo življenjsko srečo. Če poleta takih duš nečete ali ne morete podpirati, potem ga vsaj ne ovirajte! Duh božji veje, kjer hoče.

Taj mladini, mislim, da je avtor prav posebno namenil svoje delo, z velike večine člankov, ki so izšli doslej o kartuzijancih v našem tisku, si človek ni mogel ustvariti nikake prave sode o tem redu oziroma, če si jo je, ni bila posebno ugodna in privlačna; njihovi avtorji imajo za najbolj važno, da poudarjajo, da so kartuzijanci najstrožji red, jedo samo enkrat na dan, sredi noči vstajajo in gredo v cerkev k molitvam, ki trajajo 2 do 3 ure, večinoma molče in žive v samotni itd. Da bi skušali seznaniti bralca vsaj nekoliko z notranjo lepoto tega čisto Bogu posvečenega življenja, se vsaj nekoliko poglobiti v one globine, ki jih je našla duša, ki je zapustila vse, da je našla svoje vse v Bogu, ki se mu je popolnoma izročila ter našla tako v njem že v tem življenju stotero povrnilo vse ono, kar je zaradi njega zapustila, tega večina teh avtorjev ni imela za potrebno ali sploh ni razumela. In vendar ob pogledu na to tako daleč stopi nazaj vse ono negativno, vse ono, sicer samo po sebi

naravi težko, v čemer hočejo nekateri videti bistvo kartuzijanskega poklica. Oni jasni, veseli obrazi, ki jih srečuje obiskovalec v kartuziji, kjer je pričakoval le mrke stroge obraze asketov iz romanov, bi pričali, da je vse ono kartuzijancu le sredstvo, cilj pa je nekaj čisto drugega, nekaj, kar ga bogato odškoduje za vse, česar se mora zaradi njega odreči. Avtor knjige »Kartuzijani in kartuzija Pleterje« je sam kartuzijanec, zato je vse, o čemer v njej govori, vse ono neznano, kar nam v njej razodeva, nekaj, kar sam doživlja, nekaj, kar je njegov življenjski poklic. Hvaležni smo mu zlasti, da je spregovoril o veliki socialni nalogi kartuzijancev — o njihovem vesoljnem apostolatu. Ti ljudje, ki so sicer zapustili svet, niso nikaki mizantropi, nikaki življenjski brodolomci; iz sveta so se umaknili, da bi prosti njegovih spon, mogli bolj zanj živeti, čim več zanj storiti! Kartuzijanci so oficijelno molilci Cerkev, oni, ki jim je življenjski poklic, da kot Mozes na gori, da govorim s Pijem XI., neprestano dvigajo k Bogu roke in ga prosijo milosti za one, ki se bore za širjenje kraljestva božjega v nižavi. Za vse velike interese Cerkev se morajo dvigati k Bogu njihove molitve se mora tiho povzvižati žrtev njihovega življenja. Kdor razume to, ta počne potem pač z drugimi očmi gledati na kartuzijance, se drugače zavedati njihove prevažne naloge, posebno v našem času. Temu ne bo več nerazumljivo, kako je mogel eden največjih delavcev na stolu sv. Petra izreči besede: »Lahko razumljivo je, da oni, ki je molitev in pokora njihova dolžnost, mnogo več store za širjenje Cerkev in rešitev človeškega rodu, kot oni, ki delujejo v dušnem pastirstvu, ker oni so, ki kličejo na zemljo dež milosti, brez katerega je vsako naše delo zastoj.« (Pij XI. Apostolsko pismo »Ubratitem.«) V pravoslavni duhovni reviji »Duhovna straža« pa je napisal lansko leto v svojem lepem članku o kartuzijancih menih Helijil te-le

besede na naslov svojih pravoslavskih redovnih so-bratov: »Neka posluži i ovo za pobudu našom istočnom monaštvu od kojega je Zapad primio ideju i ustanovu monaškog života da obnovi svoj stari sjaj svoju staru slavu. Monasi Zapadne crkve su isto ljudi kao i mi. Kada za njih podvig monaški ne predstavlja nemogućnost zašto bi to bio on za nas? Svetionici nam se gase! Dolevajmo ulja. Cvrsta vera u pomoć božju i budna svest o svojim dužnostima uz dobru volju može i kod nas da učini preobražaj na bolje.« (I. 34.) Apostolat vzgleda ni zadnje kar potrebuje naša zmaterializirana doba!

Zelo lepo nam slika avtor kartuzijancevo vsakdanje življenje. Vse v njem je usmerjeno za tem, da se duša, prosta vsega, čim bolj približa Bogu, čim bolj pogreze vanj, da že v tem življenju doseže čim tesnejšo združenost z njim, ki edini more osrečiti neutešeno kopnenje naših src, ki jih je ustvaril zase. In kje bi mogel človek to bolje najti, kot v samoti? Zato je samotna glavni element kartuzijanskega življenja, ono, brez česar si pravega kartuzijanca sploh ne moremo misliti. Toda, ali je samotna sploh še samotna duša, ki je v živi veri neprestano združena z njim, v katerem se gibljemo, živimo in smo? Ali niso mnogo bolj sami oni tisoči in tisoči, ki brez Boga v duši begajo po ulicah milijonskih mest? Toda samotarsko življenje je pri kartuzijancih lepo temperirano s skupnim življenjem, ki je v prisostvovanju konventualni sveti maši, dnevnemu in nočnemu oficiju v koru ter skupni nedeljski rekreaciji in večernemu tedenskem sprehodu. Tudi življenje v celini je razdeljeno tako, da človeku, ki se ga drži, prav za prav sploh ne more biti dolgčas: premišljevanje in molitev, študij in ročno delo v delavnici in na malem vrtiču, ima vsaka celica, ki je pri patrih mala enonadstropna hišica — bratje in kartuzijanske redovnice

Droblne novice

Koledar

Sreda, 31. julija: Ignacij (Ognjeslav) Lojolski, spoznavalec. V mesecu juliju se je dan skril za 50 minut.

Četrtek, 1. avgusta: Vezji sv. Petra; Makabejski bratje.

Novi grobovi

† Na Brezovici je umrl gospod Angel Gruden, orožniški narednik v pokoju. Pogreb bo danes ob 3 popoldne iz hiše žalosti na župnijsko pokopališče. Naj v miru počiva! Zalujočim naše iskreno sožalje!

† V Soboti je neizprosna smrt ugrabila ugledni družini Samčevi hčerko Nadico. Pokopali je bodo danes ob 5 popoldne. Naj se veseli med nebeskimi angeli. Hudo prizadeti Samčevi družini naše iskreno sožalje!

— Zahvala. Ob moji zlati sv. maši sem prejel obilno častit. Prosim, da blagovolijo vsi častiti pošiljatelji sprejeti prisrčno zahvalo. V Gotovljah, 30. junija 1940, Robert Vlačič, zlatomašnik.

— Počitniško kolonijo na Izlakah je v ponedeljek obiskala gospa soproga bana dr. Natlačena v družbi gospe viš. svetnice za zaščito dece pri soc. ministru Atanackoviču, ge. dr. Lumačkove ter g. dr. Pirca, g. dr. Feltske, g. Kosi-ja, nač. pri banki upravi, in g. Jagodica, tajnika Unije za zaščito dece. Pregled je ugotovil vsestransko pozitivno delo krajevnih faktorjev ter so vsi obiskovalci izrazili svojo splošno pohvalo.

— Proslava 30-letnice Prešernove koče na Stolu. Že lani je podružnica SPD v Kranju na svojem običnem zboru tiho proslavila 40-letnico svojega obstoja. Slovesneje pa bo proslavila ta jubilej ob otvoritvi novega Valvazorjevega doma pod Stolum. Letos je namreč minilo 30 let, odkar je podružnica v Kranju odprla Prešernovo kočo na Stolu. V nedeljo, 11. avgusta, bo podružnica proslavila ta jubilej na najvišjem vrhu Karavank v Prešernovi koči, nakar že sedaj opozarjamo planince.

— V šolo za telesno vzgojo v Belgradu bo letos sprejetih primerno število gošencev in gojenk. Prošnjo za sprejem je treba vložiti do 1. septembra t. l. na naslov: Rektorat šole za telesno vzgojo, Belgrad, Deligradska 27. Podrobne pogoje razpisa dobe zainteresirani na vpogled v Ljubljani v mestnem odseku za telesno vzgojo v Turjaški palači, Gosposka ul. št. 15, pritišlje vrata 5.

— V uršulinskem samostanu v Ljubljani se bodo pričele duhovne vaje za učitelje 15. avgusta zvečer in ne 16. avgusta, kot je bilo prvotno naznanjeno.

tako živahnega povpraševanja. Samski hlapec Tone H. in pekovski pomočnik Gustl sta letos 4. aprila odpeljala z velikega dvorišča Mihaela Kavčiča na Celovski cesti v Ljubljani do 447 kg starega železa v vrednosti 1300 din. Gustl pa je tudi svoji gosposki odpravil možko kolo in druge stvari v vrednosti okoli 1048 din. Pred malim senatom sta včeraj tatvino starega železa priznala, izgovarjala sta se, da sta bila v stiski in pomanjkanju. Mali senat je obsodil Toneta H. na 1 leto robije in 240 din denarne kazni. Gustlina pa na 3 mesece in 15 dni strogega zapora. Tone je bil že večkrat kaznovan zaradi vlomnih tatvin.

— Pekasol, Frutapekt in Drogasol, vse za vkuhanje sadja, se zopet dobi v drogeriji Gregorij, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

— Obsojen, ker je zabavljaj čez državo in vojsko. Stari Janez Lončar ima že 6 križev, doma je iz okolice Komende na Gorenjskem. Je zelo siten, prepirljiv in celo nasilen. V maju je beračil po Škofiji Loki, posebno okoli tamošnjega kolodvora in po bližnjih gostilnah. Za milodar je celo nahrnil orožniškega narednika. Nato je začel grdo govoriti o naši državi, hvaliti staro Avstrijo in zabavljaj čez našo vojsko. Orožnik ga je nato aretirjal in odvedel najprej v škofojske zapore, odkoder je bil pozneje poslan v zapore ljubljanskega okrožnega sodišča. Državni tožilec je sedaj Janeza Lončarja obtožil zločinstva po členu 3 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Pred malim senatom je bil Janez Lončar, ki je dejanje v bistvu priznal, obsojen na omejenen člen na 1 leto robije, ker je delal s svojim nastopom in svojimi izjavami nerazpoloženje proti državi in vojski.

Po državi

* Zračna proga Dubrovnik — Bar — Podgorica. Pretekli ponedeljek so začeli voziti avioni na progi Dubrovnik — Bar — Podgorica. Prvi avion na tej novi progi je pilotiral znani pilot Strizevski. Proga ima zvezo z Belgradom, Sarajevom in Zagrebom.

* Jadrnica se je razbila, ko je posadka spala. Na morju pri Bisku v Raguznici se je zgodila huda nesreča. Jadrnica »Pomoz Bog«, lastnina Vidanoviča, je plula iz Splita proti Baški Vodi in Makarski, naložena z moko. Na ladji so bili lastnik in njegova sinova. Dva imena njih sta spala, tretji pa je bil pri krmilu. Brez dvoma pa je tudi ta zaspal in jadrnica je zadela ob podmorske pečine in se močno razbila. Ladja se k sreči ni potopila, ker je tam

230.000 dinarjev, na davkih 180.000 dinarjev, medtem ko so uradniki in drugi uslužbenci dvignili na bone 71.000 dinarjev. Pasiva so prikrivali z aktivami na račun dolžnikov. Ravnatelj inž. Čudič je kljub izgubi dal nagrade po dva odstotka čistega dobička. Ugotovljeno je, da so koncesionari za prodaje električnega toka v Starem in Novem Sincu ponudili koncem leta 1937 mestu Somboru koncesijo za 300.000 dinarjev, in bi bila ta koncesija zelo ugodna, vendar pa bivša uprava tega predloga ni predložila mestnemu svetu, marveč je bila koncesija prenešana na ženo dr. Mrvoša, zdravnik v Zagrebu, ki je sestra inž. Čudiča. Poleg drugih napravnosti so ugotovili, da je bivša uprava kupila pri tvrdki Jugoskoda razne stroje za preureditev centrale za tri milijone dinarjev in da ti stroji sploh niso bili potrebni, še več, s temi stroji bi se produkcija električnega toka še podražila. Za preteklo leto sploh niso vodili nobenih knjig, niti niso naredili bilance. Po burni razpravi je občinsko zastopstvo sklenilo, da se poročilo vzame na znanje in da se proti inž. Čudiču ter vsem bivšim funkcionarjem električne centrale uvede kazensko postopanje, dalje, da mora inž. Čudič plačati 800.000 dinarjev odškodnine.

* Umobolna mati prodala ciganom svojo hčerko za 150 dinarjev. V Beravcih blizu Djakova je kmetica Marija Kladarič prodala ciganom za 150 dinarjev svojo petletno hčerko. Marija Kladarič je že delj časa kazala znake duševne bolezni; ker pa ni bila nevarna, jo mož ni poslal na zdravljenje, ampak je doma opravljala lažja hišna dela. Ima tri otroke in se je vedno pritoževala, da jo otroci motijo in da je bolna samo zaradi otrok, za katere mora težko skrbeti. Pred tednom je ostala Marija sama doma, mož pa je šel na polje delat. Skozi vas so prišli cigani in spraševali, pri kateri hiši imajo dosti otrok, ker bi radi kupili malo deklico. Prišli so tudi do Marije, ki je brez pomisleka ponudila svojo petletno hčerko. Cigani so bili zadovoljni in so dali ženi 150 dinarjev, nato otroka vrgli na voz in se odpeljali. Zvečer pa se je mož vrnil in pri večerji pograbil hčerko. Vprašal je ženo, kje je otrok. Žena je v začetku dajala neumljive odgovore, nato pa jasnopovedala, da je hčerko prodala ciganom. Izročila je možu denar. Ubogi oče je bil ves iz sebe, ko je slišal, kaj je naredila žena. Še tisto noč se je podal za cigani, lekal je na vseh straneh, povsed izpraševal in končno našel otroka pri ciganih v Sremskih Lazih nedaleč od Sida. Cigani otroku niso nič hudega storili, marveč so ga oblekli v svilene halje in mu obesili okrog vratu bisere. Takega ga je našel oče. Cigani, ki niso imeli svojih otrok, so hoteli deklico vzgojiti in iz nje napraviti »ciganko« lepotico. Ko je oče zahteval otroka nazaj, so mu ga takoj dali in mu pustili svileno haljo in bisere, ker so otroka res zljubili. In tako oblečena je deklica prišla domov.

* 150 orožnikov lovi vlomilca. Včeraj smo poročali, da je znani vlomilec Sabo v Karlovcu ustrelil policista Vučkoviča, policista Podgorca pa hudo ranil, nakar se mu je posrečilo pobegeti. Te dni pa je v gostilni Kalnjak v Križevcih neki gost spoznal v drugem gostu vlomilca Saba, ki se je pred leti v Križevcih izučil čevljarske obrti in ga tam pozna mnogo ljudi. Gost je takoj odšel na policijo, Sabo pa je to opazil in izginil iz gostilne. S kolegom se je peljal proti gornjemu mestu, kjer pa je naletel na orožniškega narednika Marjanoviča. Sabo je hitel hitro obrniti kolo, pa je pri tem padel. Narednik pa ni spoznal Saba in ga je opozoril, da se neka ženska, da je mož, ki je padel s kolesa, pa se spet pobral in odpeljal, vlomilec Sabo. Marjanovič je takoj odhitel na orožniško postajo in odredil takojšnje zasledovanje. Medtem pa je Sabo dirjal s kolesom in spet naletel na stražnika, ki ga je spoznal in hitel za njim. Sabo je odvrnil kolo, skočil čez plot in začel bežati po polju. Takoj so bile obveščene vse orožniške in železniške postaje. Sabo se je posrečilo priti do železniške postaje Vojakovac, iz katere je ravno privozil osebni vlak proti Koprivnici. Sabo je skočil v zadnji vagon. V istem vlaku je bil tudi narednik Marjanovič, ki ga je Sabo zapazil, narednik pa njega ne. Na postaji Carevdar je Sabo skočil iz vagona, da bi ušel orožnikom, ki so bili v istem vlaku in so ga zasledovali. Službojoči stražnik na tej postaji pa je videl Saba, ki ga je skočil iz vagona in bežal proti gozdu. Ustrelil je proti beguncu, pa ga ni zadel. Sabo je tudi ustrelil in ranil stražnika na roki. Na ta način se mu je posrečilo, da se je rešil in skril v gozdu. Telefonično so bile obveščene vse orožniške postaje v bližini in daljni okolici in tako sedaj zasleduje vlomilca Saba okrog 150 orožnikov. Tem pa pomagajo še policijski stražniki in občinski redarji. Dolej Saba se niso prijeli, upajo pa, da bo vsak čas padel v roke orožnikom, ki so ga čisto obkolili in se jim pač ne bo mogel izmuzniti.

* Motorno kolo se zaletelo v avtomobil. Na križišču dveh zagrebških ulic se je zgodila huda nesreča. Gradbeni podjetnik Josip Heligman se je s svojim motornim kolesom zaletel v neki zasebni avtomobil. Trk je bil hud. Heligman je odletel s kolesa na pločnik in obležal v krvi. Dobil je hude poškodbe na glavi, poleg tega si je pa zlomil tudi nogo. Njegovo stanje je zelo resno.

* Oblegana gostilna. 25-letni fant Janko Belavič iz Malince pri Dugi Resi je bil sprt z nekaterimi fanti iz njegovega kraja, ki so ga pred tremi meseci v neki gostilni premlatili. Naslednji dan je Belavič naletel na fanta Mejaškega in ga z nožem zabodel v prsi. Mejaški leži že tri mesece v bolnišnici v Karlovcu v vedni nevarnosti za življenje. Zaradi tega so tovariši zabodenega fanta sklenili, da se bodo maščevali. Te dni je bil Belavič v neki gostilni. To so fantje zvedeli in sedem jih je obkolilo gostilno. Bili so oboroženi z vilami, motikami

Ljubljana, 31. julija

Radio Ljubljana

Sreda, 31. julija: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veseljih zvokov (plošče) — 12 Virtuozji (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13. Napovedi — 13.02 Operni odlomki (plošče) — 14. Poročila — 18.30 Mladin. ura: Malo telesne vzgoje (Miroslav Zor) — 18.45 Dijaska zabava (plošče) — 19. Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura: Banja Luka (Isa-nje Mitrovič) — 19.40 Objave — 20.10 O Kor-siki (Viktor Pirnat) — 20.30 Trio za flavto, klarinet in kitaro (Franc Urbanec, Viktor Čampa in Stanko Prek) — 21.15 Pevski zbor »Cankar« 22. Napovedi in poročila — 22.15 Podoknice (plošče).

Drugi programi

Sreda, 31. julija: Belgrad: 20 Puccinijeva »Madame Butterfly« — Zagreb: 20 Mozartove skladbe — Bratislava: 21.30 Trepardova sonata — Praga-Brno: 21.05 Novakove skladbe — Soffia: 20 Leoncavallovi »Pagliacci« — Bero-münster: 19.40 Prenos iz Basla — Budimpešta: 20.20 Operna glasba — Stockholm-Hörby: 19.30 Vojaska godba — Rim-Florence: 20.30 Simfo-nični koncert — Kodanj: 20 Klavir — Sottens: 21.10 Schubertove skladbe.

Belgrajska kratkovalna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF, YUG (19.69 m): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko — 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.

Cerkveni vestnik

Porciunkula pri frančiškanih. V četrtek 1. avg. opoldne je v frančiškanih cerkvi v Ljubljani slovesna otvoritev porciunkulskih odpustkov. Točno opoldne se začne procesija z relikvijo sv. Franči-ska po cerkvi. Procesije se udeležijo tretjeredniki in vsa frančiškova mladina. Ob 9 zjutraj se naj zbere frančiškova mladina v dvorani na frančiškanski porti za skupno vajo. Ves obred se bo namreč vršil v slovenskem jeziku. Pridejo naj vsi mali in veliki križarji ter male in velike sestre sv. Klare. Tretjeredniki imajo vajo v sredo zvečer po blago-slovu v frančiškanski cerkvi.

Lekarne

Nočno službo imajo dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62, in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

Poizvedovanja

Denarnica z manjšo vsoto denarja je bila izgubljena v ponedeljek zjutraj od Streliške ulice 5 proti finančnemu ravateljstvu. Pošten najditelj se prosi, da odda najdeno proti primerni nagradi v upravi »Slovenca«.

2 ključa na obročku sta bila najdena v trnov-skem okolju in se dobila v našem upravnistvu.

in koli ter zahtevali od gostilničarja, da jim iz-roči Belaviča, sicer bodo razbili vso gostilno. Go-stilničar tega ni hotel storiti, posebno, ker ga je Belavič prosil, naj mu reši življenje, on pa bo pro-dal svojo zemljo in gostilničarju povrnil vso škodo, ki bi mu jo povzročili fantje. Fantje so začeli na-padati, razbili so vsa okna in razbili več vrat. Te-daj je prosil gostilničar fante, naj bodo mirni to-lko časa, da bo spravil svojega hudo bolnega sina iz hiše. Fantje so na to pristali in gostilničar je prinesel sina iz hiše. Ta trenotek pa je Belavič ho-tel izkoristiti in pobegeti. Fantje so ga pa dohi-teli in ga začeli obdelavati z vilami in motikami, da se je kmalu nezavesten zgrudil na tla. Prepe-ljali so ga v bolnišnico, kjer pa je umrl, ne da bi se prej zavedel. Orožniki so zaprli vseh sedem bo-jevitih fantov.

Slovite francoske katedrale so ostale nepoškodovane

Nedavno so nekateri francoski listi poročali, da je slovita katedrala z dvema stolpoma v Reimsu močno poškodovana. To novico jim je prinesel neki potnik, ki se je iz zasedene francoskega ozemlja vrnil v nezasedeno. Zdaj pa je župan mesta Reims dal uradno izjavo, po kateri je slovita gotška kate-drala povsem nedotaknjena in da ni utrpela nobene škode zaradi nemškega obstreljevanja. Pri svojem prodiranju so Nemci silno pazili, da niso niti s to-povskiimi strelji niti z bombami iz zraka zadeli kate-drale. Malenkostne, komaj dobro vidne poškodbe na levem zvoniku, ki jih je zgoraj imenovani potnik raztrobil kot velike poškodbe, so ostale še iz pre-tekle svetovne vojne, ko je katedrala res močno trpela zaradi obstreljevanja, vendar so jo od tedaj že popravili. Ostale so le brezpomembne poškodbe na levem zvoniku.

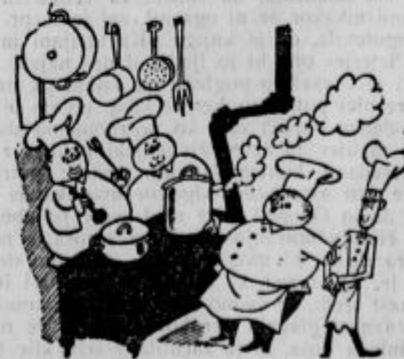
Podobno so govorili tudi o sloviti katedrali v Amiensu. V nezasedeni Franciji so dolgo zaman pričakovali aventičnih novic o tem svetovno zna-men božjem hramu. Zdaj pa se je izkazalo, da je tudi katedrala v Amiensu ostala povsem nepoško-dovana kljub velikemu številu bomb in granat, ki so padle na to mesto. Nemški topničarji in le-talci so imeli strog nalog, da morajo pri obstrelje-vanju, omenili pri obmetavanju z bombami paziti, da ne porušijo kakšne umetnine. Tako se je zgo-dilo, da je kljub vsem strahotam bliskovite vojne ostala večina francoskih katedral in drugih poslopij umetniške vrednosti nepoškodovana.

Anekdota

Admiraleka ladja portugalskega admirala Al-buquerquea je zadela na podmorsko ekalo in se za-čela polagoma, pa gotovo potaplja. Admiral je ho-dil po krovu in na kljuno ladje naletel na mornarja, ki je čisto mirno jedel velik kos kruha.

»Za božjo voljo,« zaklic je začuden, »skoro ne morem verjeti — ta človek mirno je, ko se po-taplja ladja!«

»Zakaj pa ne bi,« odvrne mornar. »Se bom vsaj prej pošteno najedel, preden bom moral po-žreti toliko vode.«

»Tu vam predstavljam novega tovariša. On bo skrbel za dietetično kuhinjo.«

Danes 11. del pustolovskega filma. KINO SLOGA, tel. 27-30 Ob 16, 19 in 21. uri

Trije legionarji — trije mušketirji !

Dan po ločitvi

Pozor! Obenem predvajamo najnovejši barvan modni film

KINO Duhovita komedija - Ob 16, 19. in 21. uri

UNION V glavnih vlogah: Luise Ullrich - Hans

Telef. 22-21 Söhner - Hans Riemann in drugi

— Bliza se čas velikih zrebanj Državne razredne loterije. Od 9. avgusta pa do 7. septembra bo izplačanih 56 milijonov in 946 tisoč dinarjev erčnim igralcem Srečke so vam na razpolago še tudi med zrebanjem. Vsak, ki kupuje srečke pri »Vrelec sreče«, naj vsak dan posluša radio, ki bo prvi objavil Vaše dobitke, to je še isti dan, drugo jutro pa bo v »Slovencu« in »Jutru«. Vsi igralci, ki zadenejo, so tudi takoj obveščeni pisмено ali brzojavno. Prav velike dobitke ali premije pa vam lastnik kolekture »Vrelec sreče« pripelje z avtomobilom na dom. Priporočila se vam Vaša domača glavna pooblaščenka kolektura Državne razredne loterije »Vrelec sreče«, Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ul. 14, v palači zavarovalnice Dunav.

— Uprava policije v Ljubljani opozarja javnost, da društvo »Naša skrinjica« v Ljubljani (predsednica Sare Marija) nima oblastvenega dovoljenja za zbiranje prostovoljnih prispevkov v društvene namene oziroma za postavitvev propagandne slovenske hišice.

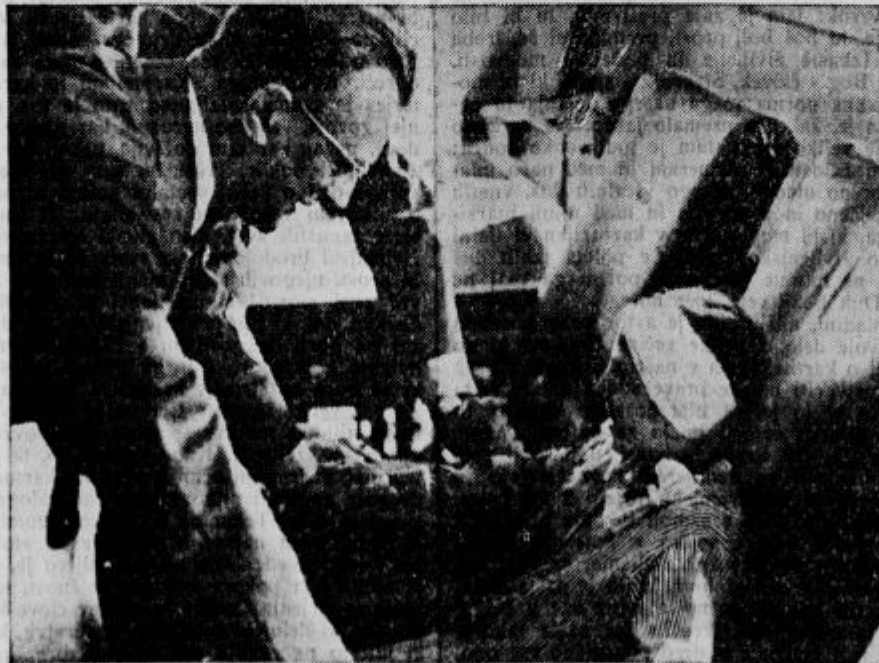
— Tehamba Fil se v vodi ne opere in učinek ne izgine, ker ga koža že v najkrajšem času popije. Drogerija Gregorij, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

— Za staro železo — 1 leto robije. Letos spomladi so cene staremu železu silno poškočile in je bila prav živahna trgovina z njim. Trgovci s starim železom so plačevali redne cene za kg starega železa in ni čudno, da so se organizirale kar posebne skupine, ki so nabirale staro železo in ga vozile trgovcem. Ti zopet so kar cele vagonce tega blaga pošiljali na Jesenice in tudi drugam. Tovarne so bile popolnoma natrpane s tem blagom in naposled so cene nekoliko ponehale, ker ni bilo več

žive vsak v svoji sobi — branje nabožnih knjig in odmor izpolnjujeta kartuzijancev dan. Stara izkušnja v kartuziji je, da skoraj vedno izgubi poklic tišči, ki se tega dnevnega reda ne drže, ampak si skušajo življenje v celici urediti po svoji glavi. Samotarsko življenje — in to je v glavnem življenje kartuzijanca — je proti vsaki pretiranosti; tu je močeta je zlata sreda: zato človek srednje trdnega zdravja to življenje lahko prenaša. Visoka starost, ki jo kartuzijanci večinoma dosežejo, je pač najboljši zagovor njihovega načina življenja.

Drugi del knjige je posvečen zgodovini Pleterij, zadružbini Hermana Celjskega, kjer pa se ob enem seznanimo tudi z ostalimi tremi slovenskimi kartuzijami v Zičah, Jurjevem in Bistri ter zvedo, da je bil ta red nekoč razširjen po vseh slovenskih deželah sploh. Pleterje, ki je po svoji restavraciji konec preteklega stoletja dalo zatočišče kartuzijan-skim žrtvam Combesovega kulturnega boja, po-staja danes bolj in bolj slovenska kartuzija; v njej so zastopani že vsi katoliški Slovani sploh. Med brati laiki so že skoraj sami Slovenci in Hrvatji, a tudi noviciat patrov je že popolnoma slovenski. dokaz, da nikakor ne drži trditve, da bi Slovani ne bili za ta red. Da obude med njimi čim več po-klicev, zato so predvsem izdali kartuzijanci svojo knjigo. Dal Bog, da bi imela popoln uspeh! Saj je zgodovina slovestva zgodovina molitve. »So, ki sadijo, malo, zelo malo pa je takih, ki bi zalivali,« je napisal zadnjič v »Bengalskem misijonarju« (št. 5, str. 17) p. Mesarič, v članku, kjer govori o potrebi kartuzijancev v misijonskih deželah.

Cena knjige je 40 din. za dijak 20 din, dijaške knjižnice in knjižnice Prosvetne zveze jo dobe zastonj. Naroča se v Kartuziji Pleterje, p. Št. Jernej, Slovenija.

Nemški komisar za zasedena nizozemska področja obiskuje nizozemske in nemške ranjence v bolnišnicah Nizozemske.

LJUBLJANA

Kako smo preuredili Zvezdo

Najprej moramo opozoriti, da je Zvezda sedaj urejena samo začasno, ker jo bo treba šele jeseni pričeti pomlajevati in obnavljati. Ostareli kostanji se bodo morali s časom umakniti mladim platanam, lipam ali drugemu drevju, da bo Zvezda še bolj slikovita in prijetna. Predvsem je bilo pa treba v Zvezdi napraviti prostor za spomenik kralju Aleksandru I. in okolico spomenika pripraviti za slovesno odkritje. Ljubljanski meščani so bili prav zadovoljni, ker ureditev Zvezde ni zavlekla odkritja spomenika, saj so bila vsa dela končana že 13. julija. Če bi pa slavnost ne bila že mnogo prej odložena, bi bila Zvezda za odkritje pripravljena tudi že na Vidov dan, torej že tedaj, ko še podstavek spomenika ni bil gotov. Tako so tudi utihnili vsi priljubljeni očitki, da mestna občina ljubljanska dela zavlačuje namenoma.

Sicer pa delo Zvezde ni bilo majhno delo, saj je bilo treba urediti 10.800 kv. metrov njene ploščine. Njene stranice niso enake, vendar je pa Zvezda na daljši strani dolga 153 m ter 81 m široka, da celotni obseg Zvezde znaša 450 m, torej blizu pol kilometra.

Predno so pričeli mestni delavci podirati kostanje, so nekateri Ljubljanci tudi računali, kako lepo bi bilo, če bi Zvezdo zravljali v popolnoma vodoravno lego, tako da bi bilo s Šelenburgove ulice v Zvezdo morda nekaj stopnic navzdol, na spodnji strani pa nekaj stopnic navzgor. V mislih so si predstavljali, kako krasno bi mojster Plečnik vse to uredil in okrasil z vodometi sredi cvetličnih parketov med skupinami visokega drevja. Vse te lepe načrte je pa kar odpihnila ugotovitev, da Zvezda od Šelenburgove ulice navzdol visi skoraj za polnih 5 m ali natanko za 4,80 m! Kje naj bi sedaj Ljubljana dobila milijone samo za odkopavanje zemlje in za nasipanje spodnjega dela tako zravne Zvezde? O drugi stroški za monumentalno okrasitev te velike ploskve pa ne smemo v sedanjih časih niti govoriti.

Zaradi posipanja z belim peskom vsako leto skozi dolga desetletja je v sredi Zvezde nastal skoraj nekak gršč, saj je bila na tem prostoru plast peska debela tudi čez meter. Toliko peska se je v desetletjih nabralo po poteh Zvezde, da so z njim lahko utrdili ves novi trg okrog spomenika in še vse poti.

Ker je bil pa na prostoru sedanje Zvezde nekaj kapucinski samostan in je precej čez polovico Zvezde proti Šelenburgovi ulici zavzemal dobro obdelani kapucinski vrt, je pod prejšnjim omenjenim peskom debela plast lepe vrtnje zemlje. S to rodovitno črno prstjo so napravili nove gredice, ki merijo 5290 kv. m. Gredice so obrobili z zeleno rušo v dolžini 1210 m. Ker so bile pa gredice namenjene za zelene trate in za posetev s travo, je bilo rodovitno vrtno zemljo potrebno položiti z ilovico, ki ne prepušča vode. S travo posejane gredice morajo biti namreč vedno vlažne, ker bi drugače trava v vročini ne bila ozelenela in bi bili vrabci in golobje seme prav v kratkem pobrali iz suhe prsti. Za dovolj ilovice od ribnika v Tivoliju za podlago tratam v Zvezdi ter za prevoz in odvoz nerabnega gradiva je bilo treba mnogo domačih in naletih voznikov. Treba je bilo prepeljati nad 1000 kub. m zemlje in drugega gradiva, saj ni ostal niti en kv. meter Zvezde nedotaknjen! Mestni vozniki so prevažali gradivo 424 delovnih ur, najeti vozniki pa celo 1814 delovnih ur. Ker je pa v Zvezdi ostalo še precej dobre humozne prsti, so jo zvozili na Hribarjevo nabrežje ter z njo nasuli dolge grede na opornem zidovju Ljubljance. Tako je tudi Ljubljanka poživljena s širokim in dolгим zelenim pasom trave na sivem zidovju ob straneh monumentalnega stopnišča pod Gerberjevo hišo od tromostovja pa gori do Filharmonije. Samo za posetev trat je bilo treba 240 kg semena raznovrstnih trav, ki napravijo najlepšo rušo. Sedaj je bila trava že pokosena in jo bodo kosili vsaki 14 dni, da bo ruša gosta in zelena kakor žamet.

Predvsem je bilo pa treba Zvezdo tudi kanalizirati, kar se je tako posrečilo, da se ob nalivih voda kar obriše s poti in s trga okrog spomenika. Vsa kanalizacija je dolga 725 m ter je Mavričev podjetje položilo 544 m, sam mest. kanalski odsek pa 181 m betonskih cevi različne velikosti. Narejenih je bilo 17 čistilnih jaskov in 41 požiralnikov. Za razsvetljavo je Mavričev podjetje položilo 281,22 m betonskih cevi za električno napeljavo v kablu. Začasno razsvetljuje Zvezdo 6 visokih kandelabrov s obločnicami.

Mestni tehnični otelek je pričel preurejati Zvezdo 6. majnika ter je delo trajalo 56 delovnih dni. Med stavko stavbinskega delavstva, ki je trajalo od 24. maja do 4. junija, so bili v Zvezdi zaposleni tudi brezposelni, ki jih je tu zaposlil odbor za zimsko pomoč. Prav zelo je pa dela oviralo tudi izredno deževno vreme, tako da nekaj dni sploh ni bilo mogoče nadaljevati z deli. Zaradi

reda in odganjanja ponočnjakov sta varovala Zvezdo tudi dva nočna čuvaja, čez dan je pa moral posebne paznik preganjati pse z gredic.

Pri preureditvi Zvezde so poleg mestnih arhitektov in inženirjev sodelovali razni odseki tehničnega oddelka, predvsem pa cestno nadzorstvo pri prevozu gradiva, kanalski odsek s kanaliziranjem, mestna vrtinarija, ki je planirala trate in jih obrobila z rušo ter nasejala travo, prav tako tudi mestna elektrarna z napeljavo električne razsvetljave in mestna plinarna, ki je napeljala plin k spomeniku za visoke bakle. Stavbno podjetje Justa Gabričiča je dostavljalo najeto delavstvo, prej smo pa že omenili tudi odbor za zimsko pomoč, ki je brezposelnim pomagal z zaposlitvijo med stavko in pri vrtinarskih delih. Gradbeno podjetje Mavričev je napravilo kanalizacijo in položilo cevi za električni kabel, stavbno podjetje Furlanov je pa prestavilo jaske mestne elektrarne, podjetje Josipa Cihlarja je dobavilo in postavilo betonske stebre ob kazinskem vrtu in betonske robnike, a vodniakarski mojster Baloh je očistil stari vodnjak, gradbeno podjetje Slograd je pa napravilo betonski podstavek spomenika.

Trate se svetijo kakor preproge iz zelene se spreminjastega žameta okrog kraljevega spomenika. Že z današnjo Zvezdo in z začasno ureditvijo so Ljubljanci nad vse zadovoljni in tudi hvaležni, ker je mestna občina ljubljanska sklenila v najpopolnejši meri izpolniti svojo častno dolžnost pri počastitvi kralja Aleksandra I. Že s sedanjim začasno preureditvijo Zvezdi je prispevala največji delež za spomenik, ki naj ga čim prej dopolni še s propilejami, s pomladitvijo Zvezde ter z regulacijo vse okolice, predvsem pa z grandioznim Južnim trgom.

Bronasti spomenik že sestavljajo

Zadnje dni so dela na podstavku za spomenik kralja Aleksandra v Zvezdi lepo napredovala. Ves podstavek je že obložen, prav tako sta postavljena tudi že oba velika bronasta reliefa, od katerih eden prikazuje mir, drugi pa vojsko. S ponedeljkom so začeli že sestavljati bronaste sestavne dele pravega spomenika. Zasedaj so sestavili spodnji del konjevega trupa, ki stoji na treh nogah. Ta del spomenika je seveda najtežji in tehta okrog 3.000 kg. Četrto nogo, levo srednjo ima konj privzdignjeno. Zaradi tega jo sedaj še niso

pritrili, to bodo mogli storiti tudi kasneje. Za sedaj so bronaste dele sestavili v višji leži, kakor pa bo stal spomenik v resnici. To je bilo potrebno zaradi tega, da bodo mogli bronasti spomenik varno postaviti na podstavek. Včeraj popoldne so namreč spustili sestavljeni del spomenika na podstavek, vmesne špranje pa so zalili. Pri vseh teh delih ni manjkalo seveda gledalcev. Posebno številna so bili običajni obiskovalci Zvezde, ki so se v teh dnevih vsi preselili proti središču Zvezde, od koder opazujejo kako napredujejo dela pri sestavljanju spomenika. Vsi gledalci so tudi enih misli glede tega, da bo spomenik izredno velik in nad vse mogočen, kar sedaj nazorno dokazuje prvi del iz bron sestavljenega spomenika. Kakor čujemo, pa bodo opazovalci v kratkem hudo prikrasjeni. Vodstvo, ki mu je poverjena postavitev spomenika, se je namreč odločilo, da bo razsežno leseno ogrado, ki je postavljena okrog podstavka in nad obilo z deskami, tako da ne bo mogoče zasledovati gledalcev iz Zvezde, kako spomenik sestavljajo. Deske bodo odstranili šele tedaj ko bo spomenik že popolnoma postavljen in ko bo tudi že mogoče odstraniti oder. Takrat pa bo spomenik tudi že zagrnjen in bo ostal tak do slovesnega odkritja.

I Umetnostnozgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v sredo, 31. julija izlet v Dolenji in Zgornji Logatec, v Grčarjevo in Planino. Odhod s Kongresnega trga ob dveh popoldnih. Priglasiti se je v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu danes do enajstih. Avtobus 30 din.

I Iz mestnega tajništva JRZ v Ljubljani. Zaradi službene odsotnosti poslovođeči tajnik mestnega odbora JRZ danes ne bo mogel sprejemati članov JRZ. Pač pa jim bo mesto danes na razpolago v petek 2. avgusta med 5 in 7 zvečer. V naslednjih tednih velja kot sprejemni dan zopet sredo.

I Ljubljanka je zopet narasla in ustavila delo ob zatvornici. Silne nevihte v soboto so povzročile, da so začele vode naraščati. Deževje v noči od sobote na nedeljo, ki je bilo zelo močno tudi na Notranjskem, je imelo za posledico, da je Ljubljanka začela v nedeljo čez dan hitro naraščati. Tako je udarila čez zid zatvornice na »Spici«, pa tudi ob izlivu Grubarjevega prekopa v Ljubljano je začela voda močno zastajati. Zaradi tega je voda zalila že betonirano strugo v Ljubljani ob stari cukrarni, kakor tudi že v glavnem dograjenem betonske temelje za srednji opornik zatvornice. Stavbno podjetje M. Cirk iz Ljubljane, ki je graditev prevzelo je moralo zaradi tega ustaviti delo in sedaj čaka, da bi voda toliko upadla, da bo iz zalitega območja mogoče izčrpati vodo. Če ne bo vmes novega dežja, se bo to zgodilo prihodnje dni, kar posebno težko pričakujejo številni delavci, ki so zaposleni v strugi.

MARIBOR

Kako pridem v nedeljo na Pohorje?

Prihodno nedeljo, 4. avgusta, bo blagoslovitev in otvoritev velike pohorske ceste Reka—Sv. Arah. Slavnost bo ob vsakem vremenu. Zaradi številnih gostov, ki so prijavljeni, je pripravljalemu odboru in okrajnemu cestnemu odboru priskrbeli gostom vozila. Tisti udeleženci, ki se do danes niso prijavili za vozila, se naj poslužijo avtobusov, ki bodo vozili v soboto zvečer in v nedeljo zjutraj od 5 z Glavnega trga in popoldne nazaj z vrha Pohorja. Vozni red je tako urejen, da bodo vozili avtobusi v soboto zvečer 3. avgusta ob 6 zvečer od Glavnega trga do Sv. Arah. Če bo več potnikov, bo vozilo več avtobusov.

V nedeljo 4. avgusta bodo vozili avtobusi z Glavnega trga vsake pol ure. Prvi avtobus bo vozil že ob 5 zjutraj, zadnji pa ob 8, tako da bodo vsi udeleženci pravočasno prispeli k slavnosti k Sv. Arehu.

V nedeljo popoldne bodo avtobusi vozili od Sv. Arah ob 3 naprej proti Mariboru. En avtobus bo izjemoma vozil že ob 11 proti Mariboru, ostali pa po potrebi.

Cena vožnji v eno smer je 25 din. S temi avtobusi so ukinjeni vsi popusti, tako da mora vsak udeleženec plačati iz Maribora do Sv. Arah 25 din in od Sv. Arah v Maribor tudi 25 din.

Udeleženci si lahko kupijo karte za avtobusno vožnjo na Pohorje že vnaprej v pisarni osrednje avtobusne postaje na Glavnem trgu v Mariboru, tel. 22-75. Opozarjamo pa udeležence, da se naj ne zanašajo na zadnji voz, ker bo tedaj gotovo velika gneča in naj skuša vsak priti čimprej na Pohorje.

Gostje, ki so želeli, da jim odbor naroči osebne avtomobile, morajo to takoj javiti okrajnemu cestnemu odboru, Koroška c. 26, tel. 21-95, ker jim sicer odbor ne more jamčiti za prevoz

na Pohorje. Najbolje je, da si vsak sam poskrbi vozilo.

Zaradi velikega števila vozil, ki so prijavljena, se bo moral vsak udeleženec, ki pride z vozilom, pokoriti navodilom reditelstva in bo smel parkirati samo na določenem prostoru. Povratek s Pohorja v dolino do 11 popoldne ne bo dovoljen.

Kramarjem in sejmarijem je postavljanje šotorov 4. avgusta pri Sv. Arehu prepovedano.

Na svidenje prihodno nedeljo na zelenem Pohorju!

Avtobusne vožnje na Pohorje ob otvoritvi ceste Reka—Sv. Arah 4. avgusta 1940.

Da bo kolikor mogoče ustrezno občinstvu, ki se želi udeležiti slavnostne otvoritve in blagoslovitve ceste Reka—Sv. Arah v nedeljo 4. avgusta, bodo avtobusi Mestnih podjetij v Mariboru vozili izven običajnih rednih voženj po razpoložljivih avtobusih še posebej, kakor sledi:

V soboto 3. t. m. bodo odpeljali avtobusi ob 6 zvečer z Glavnega trga do Sv. Arah na Pohorje, če bo dovolj potnikov za te vožnje.

V nedeljo 4. avgusta bodo pa vozili avtobusi z Glavnega trga do Sv. Arah vsake pol ure, in sicer prvi avtobus ob 5 zjutraj, zadnji pa ob 8, tako da bodo lahko vsi še pravočasno prispeli k slavnosti.

V nedeljo popoldne bodo avtobusi vozili od Sv. Arah v Maribor od 3 popoldne. En avtobus bo vozil od Sv. Arah v nedeljo ob 11 popoldne.

Vozna cena za vse avtobuse, ki vozijo izven voznega reda kot posebne vožnje, ostane ista, kakor za običajne redne vožnje; popusti ne veljajo.

Vsa natančnejša navodila se dobijo v pisarni Osrednje avtobusne postaje na Glavnem trgu v Mariboru, telefon 22-75.

m Kamnoseška dela za mariborski spomenik bodo oddali. Kakor je »Slovenec«² že poročal, izdeluje sedaj kipar Boris Kalin, ki je dobil naročilo za izvršitev figure za mariborski spomenik kralju Aleksandru, model spomenika iz ilovice v normalni velikosti, katerega bo potem odli v mavce. Mavčni odliv se pošlje v Beograd, kjer bo prelil v bron. V ponedeljek se je sestel v Mariboru k seji spomeniški odbor ter je sklepal o oddaji kamnoseških del. Sklenilo se je, naj bi se podstavek napravil iz pohorskega granita. Odborov blagajnik, bančni ravnatelj Bogdan Požganič, in vodja mestnega gradbenega oddelka inž. Baran sta dobila nalogo, da tozadevno stopita v stike s tvrdkami, ki imajo na Pohorju granitolome. Pri tem pa se je ugotovila velika razlika med pohorskim in srbskim granitom, ki je kakovostno ravno tako dober kakor pohorski. Ta razlika znaša namreč nič manj kakor 80% — za toliko je srbski granit cenejši od pohorskega!

m Bolgari pošiljajo Berlinčanom. Včeraj je šla skozi Maribor velika pošiljka bolgarskih dobrot, namenjena v Berlin. Bilo je 5 vagonov živih evinj, 1 vagon konzerviranega mesa, 1 vagon konzervirani paradižnikov in 1 vagon konzerviranih jabolk.

m Mladinska ZZZ je imela v nedeljo v Delavski zbornici zelo uspel sestanek, na katerem je bila jako lepa udeležba. Bilo je predavanje g. Cafute o vzgoji in zaščiti vajencev.

m Poroka. Včeraj sta se v franciškanski cerkvi v Mariboru poročila žefzdravnik bolnišnice blagajne Trgovskega bolnišnice in podpornega društva v Ljubljani gospod dr. Janez Schrott in gospodična Nada Rakuševa, hčerka profesorja in tukajšnjih trgovski akademiji. Mlademu paru iskreno čestitamo!

m Popravek. V našem poročilu o novi maši pri Sv. Magdaleni smo navedli, da je g. Franc Fekonja, oče novomašnika, kazniški paznik, v resnici pa je strokovni poslovodja v kazniških delavnicah.

m Tečaj za industrijske gasilce, ki se vrši na sedežu mariborske gasilske čete v organizaciji mariborske župe ter ga obiskuje zelo veliko delavcev mariborskih industrij, se danes konča. Izpiti bodo 6. in 7. avgusta. Nekatera mariborska podjetja že organizirajo svoje gasilske edince ter se že poga-

1 Naknadni pregled motornih vozil, ki služijo javnemu prometu (avtobusi) avtoakcijij) bo za drugo polletje v Ljubljani na Bregu štev. 20, dohod z Novega trga, dne 3. avgusta 1940 od 8 do 10. Pri tej priliki bodo pregledana tudi vsa druga motorna vozila, ki letos iz kakršnega koli razloga še niso bila pregledana odtodno odobrena za promet v letu 1940. Ker se sme obratovati samo s pregledanim vozilom, ki je opremljeno z evidenčno tablico za leto 1940, opozarja uprava policije event. zamudnike na posledice.

1 Popravni izpiti. S 1. avgustom se prično na II. drž. realni gimnaziji na Poljanski cesti novi učni tečaj za diake in diakinje gimnazij in meščanskih šol, ki imajo popravne izpite. Namenjeni so onim dijakom, ki doslej niso obiskovali teh tečajev bodisi zaradi bolezni ali katerega koli drugega vzroka. V teh tečajih se tudi nudi dijakom prilika, da ponovijo svo tvarino in se dobro pripravijo za izpite. Informacije in vpisovanje pri g. Bombaču, gmn. služitelju istotam.

1 Brivci in čevljarji. Med ljubljanskimi brivci je bilo veliko zanimanje, kako jih je davčna uprava kvalificirala glede njihovih letnih čistih dohodkov za leto 1939. V Ljubljani je po podatkih davčne uprave 64 brivcev, ki so zavezani plačevati neposredne davke, posebno pridobitno. Dva brivca sta med njimi tako odlično ocenjena, da so se jima mnogi muzali. Davčna oblast je njune letne dohodke najvišje ocenila, namreč na 15.500 din čistih v letu 1939. So pa tudi brivci, ki imajo prav malenkostne dohodke, tako so nekoga brivca ocenili, da ima le 700 din čistih dohodkov letno. Vse brivce so na davkariji ocenili, da so imeli preteklo leto najmanj 544.150 din čistih dohodkov. Po davčnem seznamu ima Ljubljana 97 čevljarjev. Kako ljubljanski čevljarji žive, o tem so se napisale že čedne razprave, članki in zgodbe. Vendar so čevljarji glede dohodkov višje ocenjeni, kakor pa brivci. To posamezne osebe, ki jim je davčna oblast naprtila mnogo višje letne dohodke, kakor pa najboljšemu brivcu. Neke mu čevljarju je davčna oblast napisala, da je lani imel do 48.000 čistih dohodkov, drugemu je cenila dohodke na 26.000 din, nekaterim pa samo na 2.500 odtodno 3.000 din letno. Vsem 97 čevljarjem je davkarija zapisala, da so lani imeli do 494.900 din čistih dohodkov, torej mnogo manj ko pa brivci.

1 Pri zaprtju motni v prehavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravno »Franz-Josef«² grenčice.

1 Celovško cesto zalivajo z asfalto. Ze nekaj dni zalivajo drobni tlak iz kock na Celovški cesti z asfalto. Delo gre hitro izpod rok in bo v kratkem velik del Celovške ceste zalit. S tem bo dobila najbolj prometna ljubljanska cesta prijetno površino, kar bodo posebej pozdravili z navdušenjem kolesarji pa tudi drugi vozniki.

jajo s tvrdkami za nabavo potrebnega gasilskega orodja.

m Dijaški fantovski odsek Maribor III. Danes zvečer ob šestih naj se ob vsakem vremenu zglasijo sledeči odsekovski tekmovalci: Babič, Deželak, Fatatov, Habjanič, Jaušovec, Smodiš, Lišernik, Zula. — Načelnik.

m Družinski blagoslov. V Sp. Voličini v župniji Sv. Rupert v Slov. goricah živita zakonca Ferdinand in Terezija Kramberger. Terezija je do sedaj rodila že 15 otrok, 3 v prvem zakonu, 12 v drugem zakonu. Štirikrat je rodila dvojčke. Pet otrok je umrlo, 10 jih pa še živi. Razumljivo je, da viničar živi v veliki stiski. Zato prosi dobra srca za pomoč v kakršnikoli obliki. Darove sprejema tudi podružnica »Slovenca«² v Mariboru.

m Hrbtenico mu je zlomilo. 25 letni posestnik in voznik Rihard Smodej je k neki mariborski novi stavbi dovažal material. Tako je s svojim vozom pripeljal material tudi včeraj. V trenutku, ko je stal pod dvigalom, se je to spustilo in udarilo po Smodeju s tako silo, da mu je zlomilo hrbtenico. Ponesrečenca so takoj spravili v bolnišnico.

m Voz ujet med zapornicami. Na Jadranski cesti je v ponedeljek peljal 14 letni sin prevoznika Avgusta Kovačič dvovprežen voz čez železniško progo, četudi so signali oznanjali, da se bliza vlak in da se bosta zapornici vsak hip spustili. Komaj je mladi voznik prišel z vozom na progo, sta se obe zapornici spustili in voz je bil kar naenkrat ujet. V smrtni strahu — slišalo se je že ropotanje bližajoče se lokomotive — je fant udaril po konjih, ki so pritisnili ob zapornico ter jo prelomili z železno mrežo vred. Na ta način je rešil konje in voz.

m Zlato veržico in uro je izgubil dijak Silvo Hrast na poti skozi mestni park.

m Pesnica poplavlja. V nedeljo in ponedeljek so bili v gornjem in srednjem toku Pesnice siloviti nalivi ter je voda planila čez bregove. Preplavila je obširne travnike in njive ter povzročila občutno škodo. V nedeljo je nekatere kraje v Pesniški dolini hudo opustošila tudi toča.

m Tovarna J. Hutter je še bolj omejila obrat. Tekstilna tovarna J. Hutter in drug v Mariboru je morala spet omejiti obratovanje. Oddelek za hlače, ki je dosedaj obratoval normalno, dela sedaj samo tri dni na teden. Tudi ostali oddelki obratujejo omejeno, ker nima tovarna več surovin. Kakor se sliši, bo podjetje tudi omejilo število delavstva.

m Pes obgrizel šest oseb. Barbarski orožniki poročajo o psu, čigar lastnik je neznan, ki je v okolici Dupleke obgrizel šest oseb. Psi niso še ujeli in tudi ne vedo, ali je pes stekel. Po njegovem obnašanju bi bilo soditi, da je. Vse obgriznjene osebe se zdravijo v mariborski bolnišnici.

c Umrla je ga. Celestina Confidenti roj. Vihernik. Pogreb bo v četrtek, 1. avgusta ob pol petih popoldne iz hiše žalositi v Zavodni na okoliško pokopališče. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljenim nase iskreno sožalje!

c Namesto venca na grob pokojni Tei Čatrovi je darovala tvrdka Peter Majdič »Merkur«² 80 letnemu mestnemu revežu Vrečarju 200 din.

c Vse prijatelje, znanee in učence pokojnega svetnika Emilijana Lileka, ki imajo kakršne koli spomine o osebnem življenju, šolskem in javnem delu tega odličnega šolnika, zgodovinarja in domoljuba, prosim, da mi jih blagovolijo dati na razpolago zaradi sestave njegovega življenjepisa. Dragocen bi mi bil vsak predmet, ki je v kakršni koli, tudi najmanjši zvezi z njim. — Profesor I. Orožen, Celje.

c Legija koroških borecev, krajevna organizacija v Celju obvešča svoje članstvo, da bo v nedeljo 4. avgusta ob 9 popoldne na vojnem okrožju v Celju prisega članov prič. Vsak član mora imeti zaprigo dveh prič, ako hoče prejeti spominsko kolajno na rdečem traku. Zaradi tega vabimo k prisegi vse člane, ki te prisage še nimajo, četudi so svoječasnno razne prepise dokumentov že priložili prijavi za spominsko kolajno. Članstvo naj drug drugega o tem obvesti.

c Lepa nedelja v Pernovem. Prihodno nedeljo — 4. avgusta — bodo v Pernovem v Veliki Pirešici obhajali god podružničnega patrona svetega Ožbalda. K prisrčni in lepi slovesnosti na prijaznem gričku vabimo vse domačine in prijatelje iz sosednjih župnij!

c Zaradi preložitve glavnega voda na novi most v Skofji vasi bo vodovod danes od 22 do četrtka do pol 8 zaprt. V višjih delih mesta verjetno jutri v četrtek tudi ob pol 8 še ne bo dovolj vode. Občinstvo se naproša, da se za ta čas oskrbi z vodo.

Celjske novice

c Savinjska podružnica alpinističnega kluba Skala ima drevi ob 8 v klubovi sobi sestanek z zanimivim predavanjem g. Janka Zagarja iz Sv. Jurija pri Celju o plezalnih turah iz Julijskih gor.

c Pretep v Zelezem. Preteklo nedeljo so se fantje iz Gorec sporekli v Zelezem v Veliki Pirešici z občinskim cestarjem in vojnim invalidom Mirnikom Martinom. V pretepu je Mirnika Martina eden izmed fantov udaril s kolom tako nesrečno po glavi, da mu je prebil lobanjo. Mirnika so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer še vedno leži v nezvesti.

c Zopet en vlomilec na varnem. Celjska policija je aretirala 29 letnega priložnostnega delavca Alojza G., svojega starega znanca, ki je bil že večkrat predkaznovan zaradi raznih tatvin. Po predmetih, ki so jih našli pri njem, so ugotovili, da je vlomil pred dnevi v shrambo nekega hišnega posestnika v celjski okolici, odkoder je odnesel več raznovrstnih dobrot in torbico za kasi-ranje.

c Steklenice s pivom je razneslo. V pivovarni v Laškem je 18 letni delavec Cepuš Avgust mašil steklenice. Eno steklenico je pri mašenju razneslo in Cepušu je prerezalo desno roko nad zapestjem.

c Nesreča pri nalaganju hlovd. V Planici pri Sevnici je 50 letni delavec Jazbinšek Franc nalagal les na avtomobil. Po nesreči mu je hlovd padel na levo roko in mu jo zlomil nad zapestjem.

c Obsojen pretepač. Na okrožnem sodišču v Celju je bila včeraj razprava proti 31 letnemu delavcu iz Sp. Kostrivnice Bratuša Janezu. Bratuša je bil obsojen, da je 2. junija udaril Furmana Jurija s kolom in s planko s tako silo po glavi, da mu je prekal lobanjo in je Furman za posledica umrl v celjski bolnišnici. Bratuša je bil obsojen na 2 leti robije in 2 leti izgube častnih državl-janskih pravic.

Nemški vojak sredi Pariza daje informacije francoskim beguncem, ki se vračajo v mesto.

KULTURNI OBZORNIK

Georges Bernanos: Dnevnik vaškega župnika

Izdala založba Hram v Ljubljani. — Prevedel Jakob Solar.

Med sodobnimi francoskimi katoliškimi pisatelji se poleg Jammesa posebno odlikuje Georges Bernanos. Ta pisatelj je sicer šele pred nekaj leti stopil med francoske pisatelje, vendar so bila že takoj njegova prva dela na izredno visoki literarno umetniški višini. Toda najvišji vrh je dosegel leta 1936. z romanom Dnevnik vaškega župnika. To njegovo najbolje delo je bilo istega leta že nagrajeno z nagrado Francoske akademije in je potemtakem povsem pravilno, da smo že po nekaj letih dobili tudi v slovenskem prevodu.

Dnevnik vaškega župnika je roman toda ne roman, ki bi se odlikoval po obširnem epskem popisu zunanjih dogodkov, epizod in življenjskih tabul, marveč je delo, ki je vse bolj podobno takemu romanu velikega ruskega pisatelja Dostojevskega. Vendar pa se tudi od Dostojevskega romanov močno razlikuje. Medtem ko je Dostojevski v kakem Razkolniku napisal predvsem globoko psihološko karekterno študijo na umetniški način, je pa Bernanos pokazal dušo vaškega župnika vse bolj logično analitično.

Naš župnik v Bernanosovem romanu je župnik v zakotni francoski fari. Mlad je in preprost, rekel bi demokrati duhovnik, ki pa se čuti poklicanega, da z vso svojo mladostno navdušenostjo nastopi v boj proti zlobi na svetu. Boj med dobroto in zlobo je tudi sicer v drugih delih Georgesa Bernanosa nekaj bistvenega. Tako je naš, sicer neznan župnik v podeželju, pravi junak, ne morda junak v smislu romantike, da bi pisatelj obširno popisoval njegove boje in pohode, marveč bolj v stilu realizma, naravnost v stilu sodobne stvarnosti, točneje: duševne stvarnosti, ker preganja zlo, ki se je kakor koli zalezo v tega ali onega njegovega župljana. Naš vaški župnik ima to posebno lastnost in ta poseben dar, da takoj zasluži zlo v človeku. In takoj tudi začne svoje dušnopastirsko delo, ki obstoji predvsem v tem, da pridobiva duše za Boga, pa ne morda na kak strahovalen način, marveč s tem, da dušo tistega zlobnega človeka naravnost secira, na anatomski način razčleni zgolj s tem namenom, da bi zlomil zlo v duši svojega župljana. Na ta način pripravi svojo žrtev k spreobrnjenju, pokori, k dobremu in jo pridobi za Boga, preden se loči s tega sveta.

Tako v pričujočem romanu prav za prav ni nobene zunanje vsebine, nobenih zgodb, ki bi jih bilo mogoče dalje pripovedovati, marveč je ves roman posvečen misli o rešitvi človeške duše za Boga. In to delo opravlja naš župnik, ki ni skoraj nič podoben drugim duhovnikom, marveč je naravnost poseben, original med njimi, pa zopet ne morda original po neki upornosti in samostojnosti, kot njegov sosed župnik iz Torcya, ampak poseben v tem da je svetnik po duši, po telesu pa mučenik — kajti boluje za rakom na želodcu. Ob koncu romana za to boleznijo tudi umre. Prav zato naš župnik v svojem, čeprav kratkem življenju, strašno trpi. Toda kdo bi mogel razložiti, ali je večje njegovo trpljenje zaradi telesne bolezni ali pa njegovo duševno trpljenje, njegova duševna bolečina v boju zoper zlobo v človeku? Njegovo duševno trpljenje ni namreč nič manjše kakor, kadar doživlja globoke osebne duševne boje in dvome, kakor takrat, kadar v svoji trpeli, mehki in zmerom dvomeči duši spozna, da morda v tem ali onem primeru z grešnikom ni prav ravnal.

Tako je naš župnik kljub temu, da ni doživel pomembnih zunanjih dogodkov in dejanj, vendarle velik junak v pravem pomenu besede, trpin in mučenik, mučeniška je tudi njegova smrt. Njegov pojav je izreden, velik in tragičen, a kljub temu potreben in koristen za mnoge v njegovi fari, zlasti pa za grobovsko družino, za sobrate in tudi za laične izobražence.

Bernanos pa ni velik samo v slikanju tragičnega junaka, župnika samega, marveč je velik tudi

v svojih mislih in idejah, ki jih je razpredel po dnevniku vaškega župnika. Da poudarimo samo nekatere.

Tako so zanimivi razgovori, ki jih ima naš župnik iz Torcya o različno razumevanem duhovniškem poklicu. Medtem ko naš župnik zagovarja duhovniško demokratičnost in neprestano delo, pa govori župnik iz Torcya prav nasprotno: »Vprašujem se, kaj se dandanašnji pretaka po žilah vam mladim duhovnikom. V mojem času so vzgajali cerkvene moše — nikar ne mršite obrvi, sicer me še naprosite, da vas oklofutam — da, cerkvene moše, razumite besedo, kakor hočete, župniške voditelje, gospodarje, skratka moše, ki znajo vladati. Pa so vam obvladovali kraj ti moše, da so le pomigali z brado. O vem, kaj mi boste rekli: dobro so jedli, prav tako pili in tudi kvart niso zaničevali. Priznam! Če se zares lotiš dela, ga opraviš hitro in dobro, pa ti ostane časa za zabavo, tako je za vse prav. Sedaj nam pa semenišča pošiljajo ministrantke, beračke, domišljajo si, da delajo več kakor kdor koli, ker nobeni stvari ne pridejo do konca. In namesto, da bi zapovedovali, se ti to cmeri.«

Razpravlja tudi o vprašanju, ali naj v cerkvi bolj vlada razum ali srce. Jasno se izreka za vseleđa duha Franciška Asiškega, ko pravi: »Če bo kdo poslušal nas, bi le prevečkrat mislil, da ožanjamo Boga spiritualistov, najvišje bitje, ne vem kaj, golovo pa nič takega, da bi bilo podobno tistemu Gospodu, ki smo se ga učili spoznavati kot čudežnega živega prijatelja, ki trpi ob naših težavah, se razvema ob našem veselju, ki bo zraven ob naši smrtni uri in nas bo sprejel v svoje naročje, v svoje srce.«

Kako lepo govori naš župnik o pomenu farne skupnosti: »Davi sem iskreno molil za svojo faro, za svojo ubogo faro — svojo prvo in morda tudi zadnjo faro, zakaj želim bi tu umreti. Moja fara! Beseda, ki je ne moreš izpregovoriti brez ginjenosti, pakaj pravim, ne da bi zagorel in ljubezni! In vendar mi še to vzbudi le nejasen pojem. Vem, da resnično obstoji, da sva namenjena drug drugemu za vekoma, kakaj ona je živa celica neporušene cerkve in ne le neka narejena upravna ustanova. Hotel bi, da bi mi Bog odprl oči in ušesa, da bi mi dal gledati njen obraz, poslušati njen glas.«

Tudi mišljenje našega župnika o sodobni družbi je nad vse optimistično. Saj pravi: »Naj sodobna družba še tako taji svojega gospodarja, tudi ona je bila odrešena. Ni več dovolj, da upravlja nam vsem skupno dediščino, hočeš, nočeš, je tudi ona začela iskati božje kraljestvo kakor mi vsi. In to kraljestvo ni od tega sveta.«

Kakor je naš župnik sam reven, tako ljubi tudi siromake v svoji fari. Takole pravi o njih: »Jaz nimam rad svojih siromakov, kakor imajo stare Angležije rade svoje izgubljene mačke ali bike iz arene. Tako ljubijo bogataši. Jaz ljubim revščino z globoko, premišljeno, sveto ljubeznijo — enako z enakim — kakor zvesto in rodovito družico ženo.«

Tako bi lahko citirali iz romana še dolgo vrsto prelepih mest, kjer govori pisatelj o grehu in nebesih, o peklju (pisatelj pravi, da je na tem svetu peklo: »ne več ljubiti), o pohoti in blaznosti, o trgovcih in industrijskih, o zdravnikih, o krščanstvu, skratka o vsem, na kar naleti živ človek na svetu, bodisi v samem sebi ali pa v dotikih s človeško družbo.

Roman je napisal, kar že naslov sam pove, v obliki dnevnika, ki ga je pisal naš župnik. Pa še ta dnevnik je na mnogih mestih prečrtan ali pa raztrgan, kar vse je posledica velikih župniških razočaranj in bolečin v življenju. Solarjev prevod je odličen, le tu in tam je morda zaradi pretesne nastavitve na francoski izvirnik za slovenski jezik sestava stavkov nekoliko pretežka, če ne celo nejasna. Tudi pri korekturi bi bilo treba za tako odlično delo nekoliko več pazljivosti. F. J.

čeničenih sv. Roku, katerega praznik je takoj za Marijinim Vnebovzetjem, potem pa so priobčena še poročila Franciške mladine, Križarjev in Klaric, ter poročila iz misijonov in po svetu.

Umetnost št. 11 in 12. — Mesečnik za umetniško kulturo Umetnost je pravkar izšel kot zaključna dvojna številka letnika IV. Dvojno številko za julij in avgust so izdali jatelj izdali z očitnim namenom, da so v celoti objavili zelo zanimiv in izredno bogato ilustriran album v spomin pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Ta album — dvojna številka — je bila potrebna prav sedaj, ker smo ob odkritju in postavitvi spomenika našemu velikemu kralju Zedinitelju, torej ob dogodku, ki je eden izmed najpomembnejših dogodkov v zadnjem času ne samo pri nas v Sloveniji in v beli Ljubljani, marveč za vso državo. Prav tako je tudi spomenik sam, kar nam izredno lepo in prepričevalno kažejo slike pričujočega albuma Umetnost, eden najmočnejših likovnih monumentov v vsej državi. Slike nam namreč omogočajo, da do podrobnosti moremo spoznati ne samo spomenik kot tak, ampak tudi njegovo nastajanje in vse njegove detaje. Kako lepo opravlja ta mesečnik svojo nalogo med Slovenci, je najlepše razvidno iz statistike, ki je objavljena prav v pričujoči dvojni številki. V preteklem letu je bilo namreč v Umetnosti objavljeno: 35 člankov in drugega drobne gradiva umetniške vsebine, 11 umetniških prilog, 247 podob od 74 domačih avtorjev in 88 podob od 63 tujih umetnikov in poleg tega še 26 fotografiranih posnetkov, skupno na 380 straneh 372 ilustracij izpod roke 137 avtorjev, torej rekord, kakor ga še ni dosegla slovenska kulturna revija. Novi letnik se bo začel s 1. septembrom 1940. Celotna naročnina znaša 130 din oziroma 100 din. Priporočamo!

Zdravniški Vestnik št. 6-7. Zadnja dvojna številka strokovnega glasila slovenskega zdravništva Zdravniški Vestnik prinaša tele strokovno pomembne članke: dr. Miloš Tasič razpravlja o oskrbovanju zastrupljenih ranjencev, dr. Slavko Prevec piše o togi zenici in Adievim skupku, dr. Boris Kunc piše doprinos k patogeni varikoznega ulkusa, dr. Slavko Rakovec objavlja članek o urogenitalni tuberkulozi, dr. Stane Lutman piše o transfuziji krvi v praksi, dr. Mihael Kalin razpravlja o psihiatrskem udejstevanju v kriminologiji; sledi večališče za naše strokovno besedje in izrazje, vprašanja in odgovori, v rubriki iz zdravniškega slovstva so ocenjene najzanimivejše novije zdravniške knjige, v rubriki iz zdravniških društev pa so objavljene zlasti zanimive izjave in tehtne misli o razširitvi medicinske fakultete v Ljubljani. F. J.

Glasnik Presv. Srca Jezusovega, št. 8. — Avgustova številka Glasnika prinaša na uvodnem mestu zelo pomembni članek pod naslovom Dostojno življenje. Posvečen je predvsem govoru o dostojni obleki ženskega spola v teh poletnih dneh. Tako pravi pisec Viktor Kopatin D. J. o izrastkih novodobnega poganstva: »Najrazglednejši javni pečat novodob. poganstva je sodobna ženska noša: obleka se tesno oprije telesa ter poudarja njegove oblike. Tako odeto žensko muči po cestah in ulicah in celo na svetem kraju postene može in fante, ki ne vedo, kam bi pogledali, da bi v srcu ne grešili. Mar mora biti tudi krščansko žensko trnek in vaba satanova, s katero lovi in pogublja duše moških? Krščansko žensko se morda celo več ne zaveda, kako je tolikokrat tudi njih obleka po novem kroju preračunana na — pohotnost. Pa govori in piši, kakor hočeš, mnogo naših katoličank hoče biti za vsako ceno modernih ter kar slepo posnemajo dnevno modo, kakor bi bilo dovoljeno vse, kar počenja — večina!« — Zato kliče pisec katoličankam: »Vsaka čvrsto stoj, rekoč: Če se vse, jaz se ne uklonim modri, v kolikor draži pohoto! Vsem nam pa veli: »Oblasti, družine in organizacije naj ne mirujejo, dokler ne odpravijo slabih filmov, npravo kvarnih knjig in slik, skupnega kopanja in nesposobne noše, to je prekratkih in pretesnih kril in oblek! Članek se zaključuje z besedami: »Smemo biti moderni, pa ne v vsem, višji pravce kakor moda nam mora biti — krščanska dostojnost!« — Namenoma smo malo širše citirali najvažnejše odstavke iz omenjenega članka, ker smo kot katoliški list tudi nujno poklicani, da za zmago katoliških načel, v tem primeru krščanske dostojnosti, tudi mi v javnosti povzdignemo svoj glas, ki naj vsaj na naši katoliški strani med Slovenci in Slovenkami ne bo brez odmeva! — Dalje prinaša Glasnik besede za praznik Marijinega Vnebovzetja, govori o kraljevanju Srca Jezusovega v družinah, o vzvišenosti redovništva, o Družbi Jezusovi in Mariji, kot prilogo pa prinaša zanimivosti iz katoliških misijonov. Ob koncu so še druge zanimivosti in razgovori, dopisi ter razne podrobnosti. Uprava Glasnika Srca Jezusovega je v Ljubljani, Zrinjskega 9. List stane na leto samo 16 din. Priporočamo!

Cvetje z vrtov sv. Franciška št. 8. — Pričujoča številka franciškega glasila prinaša molitve za porcijunkulski odpustek, p. Hugo govori pod zaglavjem Krščanska družina o ženi in družini ter objavlja članek o Baragi kot apostolu treznosti, p. Anastaz piše o zemlji in Bogu, njenem Stvarniku, nadaljuje se povest o brodniku Joni. Končno sledijo dopisi nekaterih jubilejev in sv. maš, nekaj stvari je posve-

London spreminjajo v trdnjavo. — Slika, ki jo vidimo, je nemškega izvora in je bila poslana iz Londona brezžičnim potom. Kaže nam del White Halla, londonske vladne četrti, kjer so pred poslopjem britanske admiralitete postavili na cesti španske jezdece.

ŠPORT

Velike lahkoatletске tekme SDZ v Kamniku

Seničar Anica (Maribor, klas. gimn.) in Bačnik Marjan (Maribor, realna gimnazija) — prvaka SDZ v lahki atletiki

Ko je pred petimi leti stopila naša slov. kat. dijaška mladina iz katakomb, kjer se je morala leta in leta skrivati, tedaj je preko slovenskih mest, trgov, vasi in vseh poti mogočno zadonel njen glas: narodna mladina — to smo mi! S tem je stopila na plan tudi »Slovenska dijaška zveza« (SDZ), reprezentativna kulturna organizacija slovenske katoliške dijaške mladine, ki polna idealizma, z vero v Boga in samega sebe zre v bodočnost. Od takrat gre SDZ, podprta od slovenskih narodnih voditeljev, pod spretnim vodstvom neumornega predsednika inž. Tepeža iz leta v leto svojo zmagovalno pot navzgor, ne oziraje se na razna nasprotovanja in podtikanja z leve in desne.

Poleg raznih poletnih taborov, ki jih SDZ vsako leto prireja, je predvsem hvalevredno njeno zanimanje za športno udejstvovanje naše srednješolske mladine. ki ravno v dobi študija najbolj potrebuje zdravega športa. Ravno v teh dneh se je vrnil v Kamniku mlad deklet in fantov, članov SDZ, zbranih iz vseh krajev naše lepe domovine. Od vročih Dolenjske do mogočnih Julijskih vrhov, od sočnega Goriške pa tja do valovitega Prekmurja so prihiteli fantje in dekleta na tabor, da se med seboj spoznajo, da vidijo, koliko jih je in pristojujejo tekmar, za katere je že dolgo vladalo silno veliko zanimanje. Pesem in harmonika sta doneli ob tihih večernih urah ob šumenju bistriških slapov in prasketanju tobarnega ognja tja proti mogočnim vrhovom Savinjskih planin.

Tako je prišel 20. julij, dan prvega lahkoatletskega prvenstva deklet SDZ. Že v zgodnjih jutranjih urah so naše mlade atletinje hodile po igriščih in marškatere je pričakovala, da bo prvakinja. Posamezni krožki so že kar ljubosumno gledali druge, ker so pričakovali, da bo prvakinja med njimi. Ljubljanka se je vsekar pričakovala, da bodo imele prvakinjo, saj so na igrišče postavile največ atletin. Toda sreča je opoteča in navadno zmaga tisti, ki je najbolj skromen. V hudi konkurenci je s sijajnim elanom zmaga simpatična Anica Seničar (Maribor, klas. gimn.), ter si tako upravičeno priborila naslov: prvakinja SDZ v lahkoatletiki. Za njo ni bilo mnogo zastajali Tome Vikica in Marjanca Lavrenčiča, obe odlični atletinji. Posebne občudovanja je bila deležna prvakinja Anica, ki je pokazala izredno vztrajnost in borbenost, saj je nastopila v vseh disciplinah in se povsod krasno plasirala. Prav tako Tome in Lavrenčič. Med krožki je dosegel prvo mesto krožek Ljubljana II. državna, drugo mesto Maribor klasična, tretje pa Maribor realna.

Naslov prvakinje SDZ v plavanju si je priborila odlična tekmovalka Vera Fišer, ki je dosegla 29 točk. Med krožki pa je dosegel prvo mesto krožek Maribor klasična (40 točk), drugo Ljubljana-Licej (29 točk), tretje Ljubljana II. drž. (9 točk).

V odbojki je zmaga Ljubljana II. državna nad Mariborom. 24. julija so se začele prve velike tekme fantov SDZ v lahkoatletiki. Tukaj je bila borba za prva mesta še mnogo hujša, kajti nastopilo je rekordno število tekmovalcev, ki so sorazmerno s športnimi igrišči dosegli odlične rezultate. V vsaki disciplini je bilo ocenjenih prvih deset mest, navajamo pa samo prva tri mesta.

Tehnični rezultati:

Skok v daljino, 27 tekmovalcev: 1. Strupi (Lj. III. drž.) 587 cm; 2. Urbančič (Lj. učit.) 554 cm; 3. Bačnik (Brb. real.) 550 cm.

Troskok — 24 tekmovalcev: 1. Strupi 1177; 2. Kompare 1160; 3. Babič 1132. — Izven konkurence Kraner 1234.

Kopje — 20 tekmovalcev: 1. Remec (Lj. klas.) 44.70 m; 2. Urbančič 43.43; 3. Sisernik 37.70 m.

Met diska — 20 tekmovalcev: 1. Urbančič 36.55 m; 2. Strupi 33.56 m; 3. Kompare 33.15 m.

Met krogle — 18 tekmovalcev: 1. Kuk 13.21 m; 2. Sisernik 12.13 m; 3. Bačnik 12.10 m.

Seničar Anica Bačnik Marjan

Maribor, klas. gimnazija Maribor, real. gimnazija

prvaka SDZ v lahki atletiki za leto 1940

Met granate — 28 tekmovalcev: 1. Remec 59.85 m; 2. Urbančič 51.80; 3. Sutej (Novo mesto) 51.30 m.

Tek 100 m — 24 tekmovalcev: 1. Bačnik 11.9; 2. Babič 12.3; 3. Strupi 12.3.

Tek 400 m — 14 tekmovalcev: 1. Bačnik 61; 2. Klasinec 65; 3. Kukavica (Lj. klas.) 65.

Tek 800 m — 12 tekmovalcev: 1. Klasinec 2:33.8; 2. Kukavica (Lj. klas.) 2:34; 3. Faletoč 2:34.8.

Tek 1500 m — 7 tekmovalcev: 1. Kukavica 5:28; 2. Zupan 5:28.8; 3. Urbančič 5:29.

Po ilino ostrbi borbi je dosegel prvo mesto odlični lahkoatlet — Mariborčan Bačnik Marjan, ki je edini nastopil v vseh disciplinah in se povsod plasiral. Le nekaj točk za njim so: Strupi, Urbančič in Kuk, naši mladi, še mnogo obetajoči tekmovalci.

Končna mesta atletov so sledeča:

1. Bačnik 63 točk; 2. Strupi 60; 3. Urbančič 57; 4. Kuk 52; 5. Kompare 41; 6. Babič 40 točk; 7. Sisernik 39; 8. Miheličič 32; 9. Kukavica 27; 10. Klasinec 24 točk.

Krožki so se plasirali v sledečem redu:

1. Celje 96.5 točk; 2. Ljubljana klas. 91 točk; 3. Ljubljana učit. 89 točk; 4. Ljubljana III. drž. 72.5 točk; 5. Maribor realna 63 točk; 6. Maribor klas. 50 točk; 7. Maribor trgovaška 40 točk; 8. Kranj 28 točk; 9. Ljubljana I. drž. 24 točk; 10. Novo mesto 18 točk; 11. Maribor učit. 15 točk; 12. Murska Sobota 11 točk.

Poleg lahkoatletike so se tekmovalci pomerili še v plavanju in odbojki.

Plavanje:

50 m prsno — 9 tekmovalcev: 1. Poženel 41.4; 2. Rösman J. (Lj. klas.) 46; 3. Kukavica 47.2.

100 m prsno — 8 tekmovalcev: 1. Poženel 1:42.2; 2. Marovt I. 1:53.7; 3. Rösman J. 1:55.7.

50 m prostlo — 9 tekmovalcev: 1. Župnek 40.2; 2. Poženel 42.5; 3. Kukavica 43.6.

100 m prostlo — 6 tekmovalcev: 1. Poženel 1:48.9; 2. Kukavica 1:52.5; 3. Rösman Ur. 2:41.

Naslov prvaka SDZ v plavanju si je priboril Poženel, ki je dosegel 39 točk Sleda mu Kukavica (32 točk), Rösman J. (30 točk), Marovt I. (16), Rösman Ur. (15), Marovt II. (12), Župnek (10).

Krožki: 1. Ljubljana klas. 77 točk; 2. Ljubljana III. drž. 39 točk; 3. Maribor klas. 28 točk; 4. Celje 10 točk.

Sledila je še pokalna igra v odbojki. Moštva so postavili: Celje, Ljubljana klas., Kranj, Maribor klas. V dvoboju Celje: Ljubljana je zmaga Ljubljana klas. s 15:8 in 15:5. Med Mariborom klas. in Kranjem je zmaga Kranj s 2:15, 15:12, 15:6. Med Ljubljano klas. in Kranjem je zmaga Kranj s 15:9 in 15:8. V pokalni borbi je torej zmaga Kranj in si osvojil pokal.

V medmestnih tekmah je zmaga Maribor nad Celjem s 15:2 in 15:0, nad Kranjem pa s 15:4 in 16:14. Vsekar je bila najboljša reprezentanca Maribora, ki je v odbojki skoraj nenadkriljiva.

H koncu še nekoliko opomb. Zmožnosti mladih atletov in atletin ni treba ocenjevati po rezultatih, ker so bili radi neprimernih športnih igrišč precej slabši; kajti za lahkoatletiko v Kamniku do sedaj sploh še ni bilo urejeno. Tako je na pr. pri teku meril krog samo 170 m in še tu so bili štirje pravokotni ovinki. Toda SDZ se tega ni ustrašila, ampak je smisel za atletiko ponesla tudi v te kraje ter s tem pokazala potrebo, da tudi Kamnik dobi moderno urejeno športno igrišče. Z veseljem je človek gledal mlada dekleta in fante, ki so ponovno dokazali, da tudi oni hočejo prineseti svoj obolus k dvigu slovenskega športa. Saj je napredek slovenske atletike predvsem odvisen od naših študentov in svežege dotoka zdrave kmečke mladine. Sploh pa so se nam pokazali mnogi mladi talenti; nekateri so komaj prvič nastopili in pokazali že zelo lepe rezultate. Priden in vesten trening bo posamezne pomanjkljivosti še odstranil. Kajti z vso to mladino lahko računamo, da bo pri ali slej prišla na univerzo, kjer bo gotovo glavna opora ASK-a (Akademskega športnega kluba), ki z gotovostjo računa na vas, dragi mladi prijatelji.

Zmagovalna krožka (Ljubljana II. drž. in Celje) dobila velike srebrne plakete, darila kamniškega župana g. Nandeta Novaka, Ančka Seničar in Marjan Bačnik kot prvaka SDZ pa krasna pokala, darila g. dr. Juvana, mariborskega župana in g. dr. Voršiča, celjskega župana. Zmagovalno moštvo odbojke pa dobi lep prehodni pokal. Prav tako bodo nagrajeni prvaki v plavanju in najboljši v posameznih disciplinah ter drugo, tretje in četrto plasirani lahkoatletci.

Končno moramo še pohvaliti kamniški FO, ki je v najkrajšem času pripravil prostore, da je do tekmam lahko prišlo.

Tekme sta z veliko poštrevnostjo in nepripranostjo vodila g. prof. Zupan in Kokot, oba velika prijatelja naše dijaške mladine.

J. Planinšič.

Dijaški tabor v Kamniku

Komaj se je končal tabor dijakinj v Kamniku, so začeli s vlakom in na kolesih prihajati v taborno mesto Kamnik — fantje. V sredo, 24. julija zvečer je prišla glavna skupina s vlakom iz Ljubljane, se na postaji uredila v sprevod in med petem domoljubnih pesmi odkorakala v mesto. Po zbornem pozdravu tabornemu mestu sredi glavnega trga je v imenu Kamničanov želel dijakom prijetno bivanje župan g. N. Novak. Kmalu nato se je dijaštvo razšlo na prenočišča, ki so bila v šolah in raznih dvoranah.

Zjutraj je bilo mesto že silno živahno. Fantje so hiteli od vseh strani k skupni sveti maši v župno cerkev, kjer jih je v nagovoru med mašo pozdravil prof. dr. Jaklič. Ko je bila maša končana, so se taborjani vsuli ogledovat Kamnik in se krepčati vsak na svoj kraj. Po kratkem ogledu mesta so višješolci okrog devetih napolnili dvorano Kamniškega doma, nižješolci pa so imeli zborovanje v dvorani gasilskega doma.

Pri višješolcih je po uvodnih besedah tov. Le-skovarja predaval g. ravnatelj, Rihter iz Maribora o naših velikih možeh — naših svetilnikih, za njim je govoril g. prof. dr. Fajdiga o veri. Nepopisno navdušenje pa se je polastilo zborovalcev, ko je stopil prednje zastopnik čeških dijakov, ki je v slovenščini in češčini pozdravil tabor v imenu čeških dijaških društev. Sledil je govor g. Smersuja o Jugoslaviji.

Okrog treh so se dijaki spet zbrali k popoldanskemu zborovanju, ki se je začelo s predavanjem dr. Pogačnika o Mohorjevi družbi. Popoldne je navdušeno pozdravljen pozdravil zborovalce zastopnik slovaških dijaških društev. Temu pozdravu je sledilo predavanje g. prof. Terčelja: »Ali more narod umreti?« Popoldansko zborovanje je bilo krajše, ker je čakalo zborovalce prijetno presenečenje. G. župan je namreč vse taborjane po zborovanju povabil na svoj vrt. Hitro je bil sestavljen sprevod s harmoniko na čelu in in odkorakali so v Nevlje. G. župan Novak je že pričakoval sprevod ob ognju, na katerem sta se pekla dva kozlička. Z burnim vzklíkanjem g. županu so se hoteli dijaki oddolžiti za njegovo prijaznost.

Zvečer ob 7 so imeli vsi udeleženci tabora litanije v lepi frančiškanski cerkvi, kjer so navdušeno prepevali svete pesmi ob spremljavi čudovitih orgel. Po večerji je bila dvorana Kamniškega doma spet polna. Fantje so se zbrali na tovariški večer. Najprej so posamezni poglavarji krožkov podali poročila o delovanju svojih krožkov v preteklem letu. Pri vseh, zlasti pa pri tistih, ki stoje na »mrtni straži«, je bilo opaziti veliko uspehov, zlasti v težki nalogi bujenja narodne zavesti. Ta večer je minil v prijetnem menjavanju kratkih nagovorov ter glasbenih in telovadnih točk.

Vpetek dopoldne je bil višek tabora. Zjutraj je prišel med dijakove prevz. g. škof dr. Gr. Rožman, ki je tudi daroval sveto mašo, med katero je večina navzočih prejela sveto obhajilo. Ko so se zborovalci ob desetih zbrali na Malem gradu k zadnjemu zborovanju, je predsednik SDZ tov. Tepež v daljšem nagovoru pozdravil prevz. g. škofa in mu obljubil, da bo slovensko katoliško dijaštvo vedno solidarno. Ob tej priliki je tudi izročil g. škofu duhovni dar slovenske dijaške mladine ob desetletnici njegove nadpastirske službe. Povedal je, da so bila vsa sveta obhajila, ki jih je on zjutraj podelil, darovana zanj. Ganjen se je nato g. škof zahvalil in dodal še nekaj bodrilnih

misli. Nato je univ. prof. dr. Gosar predaval o temi: »Dijakovo razmerje do družine in šole. Med njegovim predavanjem je prišel med zborovalce živahno pozdravljen g. ban dr. Natlačen. Po govoru dr. Gosarja je spregovoril g. ban in poudarjal, da mora vsak dijak predvsem študirati zato, da bo koristil skupnosti, ne pa le zato, da bi se mu dobro godilo. Zadnje predavanje je bilo o pripravi na novi čas. Pred razhodom je prišlo sporočilo, da se bodo ob 12 pripeljali v Kamnik mladi westfalski Slovenci. Navdušeno so se dijaki zbrali na glavnem trgu in z zastavami odkorakali na kolodvor sprejemati svoje mlade rojake. Na postaji se jim je pridružil še mnogo Kamničanov, ki so tudi nestrno pričakovali mlade westfalske Slovence.

Slovenski otroci z Westfalskega med slovenskimi dijaki

Ko je točno ob 12 ustavil vlak ob vzklíkanju dijakov, je najprej izstopila voditeljica mladih rojakov gđ. Azmanova. Takoj za njo se je vsulo kakih trideset dečkov Slovencev na peron. Zastave so se sklonile in dijaki so zapeli: Hej Slovenci! Med vzklíkanjem so se nato mladi Westfalci uvrstili v sprevod takoj za zastavami in odkorakali v mesto. Ob cestah stoječi Kamničani so jih navdušeno pozdravljali in vzklíkali mlademu rodu v tujini. Sprevod se je ustavil na glavnem trgu in se razvrstil v krog, v čigar sredini so bili mladi gostje. Potem so vsi zapeli državno himno in vsi so se razšli veselo razpoloženi.

Kmalu popoldne se je zvedelo, da se bodo mladi Westfalci skupno z vsemi taborjani SZD odpeljali

v Kamniško Bistrico. Res so bili ob dveh že zbrani pred Kamniškim domom, obdani ob Kamničanov in dijakov. Med prijetnim razgovorom in petjem narodnih pesmi so se odpeljali. V Kopeh so Westfalci izstopili, da prehodijo peš ostali del poti in si tako laže ogledajo lepote naše zemlje. Vodnik jih je peljal k naravnemu mostu čez Bistrico in doli k mrzlemu slapu. Neznansko začudeno so gledale njihove oči to divjino, razpenjeno vodo in temno lepoto tolmuna, kar so doslej poznali le iz pripovedovanja svoje gospodične. Pri koči v Kamniški Bistrici so polegali v travo in obdani s študenti so skupno zapeli celo vrsto slovenskih narodnih pesmi. Mnogi so se čudili, koliko pesmi znajo, pa jim je gđ. Azmanova s ponosom pojasnila, da znajo zapeti 69 slovenskih narodnih in 10 cerkvenih pesmi. Malo pred odhodom pa so bili povabljeni vsi na malinovec.

Zvečer so začele v Kamniku pokati petarde in švigati rakete v zrak. Kmalu se je uredil sprevod. Dijaki so imeli svoje zadnje veliko slavo na tem taboru: kres in baklado. Z menzeško godbo na čelu je krenila goreča reka proti Malemu gradu, kjer je zagorel kres. Ob kresu in v raznih barvah osvetljenih razvalinah gradu so se vrstili govori g. Novaka, dr. Zvoljka in dr. Zebota. Vmes so dijaki ob spremljavi godbe prepevali narodne in domoljubne pesmi. Kot zadnji govornik je povzel besedo glavni duhovni vodja SZD univ. prof. dr. Lamberi Ehrlich, ki je povabil vse navzoče, naj končajo ta tabor z molitvijo in prošnjo Bogu za naš narod. Nato je ves hrib molil častiljivi del rožnega venca in ga zaključil s himno »Povsod Boga«.

Zadnje jutro. V cerkvi so se taborjani poslovili od prijaznega mesta. dr. Ehrlich pa jim je v nagovoru med mašo dal zadnjo besedo na pot. Ob desetih je bil Kamnik videti že spet vsakdanji.

Admiral Byrd popisuje zemljo ob Južnem tečaju

Po njegovem mnenju je bila to nekoč tropična dežela

Admiral Byrd je pred kratkim v Santiagu de Chile podal častnikarjem daljšo izjavo o uspehih svojih dvanajstletnih raziskovanj zemlje ob Južnem tečaju. Admiral Byrd je dejal, da so ga njegova raziskavanja privedla do prepričanja, da je bila ledena Antarktika nekoč tropična dežela. Ali pa so tedaj na Antarktiki živeli ljudje ali ne, tega ni mogel ugotoviti.

»Ko sem leta 1928 prvič poletel v zemljo ob Južnem tečaju,« je nadaljeval Byrd, »sem ugotovil, da se ta dežela nahaja še v ledeni dobi, da pa led od leta do leta stalno izginja. Ledeni skorja je sicer na tečaju še 5000 čevljev debela, ob obali pa 1000 do 4000 čevljev, vendar se počasi taja. Našli smo dokaze, da je bila v pretekli dobi ledena skorja mnogo debelejša in zato se mi ne zdi izključeno, da bo Antarktika nekoč spet postala dežela, v kateri bodo mogli bivati ljudje, seveda če ne bo prej nastopila nova ledena doba. To pa je kajpada vprašanje milijonov let in za našo generacijo vsekakor ni aktualno. Mimogrede omenjam, da tudi podnebeje v Čileju in Argentini postaja zmerom milejšje; čilski pastirji so mi pripovedovali, da zdaj čilске gore niso več toliko zasnežene in pokrite z ledom,

kakor so bile še pred nekaj desetletji. V kolikor se led na zemlji ob Južnem tečaju topi, v toliko se tudi počasi dviga temperatura in utegne se zgoditi, da bo šeasoma postal toplejši tudi Humboldtov tok, ki zdaj prinaša hlad subtropskim predelom Čileja in Peruja.

V Palmerlandu, ki ga je angleški zemljepisec nazval Grahamland, čeprav ga je prvi odkril Palmer, smo našli zamrzo jezero, na katerem se je po naših cenitvah napravila ledena skorja šele pred 10 ali 20.000 leti. Večji kos ledu, ki so ga preiskali naši znanstveniki, je vseboval zamrzel živa bitja čudne oblike. Najbolj zanimivo pa je to, da so ta živa bitja spet oživila, ko se je kos ledu stalil. Pomisliti pa je treba, da vlada v Antarktiki takšen mrz, da si ga človek, ki ga ni še na lastni koži izkusil, težko predstavlja. Na enem mojih prejšnjih potovanj po Antarktiki je toplomer v moji mali vremenski hišici meril stalno 60 stopinj pod ničlo. V takšnem mrazu ne morejo živeti bacili in zato se člani mojih odprav niso nikdar prehladili ter tudi nikdar oboleli za hripjo, razen če je prispela ladja, s katero so prišli novodošleci, ki so prinesli sveže baeile. Član moje odprave je silno trpel za astmo in je v Ameriki zaradi tega zdrknil v težji na 125 funtov, toda v Antarktiki se je kmalu popravil in se zredil za 45 funtov. Šeasoma je izgubil tudi astmo ter povsem ozdravel. Zdaj živi v Združenih državah že šest let in v vsem tem času ni niti enkrat doživel napada astme. Ob Južnem tečaju je mnogo bolj mrzlo kakor ob Severnem, kajti zgoraj znaša povprečna temperatura komaj 30 stopinj pod ničlo. Ko sem bil pred leti na ozemlju Severnega tečaja, sem bival nekaj časa v neki eskimski vasi, ki je bila 1200 kilometrov oddaljena od tečaja. Tam sem videl poleti cveteti nekatere rože in tudi trava je zrasla precej visoko. V Antarktiki pa sploh ne najdeš rastline in edini živi prebivalec tega strahotnega kontinenta je cesarski pingvin, ki v šest mesecev trajajoči polarni noči polaga svoja jajca in jih vali. Poleti pa obiskujejo obale Antarktike kitji, morski psi in morski leopardi. Gotovo je, da žive v Antarktiki nemorju tudi ribe, vendar nismo ujeli nobene. Pač pa smo jih našli nekaj zamrzlih v ledu, nekaj pa v želodih ustreljenih pingvinov.

Antarktični mrz je vzrok, da je podnebeje ob zapadni obali Južne Amerike tako hladno in da spadata Patagonija in čilenska Arhipel k najbolj puščobnim krajem na svetu. Velikanska je razlika v temperaturi med tu omenjenimi predeli ter med predeli iste zemljepisne širine na severni polobli, kakor n. pr. Norveška in Aljaska.

Da je bila Antarktika nekoč tropična dežela, dokazuje med drugim tudi to, da smo ob priliki ene prejšnjih odprav našli tri okostja, glede katerih pa nismo mogli ugotoviti, kakšni vrsti živih bitij so pripadala. Našli so dalje tudi mnogo fosil-

nih listov in zaradi tega je prav mogoče, da bi našli pod ledom mnoge fosilije, če bi vrtali zadosti globoko. Na nekaterih mestih smo razstreljevali ledeno skorjo z dinamitom, nakar smo našli na plastih, v katerih se je tvoril lesni premog. Tudi na gorskih grebenih smo našli premog, ki pa je slabše kakovosti in dosega kvečjemu lignit. Našli smo ga v velikih zalozah, ki pa zaradi velikih daljav in ogromnih težav, ki bi nastale, če bi hoteli ta premog eksploatirati, danes ne pomenijo nobene vrednosti. Aktualna pa bi postala eksploatacija teh premogovnih zaloz tedaj, če bi bile zaloge premoga na zemlji enkrat izčrpane. Zaloge premoga leže v bližini naše baze pri Margaret Bayu. Poleg tega pa smo našli tudi dokaze, iz katerih se da nedvomno sklepati, da je Antarktida bogata tudi na bakru, srebru in svincu.

Med 22 panogami znanosti, ki so bila zastopane v naši ekspediciji, je bila tudi magnetologija, in sicer se je udeležilo odprave zastopstvo Carnegieve ustanove za magnetizem. Na štirih najboljših zemljepisnih Antarktidi je bil označen južni magnetiski pol na različnih mestih, mi pa smo ga ugotovili na čisto drugem kraju. Toda ne da pa se še reči, ali morda južni magnetiski pol spotuje okrog Južnega tečaja ali pa gre čisto svoja neurejena pota, kajti odprave imajo prereditokdaj priložnost ugotoviti njegovo lego.

Novih predelov, ki smo jih na zadnji ekspediciji našli, nismo še krstili. To je stvar Washingtona, kajti našo ekspedicijo je poslala vlada. Tudi nismo vzeli nobenih predelov v posest za Združeno državo, čeprav sem pri prejšnjih ekspedicijah označil okrog 500.000 kvadratnih kilometrov ozemlja za last Združenih držav, ne da bi naša vlada sploh podvela kakšne korake za prisvojitvev ozemlja. Vprašanje teritorialnih pravic v Antarktidi je že tako in tako silno zamotano in prepričan je že kar dovolj. Sicer pa je bila naša odprava znanstvena, ne politična in jaz sam sem zastopnikom drugih držav že dostikrat omenil, da pripada Antarktida znanosti. Kajti prepričan sem, da bo tam doli mogoče spoznati še marsikaj koristnega za splošen napredek človeštva.

Ptuj

Pogreb v soboto umrlega g. zlatomašnika Jakob Cinglaka v ponedeljek, dne 29. julija ob 10 dopoldne, je bil verna elika njegovega življenja. Čeravno ni bil kot vpoločenec veliko znan, se je vendar zbralo k njegovemu pogrebu, ki ga je vodil g. ptujski prost ob asistenci štirih duhovnikov, prav obilo vernikov in 41 duhovnikov-eobratov.

Kakor je bilo življenje zlatomašnika Jakob Cinglaka samo na sebi preprosto, a kljub temu zelo globoko in pristrčno, polno ljubezni do Boga in bližnjega, tako je bil tudi njegov pogreb neko posebnno združenje prostosti in pristrčnosti obenem.

G. prost I. Greif je na prižnici v mojstrsko izklesanem govoru orisal lepo in pošteno življenje duhovniško življenje blažega umrlega zlatomašnika. Njegov edni življenjski cilj je bil biti duhovnik in sicer cel in popoln duhovnik Kristusov. Dosegel ga je zaradi revnosti staršev le s težavo in pozno, po odsluženju vojaški službi. Deloval je na mnogih mestih. Kako so mu njegovi predstojniki zaupali, kaže dejstvo, da je bil 6 krat upravitelj župnij, medtem dvakrat velike vojniške župnije, kjer je deloval najdlje, namreč 28 let. Tam je tudi stopil v stalni pokoj, katerega je hotel preživeti s pripravo na smrt ob strani svojega najljubšega prijatelja dr. Ivana Zagaria. Zato mu je sledil v Ptuj. Ko se je ta nenadoma ločil od Ptuja, je ostal vkljub temu tam in pomagal v največjem oglašju z novim g. prostom po svojih močeh pri vsakdanjih cerkvenih opravilih, dokler ga ni bolezen pridelila na bolniško posteljo. Kakor vse druge zoprotnosti v življenju je prenašal tudi bolezen z največjo potrpežljivostjo in vdano-stjo v voljo božjo.

Vojniška župnija, kjer je deloval tako dolgo, mu je poslala kot zastopstvo tri vnete članice naših organizacij.

Na pokopališču je po opravljenih molitvah po naročilu Prevzvišenega spregovoril njegov prijatelj dr. Ivan Zagar, stolni kanonik iz Maribora in izrazil veliko žalost Prevzvišenega nad bridko izgubo zaradi smrti prebegačja zlatomašnika, ki je bil ves čas svojega življenja v vrstah najbolj gorečih duhovnikov, in prosi, naj bi verniki molili Boga, da bi obudil v srcih naših mladeničev mnogo dobrih mašniških poklicev. Zahvalil se je umrlemu tudi za vso dušnopastirsko skrb in ljubezen, ki jo je udeleževal rajnik skozi 28 let kot goreč dušni pastir v vojniški župniji, ki mu je prirala posebno k srcu. Saj so ekoraj vsi sedanji gospodarji in gospodinjice te župnije hodili k njemu v solo. — Govornika sta poudarjala posebno preprostost in revno življenje rajnika, ki je dobilo pravi sijaj in posvečenje, recimo vrednoteje šele po njegovi smrti. Živel je skromno, tiho, varčno samo z namenom, da je po smrti zapustil vse za sv. misijone, da bi po njegovem edelovanju prešli tudi poganski narodi luč vere Jezusove, za katerega je živel, trpel, deloval in umrl naš ljubi zlatomašnik Jakob Cinglak. — Bog mu bodi obilen plačnik! — Vsem udeležencem, posebej še zvestim Vojničankam Bog obilo povrnil

»On se ni imenoval de Barancy...«

»Oh, če bi vam smela povedati njegovo ime, to bi bili presenečeni! Toda čast ene najstarejših francoskih rodbin je zvezana s tem imenom, razumete, ene najstarejših in raje se pustim ubiti, kot iztrgati to ime.«

Rektor jo je hotel zavrniti, povedati ji odločno, da mu ni prav nič na tem, da bi ji ga iztrgal, vendar sploh ni prišel do besede. Zagnala se je in lažje bi bilo ustaviti mlino na veter v polnem zamahu, kot to prazno in zbe-gano govorjenje.

Predvsem mu je hotela dokazati, da je pripadala najvišji družbi in da je tudi njen podli zapeljivce bil nekaj takega, bogve kaj in da je ona končno žrtev nezasišane usode.

Koliko bi kdo od vsega tega verjel? Najbrž niti besedice, toliko je bilo skrivnosti in nedo-slednosti nakopanih v tem brezveznem govoru. Kljub temu je bilo pri vsem tem nekaj iskrene-ga, ganljivega — to je bila ljubezen matere in otroka. Vedno sta živel skupaj. Najela mu je domače učitelje in zdaj se je hotela ločiti od njega samo zato, ker se je prehitro pokaza-la njegova nadarjenost, ker so se mu odprle oči in proti tem očem pač ni treba biti tako previden.

»Najbolje storite,« je resno dejal pater, »da poskrbite, da ne bo ničesar neprimernega v va-ši hiši, da bo dom vreden otroka, ki v njem prebiva.«

»To je moja vedna skrb, prečastiti,« je od-govorila... »Ker Jakec odrasča, čutim, da po-stajam resnejša. Sicer bo pa nekega dne moj položaj urejen... Neka oseba me že dalj časa nagovarja... In do takrat sem hotela otroka oddaljiti, odstraniti ga iz mojega še neureje-nega življenja in mu omogočiti aristokratsko in krščansko vzgojo, da bo vreden imena, ki bi ga moral nositi... Pomislila sem, da bi nikjer ne bilo bolje zanj, kot tu; a vi ga odklanjate in obenem odvrčate mater od vseh njenih do-brih namenov...«

Alphonse Daudet:

Jakec

Prevedel Fišer Franc

»Poslušajte, dragi Duffieux,« je dejal su-perior, »peljite dečka malo na sprehod... Po-kažite mu cerkev, rastlinjake... Dolgčas mu je to mlademu gospodu...«

Jakec je mislil, da so si ta izgovor o spre-hodu le zato izmislili, da bi strašno slovo in lo-čitev bila čim krajša; njegov pogled je bil tako prestrašen in obupan, da ga je dobri menih ne-zno pomiril:

»Ne boj se, dragi Jakec... mamica ne poj-de nikamor... tukaj jo spet dobiš!«

Še se je otrok obotavljal.

»Pojdite, dragi!« je vzklínila gospa de Barancy s kraljevsko gesto.

Takoj je odšel brez besede, brez tožbe, kot bi se že bil vdal v usodo in se pripravil na vse žrtve.

Ko je odšel, je v sobi za trenutek ostalo tiho. Slišali so se na zamrznjenem pesku odda-ljujoči se koraki otroka in njegovega spremljevalca, prasketanje ognja, čivkanje vrabcev na vejah, klavirje, hrup prenapolnjenega po-slopja, ves življenjski tok velikega zavoda, ne-koliko oglušen zaradi zime in zaprtih oken.

Jakčeva ljubkost in samozatajevanje sta rektorja zelo ganili.

»Videti je, da vas ima zelo rad,« je dejal gospe.

»Oh! Kako bi me tudi ne imel?« je odv-rnila gospa de Barancy malo preveč melodra-matično. »Moj ubožček malo na svetu drugega ko svojo mamo!«

»Ah! Vdova ste?«

»Da, žalibog, gospod superior... Moj mož je umrl pred desetimi leti, istega leta, ko sva se poročila in v nad vse žalostnih okoliščinah.

2

Ah, prečastiti, romanopisci iščejo tako daleč dogodkov za svoje junakinje in niti ne slutijo, da more navadno življenje biti zanimivejše od deseti hromanov. Vzemimo kot dokaz samo mo-je življenje. Takole je bilo: Gospod grof de Barancy je pripadal, kar lahko spoznate že po imenu, eni najstarejših rodbin iz Touraine...«

Slabo je naletela. Oče O. je bil rojen v Am-boise in je do kraja poznal vso gospodo te dežele. Takoj se mu je vzbudilo nezaupanje do grofa de Barancy in ničesar ni verjel o njem, kot prej ni verjel o general-majorju Peam-bocku in Singaporskem princu. Vendar tega ni pokazal in je takozvano konteso samo ljubez-nivo prekinil:

»Ali ne mislite, gospa — vsaj moje mnenje je tako — da bi bilo preveč kruto, dati od sebe otroka, ki se je na vas navezal? Zelo mlad je še. Ali bi sploh prenesel tako težko ločitev?«

»Motite se, gospod,« je odgovorila naivno.

»Jakec je zelo odporen dečko. Nikdar ni bil bolan. Malo bled je seveda, a temu je vzrok pariški zrak, ki ga ni navajen.«

Pater je bil nekoliko nejevoljen, ker ni razumela njegovega namigavanja in je zato dejal odločneje:

»Sicer so pa trenutno naše spalnice prena-polnjene... Šolsko leto se je že zdavnaj za-čelo... Morali smo že nekatere učence odklo-niti do prihodnjega leta. Moram vam priporo-čiti, da počakate do takrat. Poskusili bomo, ob-ljubiti pa seveda ne morem ničesar.«

Razumela je.

Pobledela je in rekla: »Torej odklanjate mojega sina? In niti ne poveste zakaj?«

»Gospa,« je odvrnil pater, »iskreno sem

lepo,« je nadaljeval, ko je ogorčeno nekaj pro-testirala, »ne pripovedujte mi več ničesar. Ni-mam pravice, da bi vas spraševal, niti, da bi vam kaj očital. Obžalujem, če sem vam s tem napravil stitnosti, a verjemite, da je meni od-klonitev prav tako neljuba, kot vam.«

Medtem, ko je pater govoril, so se na obra-zu gospe Baramy menjavali žalost, ogorčenost in obup. A početka se je hotela obvladati, dr-žala je glavo pokonci in ohraniti videz visoke dame. Toda dobrohotne rektorjeve besede so tako presunile to otroško dušo, da je bil na mah tu jok, solze, priznanja, obupani in siloviti iz-bruhi.

No, saj je končno razumljivo. Nesrečna je bila. Kdo ve, koliko je že pretrpela za tega otroka...

Da, seveda! Ubogo malo bitje nima imena, nima očeta; ali naj radi tega trpi on, ali naj bo on odgovoren za napake svojih staršev?

»Ah, prečastiti, prečastiti, lepo vas prosim...«

Med govorjenjem se je za trenutek spoza-bila — to bi bilo v manj resnih okoliščinah ma-lo smešno — prišla je namreč patra za roko, za belo in mehko škofovsko roko, kar ga je spravilo malo v zadrego in jo je skušal vljudo no vsvooboditi.

»Pomirite se, draga gospa...« je dejal. Ta-ka prepadenost in jok sta ga prestrašili. Jo-kala je namreč pred njim kot otrok, ihtela in se dušila, ta naivna neboljenka nekoliko prostače narave.

Ubogi mož si je mislil: Kaj bo z mano, če tej gospe postane slabo?

A besede, s katerimi jo je skušal pomiriti, so jo le še bolj razvneli.

Hotela se je opravičevati, razlagati in pri-povedovati o svojem življenju in superior je hočeš nočeš moral slediti tej nerazumljivi raz-trgani, hlastni in neskončni deklamaciji. Bila je čisto iz sebe, izgubljala vsak čas osnovno misel, ne da bi se preveč pobrigala, kako se bo izmotala.

Objava Jadransko-Podunavske banke v Beogradu

Jadransko-Podunavska banka v Beogradu javlja, da izplačuje v gotovini svojim stariim vlagateljem na osnovi čl. 20. uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov po X. razporedu za drugo polletje 1940, kakor sledi:

1. v celoti stare vloge na knjižicah in tekočih računih, ki po stanju 31. decembra 1935 ne presegajo vsote 20.000 din;

2. daljnih 10% na knjižice in vloge v tekočih računih, ki znašajo po stanju 31. decembra 1935 od 20.001 din do 60.000 din in obresti za prvo polletje 1940 (do sedaj je že izplačano 20%);

3. 5% na knjižice in vloge v tekočih računih, ki znašajo po stanju 31. decembra 1935 60.001 din do 100.000 din in obresti za prvo polletje 1940;

4. vsem ostalim vlagateljem obresti za prvo polletje 1940.

Izplačuje se pri blagajni bančne centrale v Beogradu in njene podružnice v Kotoru.

Zneski po tem razporedu, ki bi jih vlagatelji in upniki ne dvignili, se prenesejo na račun novih obveznosti banke, za katere ne velja odlaganje plačil, se obrestujejo in so vlagateljem in upnikom vsak čas na razpolago.

Jadransko-Podunavska banka
v Beogradu.

„SLOVENEČ“

na 10 straneh,
je največji, naj-
boljši in najbolj
razširjeni slo-
venski dnevnik!

Privilegovano a. d. za silose

oddelek za gradbo žitnih skladišč

poziva vse izdelovalce lesenega materiala, dobavitelje železnine in podjetnike, ki se zanimajo za oddajo gradbenega materiala, odnosno za gradnjo žitnih skladišč, ki se bodo gradila po vsej državi na račun kmetijskega ministrstva: Ravnateljstvo za proučevanje in organizacijo kmetijstva v svrhu prehrane, da se javijo osebno (Beograd, Knežje Ljubice br. 6/III. vsakega delavnega dne od 11-12) ali pisмено na isti naslov. Podjetniki in izdelovalci materiala, ki žele dati ponudbe, naj pošljejo takoj po Poštni hranilnici na čekovni račun št. 60640 75 din za stroške za izdelavo elaborata: — V Dravski banovini se bodo gradila žitna skladišča v naslednjih mestih: Kočevje, Novo mesto, Krško, Brežice, Celje in Smarje pri Jelšah.

Zahvala

Vsem, ki so našega dobrega očeta, gospoda

Andreja Urana

spremili na njegovi zadnji poti, osebno ali pisмено izrazili sožalje, našemu očetu v bolezni ali po smrti storili dobro delo, zanj molili, iskren: Bog plačaj! — Posebno se zahvaljujemo preč. gospodom lazarištom kot najskrbnejšim dušebrižnikom, če. sestram usmiljenkam v Zavetišču sv. Jožefa v Ljubljani za požrtvovalno nego v bolezni, prav tako pa tudi železniškemu in finančnemu uradništvu za izraze sožalja in spremstvo pri pogrebu.

V Ljubljani, dne 31. julija 1940.

Zalujoči.

Potrtega srca javljamo, da nas je za vedno zapustila po kratki, mučni bolezni naša nadvse ljubljena hčerka

NADICA

K večnemu počitku jo položimo dne 31. julija 1940 ob petih popoldne na pokopališču v Murski Soboti.

Murska Sobotica, dne 30. julija 1940.

Neutolažljivi starši
Anuška in Joža Samec,
Branko, brat,
Terezija in Janez Šavel, babica in ded
ter Ilonka, teta.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; šenitovanjaki oglaš 1 din. Debele tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši snesek za mali oglaš 15 din. - Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. - Pri oglaših reklamnega značaja se računajo enokolijska, 3 mm visoka, belina vrhila po 1 din. - Za planene odgovore glede malih oglasov treba priložiti snemko.

Službe iščejo

Šofer, mlad, trezen

in zanesljiv, želi premeniti službo k osebnemu ali tovarnemu avtomobilu. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Siguren vozač« št. 11185. (b)

Mlad zakonski par

brez otrok, išče službo kravarja ali oskrbnika. Vajena vseh opravil. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Zmožna« št. 10957.

Absolventka

meščanske šole in trgov. tečaja, prosi za primerno namestitev v trgovini ali pisarni. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10958.

Uradnica

z večletno prakso, vešča pisarniških del in knjigovodstva, prosi zaposlitve. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Nujno S. O. S.« št. 10921.

Restavracijska kuharica

želi mesto v Celju ali v bližini. Gre tudi v boljše gostilno, tudi kot gospodinjo. Ponudbe poslati na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Zmožna« št. 11034. (a)

Vajenci

Učenca

stanujočega v Ljubljani, sprejem. Manufakturna trgovina Starin & Kessler, Pogačarjev trg 3. (v)

15 letno dekle

z malo maturo, se želi izučiti v trgovini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10953.

14 letni fant

z odličnim šolskim spričevalom, prošim in posten, se želi izučiti v trgovini z mešanim blagom. Črno-logar Anton, Bled.

Službo dodeli

Prvovrstnega politirja

iščemo. Stalna služba. E. Zelenka, pohištvo, Maribor, Ulica X. oktobra 5.

Drogeriste, drogeristinja

samo prvovrstne moči — sprejme drogerija Gregorič, Ljubljana. Ponudbe izključno le pismente. (b)

Mesarskega pomočnika

resnega, za vodstvo blagajne in drugo, sprejme takoj mesar Maki Ambrož, Komenda. (b)

Za vilo na deželi

v bližini Ljubljane, sprejem za hišnika zakonski par, ki se razume na nego vrta. Upokojenec ima prednost. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Veliki vrt« št. 10913.

Krepkega fanta

16 do 19 let starega, iz Ljubljane ali okolice, ki ima kolo, sprejem. Potrebna kavcija vsaj 2000 din v gotovini ali knjižicah. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zdrav« št. 11188. (b)

Sprejemmo

večje število

opekarniških delavcev

(kurjačev, pečarjev, delavcev pri strojih in drugih). Takojšnje ponudbe ali priprave na Zdravžene opekarnice d. d. v Ljubljani, Miklošičeva 15.

Kupimo

Dobro železno blagajno

kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Blagajna« št. 11194. (k)

Srebro, drage kamne

in vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah Jos. Eberle, Ljubljana Tyrševa 2 (galača hotela »Slon«)

Prodamo

50

različnih modelov dvokoles

SI LOMO BREZOVČEVO OLEJATE

ODI

IGN.VOK

LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

TELEFON STEV. 25-73

Razno

Foto-amaterjem

razvija, kopira in povečava

Foto-atelje Mancini

Ljubljana-Viž.

Gumblince, gumbce, plise,

monograme, entel, ašur

fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Francišanska ulica

nasproti hotela Union

Vezanje perila, krasna

predtiskana žen. roč. dela

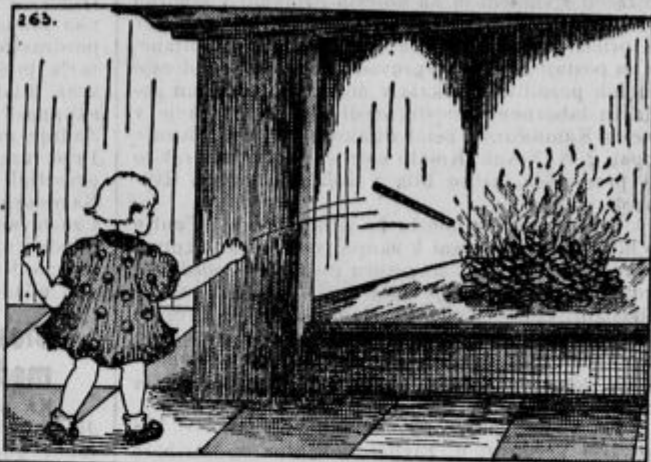
Ženitbe

Mlad kmečki fant

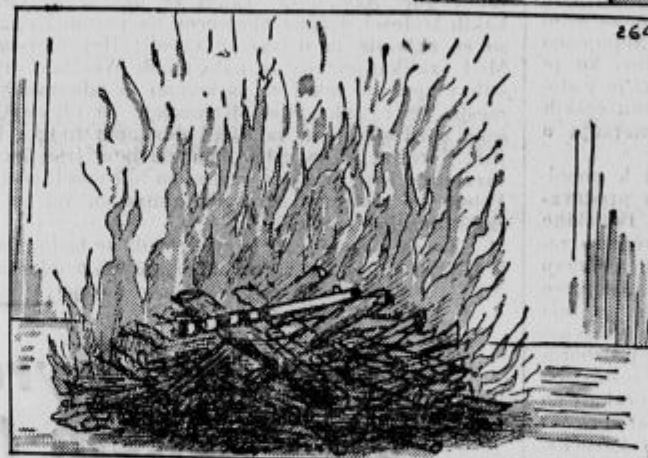
želi poročiti trgovsko izobraženo gospodično, ki ima hišo ali gostilno z obrtjo in denarno vsoto 180.000 din. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Resnost« št. 10957.

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(263) Ozrla se je še enkrat po kuhinji in se domislila nekaj dobrega: čarovnično čarobno palico, ki je ležala tam, je vzela in jo vrgla v ogenj, ki je še gorel.

(264) Visoko je zažgorel plamen in dim najrazličnejših barv se je dvigal iz njega. Težak vzduh je napolnil kuhinjo, tako da je Peterček začel kašljati.

Posrestva

Donosno hišo

ugodno prodam v predmestju. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11213.

Stavbna parcela

680 kv. m ob Linhartovi cesti ugodno naprodaj. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11187. (p)

Hišo v Celju

(parcela 1050 m²) tudi polovico, prodam. Ponudbe na podruž. »Slovenca« v Celju pod »Savinja«. (p)

Proda odn. zamenja se

za primeren objekt v Ljubljani moderna, komfortno zidana vila z velikim vrtom pod Smarno goro. Ponudbe na pisarno dr. A. Smoleta, Ljubljana, Dalmatinova 5.

Parcele

prodam v centru št. Vič, ob drž. cesti in tramvaju, v Vižmarjih, pod klancem, poleg škofijskih zavodov sv. Stanislava. - Zelo ugodna lega za trgovino, obrt, vile vikend in male hišice. Vižmarje št. 78, nasproti mizarske zadruge.

Stanovanja

ISČEJO:

Dvosobno stanovanje s kabinetom išče stranka štirih oseb. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 11189.

SOBE

ODDAJO:

V opremljeno sobo sprejem gospoda, mesečno 90 din. Pobreška cesta 46, Maribor, vrata št. 2. (s)

Lipski jesenski sejem 1940

od 25. do 29. avgusta

60 % popusta na nemških železnih, znatni popusti v drugih državah.

Za nemški vizum, ki se daje brezplačno, je vložiti prijave najpozneje do 8. avgusta pri pristojnem častnem zastopniku sejskega urada i. s.

Za Ljubljano: Ing. G. Tönnies, Tyrševa 33. Tel. 27-62
Za Maribor: Jos. Bezjak, Gosposka ul. 25. Tel. 20-97

„SLOVENEČ“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Lokale za pisarno

skladišče in delavnico išče elektrotehnično podjetje v Ljubljani. Ponudbe pod »Prvi november« na upravo »Slovenca«.

Umrli nam je naš dobri in ljubljani soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

Angel Gruden

orožniški narednik v pokoju

previden s tolažili svete vere.

Na zadnji poti ga spremimo v sredo, 31. julija 1940 ob treh popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče.

Brezovica, dne 30. julija 1940.

Zalujoči: Amalija, soproga; Mica, hči; Janko, sin, in ostalo sorodstvo.

Zapustila nas je za vedno naša ljuba, skrbna mamica, gospa

Celestina Confidenti

roj. Vihernik

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, dne 1. avgusta ob 16.30 iz hiše žalosti v Zavodni na okoliško pokopališče.

Celje, dne 30. julija 1940.

Zalujoče rodbine:

Confidenti, Meglič, Dr. Hrašovec, Detiček, Ivec.

LJUBLJANA

Kako smo preuredili Zvezdo

Najprej moramo opozoriti, da je Zvezda sedaj urejena samo začasno, ker jo bo treba šele jeseni prirediti pomlajevati in obnavljati. Ostareli kostanji se bodo morali s časom umakniti mladim platanam, lipam ali drugemu drevju, da bo Zvezda še bolj slikovita in prijetna. Predvsem je bilo pa treba v Zvezdi napraviti prostor za spomenik kralju Aleksandru I. in okolico spomenika pripraviti za slovesno odkritje. Ljubljanski meščani so bili prav zadovoljni, ker ureditev Zvezde ni zavlekla odkritja spomenika, saj so bila vsa dela končana že 13. julija. Če bi pa slavnost ne bila že mnogo prej odložena, bi bila Zvezda za odkritje pripravljena tudi že na Vidov dan, torej že tedaj, ko še podstavek spomenika ni bil gotov. Tako so tudi utihnili zelo priljubljeni občutki, da mestna občina Ljubljanska dela zavlačuje namenoma.

Sicer pa delo Zvezde ni bilo majhno delo, saj je bilo treba urediti 10800 kv. metrov njene ploščine. Njene stranice niso enake, vendar je pa Zvezda na daljši strani dolga 153 m ter 81 m široka, da celotni obseg Zvezde znaša 450 m, torej blizu pol kilometra.

Predno so pričeli mestni delavci podirati kostanje, so nekateri ljubljanci tudi računali, kako lepo bi bilo, če bi Zvezdo zravnali v popolnoma vodovodno lego, tako da bi bilo v Šelenburgove ulice v Zvezdo morda nekaj stopnic navzdol, na spodnji strani pa nekaj stopnic navzgor. V mislih so si predstavljali, kako krasno bi mojster Plečnik vse to uredil in okrasil z vodometi sredi cvetličnih parketov med skupinami visokega drevja. Vse te lepe načrte je pa kar odpihnila ugotovitev, da Zvezda od Šelenburgove ulice navzdol vsi skoraj za polnih 5 m ali natančno za 4,80 m! Kje naj bi sedaj Ljubljana dobila milijone samo za odkopavanje zemlje in za nasipanje spodnje dela tako zravnane Zvezde? O drugi stroški za monumentalno okrasitev te velike plošče pa ne smemo v sedanjih časih niti govoriti.

Zaradi posipanja z belim peskom vsako leto skozi dolga desetletja je na sredi Zvezde nastal skoraj nekak grič, saj je bila na tem prostoru plast peska debela tudi čez meter. Toliko peska se je v desetletjih nabralo po poteh Zvezde, da so z njim lahko utrdili vse novi trg okrog spomenika in še vse poti.

Ker je bil pa na prostoru sedanje Zvezde nekdanj kapucinski samostan in je precej čez polovico Zvezde proti Šelenburgovi ulici zavzemal dobro obdelani kapucinski vrt, je pod prejšnjim omenjenim peskom debela plast lepe vrtno zemlje. So to rodovitno črno prsto so napravili nove gredice, ki merijo 5290 kv. m. Gredice so obrobili z zeleno rušo v dolžini 1210 m. Ker so bile pa gredice namenjene za zelene trate in za posevke s travo, je bilo rodovitno vrtno zemljo potrebno podložiti z ilovico, ki ne prepušča vode. S travo posejane gredice morajo biti namreč vedno vlažne, ker bi drugače trava v vročini ne bila ozelenela in bi bili vrabci in golobje seme prav v kratkem pobrali iz suhe prsti. Za dovoz ilovice od ribnika v Tivoliju za podlago tratam v Zvezdi ter za prevoz in odvoz nerabnega gradiva je bilo treba mnogo domačih in naštetih voznikov. Treba je bilo prepeljati nad 1000 kub. m zemlje in drugega gradiva, saj ni ostal niti en kv. meter Zvezde nedotaknjen! Mestni vozniki so prevažali gradivo 424 delovnih ur, najeti vozniki pa celo 1814 delovnih ur. Ker je pa v Zvezdi ostalo še precej dobre humozne prsti, so jo zvozili na Hribarjevo nabrežje ter z njo nasuli dolge grede na opornem zidovju Ljubljance. Tako je tudi Ljubljanka poživljena s širokim in dolgim zelenim pasom trave na sivem zidovju ob straneh monumentalnega stopnišča pod Gerberjevo hišo od tromostovja pa gori do Filharmonije. Samo za posevke trat je bilo treba 240 kg semena raznovrstnih trav, ki napravijo najlepšo rušo. Sedaj je bila trava že pokošena in jo bodo kosili vsaki 14 dni, da bo ruša gosta in zelena kakor žamet.

Predvsem je bilo pa treba Zvezdo tudi kanalizirati, kar se je tako posrečilo, da se ob nalivih voda kar obrise s poti in s trga okrog spomenika. Vsa kanalizacija je dolga 725 m ter je Mavričevo podjetje položilo 544 m, sam mest. kanalski odsek pa 181 m betonskih cevi različne velikosti. Narejenih je bilo 17 čistilnih jaskov in 41 požiralnikov.

+ Marija Knez. V Zavetišču sv. Jožefa na Vidovdanski cesti v Ljubljani je v torek, dne 30. julija, popoldne mirno v Gospodu zaspala gospodična Marija Knez, dolgoletna zvesta kuharica mnogih ljubljanskih odličnih meščanskih družin. Z ljubeznijo se je dolga leta posvečala svojemu poklicu ter je po svetovni vojski služila polnih šestnajst let pri rodbini Dečman na Ambroževem trgu, odkoder si je potem zaležala zavetja pri sv. Jožefu. Usmiljene sestre so ji skrbno lajšale trpljenje v njeni dolgotrajni bolezn. Pokojnica je v svoji dekliski dobi lepo in Bogu dopadljivo živela in sv. Jožef ji je izprosil srečno lahko zadnjo uro ob navzočnosti njenih najljubših tovarišic. Naj v miru počiva!

+ Umetnostnozgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v sredo, 31. julija izlet v Dolenji in Zgornji Logatec, v Grčarjevec in Planino. Odhod s Kongresnega trga ob dveh popoldne. Prislati se je v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu danes do enajstih. Avtobus 30 din.

+ Iz mestnega tajništva JRZ v Ljubljani. Zaradi službene odsotnosti poslovodni tajnik mestnega odbora JRZ danes ne bo mogel sprejemati članov JRZ. Pač pa jim bo mesto danes na razpolago v petek 2. avgusta med 5 in 7 zvečer. V naslednjih tednih velja kot sprejemni dan zopet sredo.

+ Ljubljanka je zopet narasla in ustavila delo ob zavornici. Silne nevihte v soboto so povzročile, da so začele vode naraščati. Deževje v noči od sobote na nedeljo, ki je bilo zelo močno tudi na Notranjem, je imelo za posledico, da je Ljubljanka začela v nedeljo čez dan hitro naraščati. Tako je udarila čez nizko zavornico na »Spici«, pa tudi ob izlivu Grubarjevega prekopa v Ljubljano je začela voda močno zastajati. Zaradi tega je voda zalila že betonirano strugo v Ljubljani ob stari cukrarni, kakor tudi že v glavnem dograjevane betonske temelje za srednji opornik zavornice. Stavbno podjetje M. Kurk iz Ljubljane, ki je graditev prevzelo je moralo zaradi tega ustaviti delo in sedaj čaka, da bi voda toliko upadla, da bo iz zalitega območja mogoče izprati vodo. Če ne bo vimes novega dežja, se bo to zgodilo prihodnje dni, kar posebno težko pričakujejo številni delavci, ki so zaposleni v strugi.

+ Nekdanji pregled motornih vozil, ki služijo javnemu prometu (avtobusi) avtomobilski, bo za drugo polletje v Ljubljani na Bregu števil. 20, dohod z Novega trga, dne 3. avgusta 1940 od 8 do 10. Pri tej priliki bodo pregledana tudi vsa druga motorna vozila, ki letos iz kakršnega koli razloga še niso bila pregledana oziroma odobrena za promet v letu 1940. Ker se sme obratovati samo s pregledanim

Za razsvetljavo je Mavričevo podjetje položilo 281,22 m betonskih cevi za električno napeljavo v kablu. Začasno razsvetljuje Zvezdo 6 visokih kandelabrov z obločnicami.

Mestni tehnični odelek je pričel preurejati Zvezdo 6. majnika ter je delo trajalo 56 delovnih dni. Med stavko stavbinskega delavstva, ki je trajalo od 24. maja do 4. junija, so bili v Zvezdi zaposleni tudi brezposelni, ki jih je tu zaposlil odbor za zimsko pomoč. Prav zelo je pa dela oviralo tudi izredno deževno vreme, tako da nekaj dni sploh ni bilo mogoče nadaljevati z deli. Zaradi reda in odganjanja ponočnjakov sta varovala Zvezdo tudi dva nočna čuvaja, čez dan je pa moral poseben paznik preganjati pse z gredic.

Pri preureditvi Zvezde so poleg mestnih arhitektov in inženirjev sodelovali razni odseki tehničnega oddelka, predvsem pa cestno nadzorstvo pri prevozu gradiva, kanalski odsek s kanaliziranjem, mestna vrtnarja, ki je planirala trate in jih obrobila z rušo ter nasejala travo, prav tako tudi mestna elektrarna z napeljavo električne razsvetljave in mestna plinarja, ki je napeljala plin k spomeniku za visoke bakle. Stavbno podjetje Justa Gabrieličiča je dostavljalo najeto delavstvo, prej smo pa že omenili tudi odbor za zimsko pomoč, ki je brezposelnim pomagal z zaposlitvijo med stavko in pri vrtnarskih delih. Gradbeno podjetje Mavričevo je napravilo kanalizacijo in položilo cevi za električni kabel, stavbno podjetje Furlanovo je pa prestavilo jaske mestne elektrarne, podjetje Josipa Cihlarja je dobavilo in postavilo betonske stebriče ob kazinskem vrtu in betonske robnike, a vodnjakarski mojster Baloh je očistil stari vodnjak, gradbeno podjetje Slograd je pa napravilo betonski podstavek spomenika.

Trate se svetijo kakor preproge iz zeleno spreminjastega žameta okrog kraljevega spomenika. Že z današnjo Zvezdo in z začasno ureditvijo so Ljubljanci nadse zadovoljni in tudi hvalni, ker je mestna občina ljubljanska sklenila v najpopolnejši meri izpolniti svojo častno dolžnost pri počastitvi kralja Aleksandra I. Že s sedanjo začasno preureditvijo Zvezdi je prispevala največji delež za spomenik, ki naj ga čim prej dopolni še s propilejami, s pomladitvijo Zvezde ter z regulacijo vse okolice, predvsem pa z grandioznim Južnim trgom.

Bronasti spomenik že sestavljajo

Zadnje dni so dela na podstavku za spomenik kralja Aleksandra v Zvezdi lepo napredovala. Ves podstavek je že obložen, prav tako sta postavljena tudi že oba velika bronasta reliefa, od katerih eden prikazuje mir, drugi pa vojsko. S ponedeljskom so začeli že sestavljati bronaste sestavne dele pravega spomenika. Zasedaj so sestavili spodnji del konjevega trupa, ki stoji na treh nogah. Ta del spomenika je seveda najtežji in tehta okrog 3.000 kg. Četrto nogo, levo sprednjo ima konj, privzdignjeno. Zaradi tega jo sedaj še niso pritrdili, to bodo mogli storiti tudi kasneje. Za sedaj so bronaste dele sestavili v višji legi, kakor pa bo stal spomenik v resnici. To je bilo potrebno zaradi tega, da bodo mogli bronasti spomenik varno postaviti na podstavek. Včeraj popoldne so namreč spustili sestavljeni del spomenika na podstavek, vmesne špranje pa so zalili. Pri vseh teh delih ni manjkalo seveda gledalcev. Posebno številna so bili običajni obiskovalci Zvezde ki so se v teh dnevih vsi preselili proti središču Zvezde, od koder opazujejo kako napredujejo dela pri sestavljanju spomenika. Vsi gledalci so tudi enih misli glede tega, da bo spomenik izredno velik in nad vse mogočen, kar sedaj nazorno dokazuje prvi del iz bron sestavljenega spomenika. Kakor čujemo, pa bodo opazovalci v kratkem hudo prikrašteni. Vodstvo, ki mu je poverjena postavitev spomenika, se je namreč odločilo, da bo razsežno leseno ogrado, ki je postavljena okrog podstavka in nad obilo z deskami, tako da ne bo mogoče zasledovati gledalcev iz Zvezde, kako spomenik sestavljajo. Deske bodo odstranili šele tedaj ko bo spomenik že popolnoma postavljen in ko bo tudi že mogoče odstraniti oder. Takrat pa bo spomenik tudi že zagrnut in bo ostal tak do slovesnega odkritja.

vozilom, ki je opremljeno z evidenčno tablico za leto 1940, opozarja uprava policije event. zamudnike na posledice.

+ Popravni izpiti. S 1. avgustom se prične na II. drž. realni gimnaziji na Poljanski cesti novi učni tečaj za dijake in dijakinje gimnazij in meščanskih šol, ki imajo popravne izpite. Namenjeni so onim dijakom, ki doslej niso obiskovali teh tečajev bodisi zaradi bolezni ali katerega koli drugega vzroka. V teh tečajih se tudi nudi dijakom prilika, da ponovijo vso stvarino in se dobro pripravijo za izpite. Informacije in vpisovanje pri g. Bombaču, gimn. služitelju istotam.

+ Brivci in čevljarji. Med ljubljanskimi brivci je bilo veliko zanimanje, kako jih je davčna uprava kvalificirala glede njihovih letnih čistih dohodkov za leto 1939. V Ljubljani je po podatkih davčne uprave 64 brivcev, ki so zavezani plačevati neposredne davke, posebno pridobitno. Dva brivca sta med njimi tako odlično ocenjena, da so se jima mnogi mužali. Davčna oblast je njune letne dohodke najvišje ocenila, namreč na 15.500 din čistih v letu 1939. So pa tudi brivci, ki imajo prav malenkostne dohodke, tako so nekateri brivci ocenili, da ima le 700 din čistih dohodkov letno. Vse brivce so na davkariji ocenili, da so imeli preteklo leto najmanj 544.150 din čistih dohodkov. Po davčnem seznamu ima Ljubljana 97 čevljarjev. Kako ljubljanski čev-

Nainovejša poročila

Najvažnejše točke dogovora v Solnogradu

Rim, 30. julija. m. »Corriere della Sera« poroča, da se lahko po razgovorih v Solnogradu in Rimu smatra za absolutno določene sledeče točke:

1. Romunija se je obvezala napram silam osišča, da bo revidirala svoje meje tako z Madžarsko kakor tudi z Bolgarijo in to z direktnim pogajanjem z obema državama.
2. Bolgarsko-romunska pogajanja se bodo pričela takoj v Bukarešti. Tem razgovorom bodo sledila pogajanja med Romunijo in Madžarsko. Ta pogajanja bodo v Aradu. Kot simboličen postopek za mirno rešitev spornih vprašanj med Romunijo in Madžarsko bodo pred samim začetkom pogajanj med Romunijo in Madžarsko romunske čete zapustile Arad.
3. Romunija je pristala na madžarski predlog, da se predloži razsodba silam osišča v vseh vprašanjih, v katerih ne bi mogli priti do sporazuma pri pogajanjih med Romunijo in Madžarsko ter Romunijo in Bolgarijo.

Informacije so identične s poročili nemškega in italijanskega tiska, po katerih morajo zainteresirane države same medsebojno rešiti vse probleme jugovzhodne Evrope. Po zatirjevanju

italijanskega in nemškega tiska bosta Italija in Nemčija imele vlogo posrednika ter bi kot najvišja avtoriteta zagotavljali mirno in pravično likvidacijo vseh sporov. Če direktna pogajanja med Romunijo in Madžarsko ter Romunijo in Bolgarijo ne bi uspela, bi sili osišča nastopili kot organa za arbitražo.

V zvezi z novim položajem v jugovzhodni Evropi glasilo g. Mussolinija »Popolo d'Italia« ugotavlja, da je uporaba versajskih in drugih metod definitivno propadla. Zlobojni vpliv Francije in Anglije na balkansko-podonavsko področje je izzival neprestano vojno več kakor četrto stoletje. Razen tega so zavezniki na najgrši način izkoriščali balkanske in podonavske države. Da ta del Evrope ni zajela sedanja vojna, se je treba zahvaliti samo silam osišča. Nemčija je navzoča s svojimi divizijami na jugovzhodnih mejah, italijanske čete pa so bile na straži v Albaniji in na postojankah v Egejskem morju. Anglo-francosko akcijo na tem področju so zamenjale organske direktive sil osišča. Razumljivo je da sta Italija in Nemčija prevzeli vodilno vlogo na tem področju in ne Francija in ne Anglija, ki s tem območjem niti od daleč nimata toliko gospodarskih zvez.

Po versajskem neredu prihaja sedaj nov red osišča. Rim-Berlin ščitita še nadalje mir na Balkanu in v Podonavju.

bodo mogla albanska petrolejska ležišča, ki jih sedaj izbarljajo, dati 11 do 12 milijonov ton surovega petroleja.

Priprave Kanade

Ottawa, 30. julija. AA. (Reuter) Minister za preskrbo in strelivo je razložil v skupščini napredek v organizaciji vojne industrije. Sedaj, je rekel minister, izdelamo okrog 600 motoriziranih enot, čez en mesec ali pa dva pa se bo to število občutno povečalo. Kanadske letalske tovarne bodo v začetku leta 1941 izdelale 360 letal mesečno. Izdelani so načrti za izdelavo enega tanka dnevno. Napredek je zelo zadovoljiv, kar se tiče gradnje ladij in računalno, da bomo do konca leta končali z gradnjo 18 protipodmorniških ladij in pet modernih zbiralcev min.

Gostje, ki so želeli, da jim odbor naroči osebne avtomobile, morajo to takoj javiti okrajnemu cestnemu odboru, Koroška c. 26, tel. 21-95, ker jim sicer odbor ne more jamčiti za prevoz na Pohorje. Najbolje je, da si vsak sam poskrbi vozilo.

Zaradi velikega števila vozil, ki so prijavljena, se bo moral vsak udeleženec, ki pride z vozilom, pokoriti navodilom rediteljstva in bo smel parkirati samo na določenem prostoru. Povratek s Pohorja v dolino do 11 dopoldne ne bo dovoljen.

Kramarjem in sejmarmem je postavljanje šotorov 4. avgusta pri Sv. Arehu prepovedano.

Na svidenje prihodnjo nedeljo na zelenem Pohorju!

Avtobusne vožnje na Pohorje ob otvoritvi ceste Reka—Sv. Arh 4. avgusta 1940.

Da bo kolikor mogoče ustrezno občinstvu, ki se želi udeležiti slavnostne otvoritve in blagoslovitve ceste Reka—Sv. Arh v nedeljo 4. avgusta, bodo avtobusi Mestnih podjetij v Mariboru vozili izven običajnih rednih voženj po razpoložljivih avtobusih še posebej, kakor sledi:

V soboto 3. t. m. bodo odpeljali avtobus ob 6 zvečer z Glavnega trga do Sv. Arega na Pohorju, če bo dovolj potnikov za te vožnje.

V nedeljo 4. avgusta bodo pa vozili avtobusi z Glavnega trga do Sv. Arega vsake pol ure, in sicer prvi avtobus ob 5 zjutraj, zadnji pa ob 8, tako da bodo lahko vsi še pravočasno prispele k slovesnosti.

V nedeljo popoldne bodo avtobusi vozili od Sv. Arega v Maribor ob 3 popoldne. En avtobus bo vozil od Sv. Arega v nedeljo ob 11 dopoldne. Vozna cena za vse avtobuse, ki vozijo izven voznega reda kot posebne vožnje, ostane ista, kakor za običajne redne vožnje; popusti ne veljajo. Vsa natančnejša navodila se dobijo v pisarni Osrednje avtobusne postaje na Glavnem trgu v Mariboru, telefon 22-75.

+ Kamnoseka dela za mariborski spomenik bodo oddali. Kakor je »Slovenec« že poročal, izdeluje sedaj kipar Boris Kalin, ki je dobil naročilo za izvršitev figure za mariborski spomenik kralju Aleksandru, model spomenika iz ilovice v normalni velikosti, katerega bo potem odlil v mavce. Mavčni odliv se pošlje v Belgrad, kjer bo prelit v bron. V ponedeljek se je sestal v Mariboru k seji spomeniški odbor ter je sklepal o oddaji kamnoseških del. Sklenilo se je, naj bi se podstavek napravil iz pohorskega granita. Odborov blaginjak, bančni ravnatelj Bogdan Pogačnik, in vodja mestnega gradbenega urada inž. Baran sta dobila nalogo, da tozadevno stopita v stike s tvrdkami, ki imajo na Pohorju granitolohe. Pri tem pa se je ugotovila velika razlika med pohorskim in srbskim granitom, ki je kakovostno ravno tako dober kakor pohorski. Ta razlika znaša namreč nič manj kakor 80% — za toliko je srbski granit cenejši od pohorskega!

+ Bolgari pošiljajo Berlinčanom. Včeraj je šla skozi Maribor velika pošiljka bolgarskih dobrot, namenjena v Berlin. Bilo je 5 vagonov živih svinj, 1 vagon konzerviranega mesa, 1 vagon konzervirani paradiznikov in 1 vagon konzerviranih jabolk.

+ Mladinska ZZZ je imela v nedeljo v Delavski zbornici zelo uspešne sestanke, na katerem je bila jako lepa udeležba. Bilo je predavanje g. Cafute o vzgoji in zaščiti vajencev.

+ Poroka. Včeraj sta se v frančiškanski cerkvi v Mariboru poročila sefzdravnik bolniške blagajne Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani gospod dr. Janez Schrečt in gospodična Nada Rakuseva, hčerka profesorja n. tukajšnji trgovski akademiji. Mlademu paru iskreno čestitamo!

+ Popravek. V našem poročilu o novi maši pri Sv. Magdaleni smo navedli, da je g. Franc Fekonja, oče novomašnika, kaznilniški paznik, v resnici pa je strokovni poslovodja v kaznilniških delavnicah.

+ Tovarna J. Hutter je še bolj omejila obrat. Tekstilna tovarna J. Hutter in drug v Mariboru je morala spet omejiti obratovanje. Oddelek za hlače, ki je dosedaj obratoval normalno, dela sedaj samo tri dni na teden. Tudi ostali oddelki obratujejo omejeno, ker nima tovarna več surovin. Kakor se sliši, bo podjetje tudi omejilo število delavstva.

Vsemogočni neskončno usmiljeni Bog je dne 30. julija 1940 ob 17 rešil dolgega trpljenja našo blago sestro, gospodično

Marijo Knez

in jo v 72. letu starosti odpoklical iz Zavetišča sv. Jožefa v lepše večno življenje.

Pogreb drage pokojnice bo dne 1. avgusta 1940 ob 14 iz kapelice sv. Jakoba na Zalah, na pokopališču k Sv. Križu.

Svete maše zadušnice bodo darovane za blagopokojno Marijo vse dneve avgusta ob 5 zjutraj v mestni farni cerkvi sv. Petra, posebej pa še osmina dne 8. avgusta 1940 ob 7 zjutraj v kapelici zavetišča sv. Jožefa.

Antonija Torker

KULTURNI OBZORNIKI

Georges Bernanos: Dnevnik vaškega župnika

Izdala založba Hram v Ljubljani. — Prevedel Jakob Solar.

Med sodobnimi francoskimi katoliškimi pisatelji se poleg Jamesa posebej odlikuje Georges Bernanos. Ta pisatelj je sicer šele pred nekaj leti stopil med francoske pisatelje, vendar so bila že takoj njegova prva dela na izredno visoki literarno umetniški višini. Toda najvišji vrh je dosegel leta 1936. z romanom Dnevnik vaškega župnika. To njegovo najboljšo delo je bilo istega leta že nagajeno z nagrado Francoske akademije in je potemtakem povsem pravilno, da smo že po nekaj letih dobili tudi v slovenskem prevodu.

Dnevnik vaškega župnika je roman toda ne roman, ki bi se odlikoval po obširnem epskem popisanju zunanjih dogodkov, epizod in življenjskih fabul, marveč je delo, ki je vse bolj podobno takemu romanu velikega ruskega pisatelja Dostojevskega. Vendar pa se tudi od Dostojevskega romanov močno razlikuje. Medtem ko je Dostojevski v kakem Razkolu napisal predvsem globoko psihološko karekterno študijo na umetniški način, je pa Bernanos pokazal dušo vaškega župnika vse bolj logično analitično.

Naš župnik v Bernanosovem romanu je župnik v zakotni francoski fari. Mlad je in preprost, rekel bi demokratični duhovnik, ki pa se čuti poklicanega, da z vso svojo mladostno navdušenostjo nastopi v boj proti zlobi na svetu. Boj med dobroto in zlobo je tudi sicer v drugih delih Georges Bernanos nekaj bistvenega. Tako je naš, sicer neznan župnik v podeželju, pravi junak, ne morda junak v smislu romantične, da bi pisatelj obširno popisoval njegove boje in pohode, marveč bolj v stilu realizma, naravnost v stilu sodobne stvarnosti, točneje: duševne stvarnosti, ker preganja zlo, ki se je kakor koli zalezo v tega ali onega njegovega župljana. Naš vaški župnik ima to posebno lastnost in ta poseben dar, da takoj zasluži zlo v človeku. In takoj tudi začne svoje dušnopastirsko delo, ki obstoji predvsem v tem, da pridobiva duše za Boga, pa ne morda na kak strahovalen način, marveč s tem, da dušo tistega zlobnega človeka naravnost secira, na anatomski način razčleni zgolj s tem namenom, da bi zlomil zlo v duši svojega župljana. Na ta način pripravi svojo žrtve k spreobrnjenju, pokori, k dobremu in jo pridobi za Boga, preden se loči s tega sveta.

Tako v pričujočem romanu prav za prav ni nobene zunanje vsebine, nobenih zgodb, ki bi jih bilo mogoče dalje pripovedovati, marveč je ves roman posvečen misli o rešitvi človeške duše za Boga. In to delo opravlja naš župnik, ki ni skoraj nič podoban drugim duhovnikom, marveč je naravnost poseben, original med njimi, pa zopet ne morda original po neki upornosti in samostojnosti, kot njegov sosed župnik iz Torcyja, ampak poseben v tem da je svetnik po duši, po telesu pa mučenik — kajti boluje za rakom na želodcu. Ob koncu romana za to boleznijo tudi umre. Prav zato naš župnik v svojem, čeprav kratkem življenju, strašno trpi. Toda kdo bi mogel razložiti, ali je večje njegovo trpljenje zaradi telesne bolezni ali pa njegovo duševno trpljenje, njegova duševna bolečina v boju zoper zlobo v človeku? Njegovo duševno trpljenje ni namreč nič manjše takrat, kadar doživlja globoke osebnostne duševne boje in dvome, kakor takrat, kadar v svoji trpeti, mehki in zmerom dvomeči duši spozna, da morda v tem ali onem primeru z grešnikom ni prav ravnal.

Tako je naš župnik kljub temu, da ni doživel pomembnih zunanjih dogodkov in dejanj, vendarle velik junak v pravem pomenu besede, trpin in mučenik, mučeniška je tudi njegova smrt. Njegov pojav je izreden, velik in tragičen, a kljub temu potreben in koristen za mnoge v njegovi fari, zlasti pa za grofovsko družino, za sobrate in tudi za laične izobražence.

Bernanos pa ni velik samo v slikanju tragične junaka, župnika samega, marveč je velik tudi

v svojih mislih in idejah, ki jih je razpredel po dnevniku vaškega župnika. Da poudarimo samo nekatere.

Tako so zanimivi razgovori, ki jih ima naš župnik iz Torcyja o različno razumevanem duhovniškem poklicu. Medtem ko naš župnik zagovarja duhovniško demokratičnost in neprestano delo, pa govori župnik iz Torcyja prav nasprotno: »Vprašujem se, kaj se dandanašnji pretaka po žilah vam mladim duhovnikom. V mojem času so vzgajali cerkvene moše — nikar ne mršite obrvi, sicer me še naprosite, da vas oklofutam — da, cerkvene moše, razumite besedo, kakor hočete, župnijske voditelje, gospodarje, skratka moše, ki znajo vladati. Pa so vam obvladovali kraj ti moše, da so le pomigali z brado. O vem, kaj mi boste rekli: dobro so jedli, prav tako pili in tudi kvart niso zaničevali. Priznam! Če se zares lotiš dela, ga opraviš hitro in dobro, pa ti ostane časa za zabavo, tako je za vse prav. Sedaj nam pa semenišča pošiljajo ministrantke, beračke, domišljajo si, da delajo več kakor kdor koli, ker nobeni stvari ne pridejo do konca. In namesto, da bi zapovedovali, se ti to cmeri.«

Razpravlja tudi o vprašanju, ali naj v cerkvi bolj vlada razum ali srce. Jasno se izreka za vselega duha Franciška Asiškega, ko pravi: »Če bo kdo poslušal nas, bi le prevečkrat mislil, da oznamo Boga spiritualistov, najvišje bitje, ne vem kaj, gotovo pa nič takega, da bi bilo podobno tistemu Gospodu, ki smo se ga učili spoznavati kot čudežnega živega prijatelja, ki trpi ob naših težavah, se razvema ob našem veselju, ki bo zraven ob naši smrti uri in nas bo sprejel v svoje naročje, v svoje srce.«

Kako lepo govori naš župnik o pomenu farne skupnosti: »Davi sem iskreno molil za svojo faro, za svojo ubogo faro — svojo prvo in morda tudi zadnjo faro, zakaj želim bi tu umreti. Moja fara! Beseda, ki je ne moreš izpregovoriti brez ginitenosti, pakaj pravim, ne da bi zagorel v ljubezni! In vendar mi še to vzbudi le nejasen pojem. Vem, da resnično obstoji, da sva namenjena drug drugemu za vekomaj, zakaj ona je živa celica neporušene cerkve in ne le neka narejena upravna ustanova. Hotel bi, da bi mi Bog odprl oči in ušesa, da bi mi dal gledati njen obraz, poslušati njen glas.«

Tudi mišljenje našega župnika o sodobni družbi je nad vse optimistično. Saj pravi: »Naj sodobna družba še tako taji svojega gospodarja, tudi ona je bila odrešena. Ni več dovolj, da upravlja nam vsem skupno dediščino, hočeš, nočeš, je tudi ona začela iskati božje kraljestvo kakor mi vsi. In to kraljestvo ni od tega sveta.«

Kakor je naš župnik sam reven, tako ljubi tudi siromake v svoji fari. Takole pravi o njih: »Jaz nimam rad svojih siromakov, kakor imajo stare Angležine rade svoje izgubljene mačke ali bibe iz arene. Tako ljubijo bogataši. Jaz ljubim revščino z globoko, premišljeno, sveto ljubeznijo — enako z enakim — kakor zvesto in rodovito družico ženo.«

Tako bi lahko citirali iz romana še dolgo vrsto prelepih mest, kjer govori pisatelj o grehu in nebesih, o peklju (pisatelj pravi, da je na tem svetu peklo: »ne več ljubiti), o pohoti in blaznosti, o trgovcih in industriji, o zdravnikih, o krščanstvu, skratka o vsem, na kar naleti živ človek na svetu, bodisi v samem sebi ali pa v dotikih s človeško družbo.

Roman je napisal, kar že naslov sam pove, v obliki dnevnika, ki ga je pisal naš župnik. Pa še ta dnevnik je na mnogih mestih prečrtan ali pa raztrgan, kar vse je posledica velikih župnikovih razočaranj in bolečin v življenju. Solarjev prevod je odličen, le tu in tam je morda zaradi pretesne naslonitve na francoski izvirnik za slovenski jezik sestava stavkov nekoliko pretežka, če ne celo nejasna. Tudi pri korekturi bi bilo treba za tako odlično delo nekoliko več pazljivosti. F. J.

čeničenih sv. Roku, katerega praznik je takoj za Marijinim Vnebovzetjem, potem pa se prikaže naša poročila Franciške mladine, Križarjev in Klaric, ter poročila iz misijonov in po svetu.

Umetnost št. 11 in 12. — Mesečnik za umetniško kulturo Umetnost je pravkar izšel kot zaključna dvojna številka letnika IV. Dvojno številko za julij in avgust so izdali izdali izdali z očitnim namenom, da so v celoti objavili zelo zanimiv in izredno bogato ilustriran album v spomin pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Ta album — dvojna številka — je bila potrebna prav sedaj, ker smo ob odkritju in postavitvi spomenika našemu velikemu kralju Zedinitelju, torej ob dogodku, ki je eden izmed najpomembnejših dogodkov v zadnjem času ne samo pri nas v Sloveniji in v beli Ljubljani, marveč za vso državo. Prav tako je tudi spomenik sam, kar nam izredno lepo in prepričljivo kažejo slike pričujočega albuma Umetnost, eden najmočnejših likovnih monumentov v vsej državi. Slike nam namreč omogočajo, da do podrobnosti moremo spoznati ne samo spomenik kot tak, ampak tudi njegovo nastajanje in vse njegove detajle. Kako lepo opravlja ta mesečnik svojo nalogo med Slovenci, je najlepše razvidno iz statistike, ki je objavljena prav v pričujoči dvojni številki. V preteklem letu je bilo namreč v Umetnosti objavljenih: 35 člankov in drugega drobne gradiva umetniške vsebine, 11 umetniških prilog, 247 podob od 74 domačih avtorjev in 88 podob od 63 tujih umetnikov in poleg tega še 26 fotografiranih posnetkov, skupno na 580 straneh 372 ilustracij izpod roke 137 avtorjev, torej rekord, kakor ga še ni dosegla slovenska kulturna revija. Novi letnik se bo začel s 1. septembrom 1940. Celotna naročnina znaša 150 din oziroma 100 din. Priporočamo.

Zdravniški Vestnik št. 6-7. Zadnja dvojna številka strokovnega glasila slovenskega zdravništva Zdravniški Vestnik prinaša tele strokovno pomembne članke: dr. Miloš Tasič razpravlja o oskrbovanju zastrupljenih ranjencev, dr. Slavko Prevec piše o togi zenici in Adievm skupku, dr. Boris Kunc piše doprinos k patogenezi varikoznega ulkusa, dr. Slavko Rakovec objavlja članek o urogenitalni tuberkulozi, dr. Stane Lutman piše o transfuziji krvi v praksi, dr. Mihael Kalin razpravlja o psihotričnem udejstvovanju v kriminologiji; sledi večjalise za naše strokovno besedje in izrazje, vprašanja in odgovori, v rubriki iz zdravniškega slovstva so ocenjene najzanimivejše novejšje zdravniške knjige, v rubriki iz zdravniških društev pa so objavljene zlasti zanimive izjave in tehtne misli o razširitvi medicinske fakultete v Ljubljani. F. J.

Glasnik Presv. Srca Jezusovega, št. 8. — Avgustova številka Glasnika prinaša na uvodnem mestu zelo pomembni članek pod naslovom Dostojno življenje. Posvečen je predvsem govoru o dostojni obleki ženskega spola v teh poletnih dneh. Tako pravi pisec Viktor Kopatin D. J. o izrazitih novodobnih pogostih: »Najizrazitejši javni pečat novodob, pogostost je sodobna ženska noša: obleka se tesno oprijetle telesa ter poudarja njegove oblike. Tako odeto žensko muči po cestah in ulicah in celo na svetem kraju poštene može in fante, ki ne vedo, kam bi pogledali, da bi v srcu ne grešili. Mar mora biti tudi krščansko žensko trnec in vaba satanova, s katero lovi in pogublja duše moških? Krščansko žensko se morda celo več ne zaveda, kako je tolikokrat tudi njih obleka po novem kroju preračunana na — pohotnost. Pa govori in piši, kakor hočeš, mnogo naših katoličank hoče biti za vsako ceno modernih ter kar slepo posnemajo dnevno modo, kakor bi bilo dovoljeno vse, kar počenja — večina! — Zato kliče pisec katoličankam: »Vsaka čvrsto stoji, rekoč: Če se vse, jaz se ne uklonim modri, v kolikor draži pohoto! Vsem nam pa veli: Oblesti, družine in organizacije naj ne mirujejo, dokler ne odpravijo slabih filmov, npravo kvarnih knjig in slik, skupnega kopanja in nespodobne noše, to je prekratkih in pretensnih kril in oblek! Članek se zaključuje z besedami: »Smemo biti moderni, pa ne v vsem, vsiji pravce kakor moda nam mora biti — krščanska dostojnost!« — Namenoma smo malo širše citirali najvažnejše odstavke iz omenjenega članka, ker smo kot katoliški list tudi nujno poklicani, da za zmago katoliških načel, v tem primeru krščanske dostojnosti, tudi mi v javnosti povzdignemo svoj glas, ki naj vsaj na naši katoliški strani med Slovenci in Slovenkami ne bo brez odmeva! — Dalje prinaša Glasnik besede za praznik Marijinega Vnebovzetja, govori o kraljevanju Srca Jezusovega v družinah, o vzvišenosti redovništva, o Družbi Jezusovi in Mariji, kot prilogo pa prinaša zanimivosti iz katoliških misijonov. Ob koncu so še druge zanimivosti in razgovori, dopisi ter razne podrobnosti. Uprava Glasnika Srca Jezusovega je v Ljubljani, Zrinjskega 9. List stane na leto samo 16 din. Priporočamo! F. J.

Cvetje z vrhov sv. Frančiška št. 8. — Pričujoča številka krščanskega glasila prinaša molitve za porcijunkulski odpustek, p. Hugo govori pod zaglavjem Krščanska družina o ženji in družini ter objavlja članek o Baragi kot apostolu treznosti, p. Anastaz piše o zemlji in Bogu, njenem Stvarniku, nadaljuje se povest o brodniku Joni. Končno slede dopisi nekatereh jubilejev in sv. maš, nekaj stvari je posve-

London spreminjajo v trdnjavo. — Slika, ki jo vidimo, je nemškega izvora in je bila poslana iz Londona brezimenim potom. Kaže nam del WhiteHalla, londonske vladne četrti, kjer so pred poslopjem britanske admiralitete postavili na cesti španske jezdece.

ŠPORT

Velike lahkoatletске tekme SDZ v Kamniku

Seničar Anica (Maribor, klas. gimn.) in Bačnik Marjan (Maribor, realna gimnazija) — prvaka SDZ v lahki atletiki

Ko je pred petimi leti stopila naša slov. kat. dijaška mladina iz katakomb, kjer se je morala leta in leta skrivati, tedaj je preko slovenskih mest, trgov, vasi in vseh poti mogočno zadonel njen glas: narodna mladina — to smo mi! S tem je stopila na plan tudi »Slovenska dijaška zveza« (SDZ), reprezentančna kulturna organizacija slovenske katoliške dijaške mladine, ki polna idealizma, z vero v Boga in samega sebe zre v bodočnost. Od takrat gre SDZ, podprta od slovenskih narodnih voditeljev, pod opretnim vodstvom neumornega predsednika inž. Tepčja iz leta v leto svojo zmagovalno pot navzgor, ne oziraje se na razna nasprotovanja in podkivanja z leve in desne.

Poleg raznih poletnih taborov, ki jih SDZ vsako leto prireja, je predvsem hvaljevredno njeno zanimanje za športno udejstvovanje naše erjednje šolske mladine, ki ravno v dobi študija najbolj potrebuje zdravega športa. Ravno v teh dneh se je vršil v Kamniku tabor deklet in fantov, članov SDZ, zbranih iz vseh krajev naše lepe domovine. Od vroče Dolenjske do močnih Julijskih vrhov, od sončne Goriske pa tja do valovitega Prekmurja so prihiteli fantje in dekleta na tabor, da se med seboj spoznajo, da vidijo, koliko jih je in prisostvujejo tekam, za katere je že dolgo vladalo silno veliko zanimanje. Pešem in harmonika sta doneli ob tihih večernih urah ob žumenju bistriških slapov in prasketanju tabornega ognja tja proti mogočnim vrhovom Savinjskih planin.

Tako je prišel 20. julij, dan prvega lahkoatletskega prvenstva deklet SDZ. Ze v zgodnjih jutranjih urah so naše mlade atletinje hodile po igriščih in marekateri je pričakovala, da bo prvakinja. Posamezni krožki so že kar ljubosumno gledali druge, ker so pričakovali, da bo prvakinja med njimi. Ljubljanske so vsekar pričakovale, da bodo imele prvakinjo, saj so na igrišču postavile največ atletinj. Toda sreča je opoteča in navadno zmaga tisti, ki je najbolj skromen. V hudi konkurenci je s sijajnim elanom zmagala simpatična Anica Seničar (Maribor, klas. gimn.), ter si tako upravičeno priborila naslov: prvakinja SDZ v lahkoatletiki. Za njo nieta mnogo zanošajali Tome Vika in Marjanca Lavrenčič, obe odlični atletinji. Posebne občudovanja je bila deležna prvakinja Anica, ki je pokazala izredno vztrajnost in borbenost, saj je nastopila v vseh disciplinah in se povsod krasno plasirala. Prav tako Tome in Lavrenčič. Med krožki je dosegel prvo mesto krožek Ljubljana II. državna, drugo mesto Maribor klasična, tretje pa Maribor realna.

Naslov prvakinje SDZ v plavanju si je priborila odlična tekmovalka Vera Fišer, ki je dosegla 29 točk. Med krožki pa je dosegel prvo mesto krožek Maribor klasična (40 točk), drugo Ljubljana-Licej (29 točk), tretje Ljubljana II. drž. (9 točk).

V odbojki je zmagala Ljubljana II. državna nad Mariborom.

24. julija so se začele prve velike tekme fantov SDZ v lahkoatletiki. Tukaj je bila borba za prva mesta še mnogo hujša, kajti nastopilo je rekordno število tekmovalcev, ki so sorazmerno s športnimi igrišči dosegli odlične rezultate. V vsaki disciplini je bilo ocenjenih prvih deset mest, navajamo pa samo prva tri mesta.

Tehnični rezultati:

Skok v daljino, 27 tekmovalcev: 1. Strupi (Lj. III. drž.) 587 cm; 2. Urbančič (Lj. učit.) 554 cm; 3. Bačnik (Brb. real.) 550 cm.

Troskok — 24 tekmovalcev: 1. Strupi 11.77; 2. Kompare 11.60; 3. Babič 11.32. — Izen konkurence Kraner 12.34.

Kopje — 20 tekmovalcev: 1. Remec (Lj. klas.) 44.70 m; 2. Urbančič 43.43; 3. Siernik 37.70 m.

Met diska — 20 tekmovalcev: 1. Urbančič 36.55 m; 2. Strupi 33.56 m; 3. Kompare 33.15 m.

Met krogla — 18 tekmovalcev: 1. Kuk 13.21 m; 2. Siernik 12.13 m; 3. Bačnik 12.10 m.

Seničar Anica Bačnik Marjan
Maribor, klas. gimnazija Maribor, real. gimnazija

prvaka SDZ v lahki atletiki
za leto 1940

Met granate — 28 tekmovalcev: 1. Remec 59.85 m; 2. Urbančič 51.80; 3. Šutej (Novo mesto) 51.30 m.

Tek 100 m — 24 tekmovalcev: 1. Bačnik 11.9; 2. Babič 12.3; 3. Strupi 12.3.

Tek 400 m — 14 tekmovalcev: 1. Bačnik 61; 2. Klasična 65; 3. Kukavica (Lj. klas.) 65.

Tek 800 m — 12 tekmovalcev: 1. Klasična 2:33.8; 2. Kukavica (Lj. klas.) 2:34; 3. Faletov 2:34.8.

Tek 1500 m — 7 tekmovalcev: 1. Kukavica 5:28; 2. Zupan 5:28.8; 3. Urbančič 5:29.

Po silno ostri borbi je dosegel prvo mesto odlični lahkoatlet — Mariborčan Bačnik Marjan, ki je edini nastopil v vseh disciplinah in se povsod plasiral. Le nekaj točk za njim so: Strupi, Urbančič in Kuk, naši mladi, še mnogo obetajoči tekmovalci.

Končna mesta atletov so sledeča:

1. Bačnik 63 točk; 2. Strupi 60; 3. Urbančič 57; 4. Kuk 52; 5. Kompare 41; 6. Babič 40 točk; 7. Siernik 39; 8. Miheličič 32; 9. Kukavica 27; 10. Klasična 24 točk.

Krožki so se plasirali v sledečem redu:

1. Celje 96.5 točk; 2. Ljubljana klas. 91 točk; 3. Ljubljana učit. 89 točk; 4. Ljubljana III. drž. 72.5 točk; 5. Maribor realna 63 točk; 6. Maribor klas. 50 točk; 7. Maribor trgovska 40 točk; 8. Kranj 28 točk; 9. Ljubljana I. drž. 24 točk; 10. Novo mesto 18 točk; 11. Maribor učit. 15 točk; 12. Murska Sobota 11 točk.

Poleg lahkoatletike so se tekmovalci pomerili še v plavanju in odbojki.

Plavanje:

50 m prsno — 9 tekmovalcev: 1. Poženel 41.4; 2. Rösman J. (Lj. klas.) 46; 3. Kukavica 47.2.

100 m prsno — 8 tekmovalcev: 1. Poženel 1.42.2; 2. Marovt I. 1.53.7; 3. Rösman J. 1.55.7.

50 m prosto — 9 tekmovalcev: 1. Župnek 40.2; 2. Poženel 42.5; 3. Kukavica 43.6.

100 m prosto — 6 tekmovalcev: 1. Poženel 1.48.9; 2. Kukavica 1.52.5; 3. Rösman Ur. 2.41.

Naslov prvaka SDZ v plavanju si je priboril Poženel, ki je dosegel 39 točk. Sledijo mu Kukavica (32 točk), Rösman J. (30 točk), Marovt I. (16), Rösman Ur. (15), Marovt II. (12), Župnek (10).

Krožki: 1. Ljubljana klas. 77 točk; 2. Ljubljana III. drž. 39 točk; 3. Maribor klas. 28 točk; 4. Celje 10 točk.

Sledila je še pokalna igra v odbojki. Moštva so postavili: Celje, Ljubljana klas., Kranj, Maribor klas. V dvoboju Celje: Ljubljana je zmagala Ljubljana klas. e 15:8 in 15:5. Med Mariborom klas. in Kranjem je zmagal Kranj z 2:15, 15:12, 15:6. Med Ljubljano klas. in Kranjem je zmagal Kranj s 15:9 in 15:8. V pokalni borbi je torej zmagal Kranj in si osvojil pokal.

V medmestnih tekmah je zmagal Maribor nad Celjem s 15:2 in 15:0, nad Kranjem pa s 15:4 in 16:14. Vsekakor je bila najboljša reprezentanca Maribora, ki je v odbojki skoraj nenačrtna.

H koncu se nekoliko opom. Zmožnosti mladih atletov in atletinj ni treba ocenjevati po rezultatih, ker so bili radi neprimernih športnih igrišč precej slabši; kajti za lahkoatletiko v Kamniku do sedaj eploh še ni bilo urejeno. Tako je na pr. pri teku meril krog samo 170 m in se tu so bili štirje pravokotni ovinki. Toda SDZ se tega ni ustrašila, ampak je smisel za atletiko ponela tudi v te kraje ter s tem pokazala potrebo, da tudi Kamnik dobi moderno urejeno športno igrišče. Z veseljem je človek gledal mlada dekleta in fante, ki so ponovno dokazali, da tudi oni hočejo prineseti svoj obolus k dvigu slovenskega športa. Saj je napredek slovenske atletike predvsem odvisen od naših študentov in svežega dotoka zdrave kmečke mladine. Sploh pa so se nam pokazali mnogi mladi talenti; nekateri so komaj prvič nastopili in pokazali že zelo lepe rezultate. Priden in vesten trening bo posamezne pomanjkljivosti še odpravil. Kajti z vso to mladino lahko računamo, da bo pri ali slej prišla na univerzo, kjer bo gotovo glavna opora ASK-a (Akademskega športnega kluba), ki z gotovostjo računa na vas, dragi mladi prijatelji.

Zmagovalna krožka (Ljubljana II. drž. in Celje) dobila velike srebrne plakete, darili kamniškega župana g. Nandeta Novaka, Ančka Seničar in Marjan Bačnik kot prvaka SDZ pa krasna pokala, darili g. dr. Juvana, mariborskega župana in g. dr. Vršiča, celjskega župana. Zmagovalno moštvo odbojke pa dobi lep prehodni pokal. Prav tako bodo nagajeni prvaki v plavanju in najboljši v posameznih disciplinah ter drugo, tretje in četrto plasirani lahkoatleti.

Končno moramo še pohvaliti kamniški FO, ki je v najkrajšem času pripravil prostore, da je do tekem lahko prišlo.

Tekme sta z veliko poštvenostjo in nepristranostjo vodila g. prof. Zupan in Kokot, oba velika prijatelja naše dijaške mladine.

J. Planinšič.